

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ
ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2556

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ
ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ
ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2556

สุคนธ์ธา เส็งเจริญ. (2556). การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท: อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม, รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์.

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 596 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัด จำนวน 5 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92, 0.88, 0.91, 0.91 และ 0.96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.10 - 0.77

2. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ $\chi^2/df = 2.38$, GFI = 0.94, AGFI = 0.91, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.05, NFI = 0.99, IFI = 0.99, CFI = 0.99 และ CN = 314.75

3. จิตสำนึกสาธารณะ สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุร้อยละ 55.00 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.47, 0.42, 0.33, 0.29 และ 0.18 ตามลำดับ

3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รองลงมา คือ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.33, 0.29, 0.15 และ 0.13 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีอิทธิพลลบทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว รองลงมา คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.51 และ 0.34 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

AN ANALYSIS OF STRUCTURAL CAUSAL RELATIONSHIP OF FACTORS
INFLUENCING ON PUBLIC MIND OF UNDERGRADUATE STUDENTS,
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2013

Sukhontha Sengcharoen. (2013). *An Analysis of Structural Causal Relationship of Factors Influencing on Public Mind of Undergraduate Students, Srinakharinwirot University*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Ranida Cheuychoom, Assoc. Prof. Wanya Wisalapon

This research intended to study structural causal relationship model of factors influencing on public mind of undergraduate students at Srinakharinwirot University. 596 students were selected by two-stage random sampling. The research instruments included five questionnaires: public mind, attitude to public mind, self-efficacy, future orientation - self control and social supporting. Reliabilities of the tests were 0.92, 0.88, 0.91, 0.91 and 0.96, respectively. The data were analyzed by Structural Equation Modeling (SEM).

The Research findings were as follows:

1. There were positive relationships between factors of all causal variables and public mind with significance at .01 and .05 and their correlation coefficients were between 0.10 - 0.77.

2. The structural causal relationship model fit with the empirical data; $\chi^2/df = 2.38$, GFI = 0.94, AGFI = 0.91, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.05, NFI = 0.99, IFI = 0.99, CFI = 0.99 and CN = 314.75.

3. Public mind could be explained by the variables for 55.00 percent as follows:

- 3.1 The most total effect of variable influencing on public mind was future orientation - self control and then social supporting from family, self-efficacy, attitude to public mind and social supporting from the university with significance at .01 and total effect size (β) at 0.47, 0.42, 0.33, 0.29 and 0.18, respectively.

- 3.2 The most direct effect of variable influencing on public mind was self-efficacy and then attitude to public mind, social supporting from university with significance at .01 and future orientation - self control with significant at .05 and direct effect size (β) at 0.33, 0.29, 0.15 and 0.13, respectively. Social supporting from friends had a direct effect with no significance and social supporting from family had a negative direct effect with no significance.

- 3.3 The most indirect effect of variable influencing on public mind was social supporting from family and then future orientation - self control with significance at .01 and

indirect effect size (β) at 0.51 and 0.34, respectively. Social supporting from the university had indirect effect with no significance.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
ปีงบประมาณ 2556
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ
ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ
สุคนธ์ธา เส็งเจริญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม) (รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์) (อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม และรองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและคอยติดตามถามไถ่อยู่เสมอ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญาโทนี้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ และอาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง กรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโท ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและให้ความรู้เพิ่มเติมจนสามารถดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ตลอดจนกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวัด ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ อาจารย์ ดร.ภัทริรา ธีรสวัสดิ์ ที่ได้สละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวัด ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและการวิจัยทางการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาสละเวลาในการเก็บแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกให้ ตลอดจนนิสิตที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ที่เมตตาให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา ตลอดจนคณาจารย์ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่ร่วมงานในวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ทุกคนที่เป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณยายน้อมจิตร์ จันทร์บัว คุณแม่สมคิด บุญชู และขอขอบคุณน้องสาวสุพิชชา บุญชู และคุณสามีโอฬาร เสงี่ยมเจริญ ที่คอยเป็นกำลังใจให้ในยามท้อแท้และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จนทำให้การวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ขอมอบแต่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุคนธ์ธา เสงี่ยมเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ.....	11
ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะ.....	11
ความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ.....	15
กระบวนการก่อตัวของจิตสำนึกต่อส่วนรวมในประเทศไทย.....	19
แนวทางการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ.....	27
การสนับสนุนทางสังคม.....	27
การรับรู้ความสามารถของตน.....	32
ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน.....	36
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม.....	48
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	54
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	83
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ จิตสำนึกสาธารณะ.....	91
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	99
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานวิธีการค้นคว้า.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	120
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงที่มาของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ.....	52
2 จำนวนหน่วยงานที่ได้จากการสุ่มในขั้นแรก.....	56
3 รายชื่อหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนนิสิต.....	56
4 แสดงสถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	73
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง และค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (n=596 คน).....	85
6 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงจิตสำนึกสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย(n=596 คน)..	87
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ กับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ.....	89
8 เมทริกซ์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยกับองค์ประกอบจิตสำนึกสาธารณะ.....	90
9 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม	92
10 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในโมเดลจิตสำนึกสาธารณะในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	94
11 อิทธิพลทางตรง (Direct Effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total Effects: TE).....	97
12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ.....	124
13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ.....	125
14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน.....	126
15 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน.....	127
16 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม.....	128

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามภาวะสันนิษฐาน.....	9
2 แผนภาพการกล่อมเกลாதงสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมให้แก่ สมาชิกสังคม.....	18
3 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของเจตคติ.....	43
4 แผนภาพแสดงภาวะสมดุลและไม่สมดุลของการเกิดเจตคติ.....	44
5 ภาพแสดงรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม.....	48
6 ภาพแสดงสมมติฐานของโมเดลการวิจัยของ งามตา วนินทานันและคณะ (2544) ที่ ที่มีแนวทางจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม.....	51
7 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย.....	59
8 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึก สาธารณะ(หลังการปรับโมเดล).....	93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบัน เป็นยุคของสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) มีการนำเทคโนโลยีต่างๆที่มีความล้ำหน้าและทันสมัยมาใช้ ยังผลให้มนุษย์เกิดความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น สิ่งที่มาพร้อมกับความสะดวกสบายนั้น มิได้มีเพียงคุณประโยชน์เท่านั้นแต่ยังแฝงไปด้วยโทษเช่นกัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่นับวันมีแต่จะมากขึ้นนั้นได้มีส่วนทำให้จิตใจของมนุษย์เสื่อมโทรมลง เพราะมนุษย์เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการบริโภคสัญลักษณ์มากกว่าบริโภคในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้มนุษย์ขาดความสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่จะทำให้สังคมดำเนินต่อไปได้อย่างปกติสุขและเกิดปัญหาน้อยที่สุด แต่ปัจจุบันสังคมกำลังประสบปัญหาต่างๆมากมาย (อำนาจเย็นสบาย. 2551: 167 - 168) ทั้งปัญหาโลกร้อน ปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศและภัยพิบัติ ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรที่นำไปสู่สงครามทุกรูปแบบ ปัญหาพัฒนาการของโรคใหม่ๆ ในขณะที่โรคในอดีตซึ่งเคยกำจัดไปแล้วก็หวนคืนกลับมา อีกทั้ง ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม จนก่อให้เกิดอาชญากรรม วิปริตผิดมนุษย์ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นที่มาที่ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้ผู้คนมีความตื่นตัวในเรื่องของจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีจิตสาธารณะหรือมีจิตอาสาที่จะกระทำการต่างๆเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติดังกล่าว ตั้งแต่ระดับปัจเจกชนจนถึงระดับองค์กร ในองค์กรธุรกิจมีการผลักดันให้เกิดธุรกิจเพื่อสังคมขึ้น (Corporate Social Responsibility: CSR) ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็มีการผลักดันให้เกิดมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม (University Social Responsibility: USR) ด้วยเช่นกัน

จิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตอาสา (Volunteer Mind) เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่สังคมประเทศในปัจจุบันนี้กำลังต้องการ ความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ การให้ความช่วยเหลือ การเสียสละให้กับคนอื่นอย่างเต็มอกเต็มใจ การดูแลใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชนเป็นทุนสังคมที่ประเทศไทยและทั่วโลกกำลังผลักดันให้เกิดขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้สังคม ชาดิบ้านเมืองสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งที่ว่า “จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคน ทุกฝ่าย ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้น นึกถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคีที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง” (สำนักพระราชวัง. 2552: ออนไลน์) ชีวิตสาธารณะที่เป็นสุข สังคมที่น่าอยู่จะเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือของทุกคนในสังคม สถาบันต่างๆในสังคมได้สร้างและถ่ายทอดสำนึกที่พึงพิงและการ

แก่งแย่งแข่งขันกันในหมู่ประชาชนมากกว่าความร่วมมือ ดังนั้นทักษะของการสร้างประชาสังคมจึงต้องอาศัยสถาบันสังคมให้สร้างความหมายใหม่ให้แก่ประชาชน ในฐานะ “พลเมืองผู้ตื่นรู้” พัฒนา “คุณธรรมแบบพลเมือง” ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกับความแตกต่าง เสียสละ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองที่จะทำให้มนุษย์เกิดความตระหนักในการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม (ยุทธาน วรอุณปิติ. 2542: 178-179)

การที่มนุษย์จะมีจิตสำนึกสาธารณะได้นั้น จะต้องเริ่มจากจุดเล็กๆ ในครอบครัวเป็นอันดับแรก พ่อแม่และญาติจะต้องเป็นผู้ปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับบุตรหลาน และเมื่อเข้าสู่วัยเรียน สถาบันการศึกษา ก็จะต้องมีกิจกรรมที่จะเอื้อให้นักเรียน นักศึกษา ได้แสดงออกถึงการมีคุณธรรม การมีจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตก่อนที่จะออกไปเผชิญกับสังคมในวัยทำงานต่อไป

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539: 1-2) ได้ศึกษาการปลูกฝังให้เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์เพื่อสังคมจากบุคคลในอาชีพต่างๆ และได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสอดคล้องกับจิตสาธารณะไว้ว่า คือ การทำสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัย เพื่อความสุขความสงบของตนเองและสังคมส่วนรวมตลอดจนการกระทำเพื่อป้องกันปัญหาหรือการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมายทั้งของตนเองและของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี รวมทั้งยอมรับผลของการกระทำนั้น 2) มีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบหรือเพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติภารกิจ 3) รักษาสุขภาพอนามัย หมายถึง การกระทำที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีร่างกายและจิตใจแข็งแรง ปราศจากโรคภัย 4) เคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ก้าวร้าวในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นสูญเสียประโยชน์อันพึงมี พึงได้ไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายทางด้านร่างกายและจิตใจ 5) มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมายถึง การช่วยกระทำการใดๆ เท่าที่ตนเองสามารถทำได้ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องรอให้ผู้อื่นขอร้อง 6) มีความสามัคคีร่วมมือ หมายถึง การร่วมมือด้วยความเต็มใจเพื่อความพร้อมเพรียงและประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมที่ดีงามของหมู่คณะ 7) รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำนุบำรุง รักษาทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณสมบัติและปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งจะเห็นได้ว่าในองค์กรระดับประเทศนั้นให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่ทำตนให้เป็นประโยชน์เพื่อสังคมเพราะการพัฒนาคุณภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ สิ่งเหล่านี้จะค่อยๆ ไนมนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ดังนั้น สถาบันทางสังคมหลายภาคส่วน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา

สถาบันศาสนาและสถาบันสื่อมวลชนจึงต้องเข้ามาร่วมมือกันสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 53)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่งที่มองเห็นความสำคัญในเรื่องการเกิดมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม จึงได้มีการจัดตั้งโครงการศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Center for Life-Long Learning Innovation: CLLI) ขึ้น เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน โดยมุ่งบูรณาการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ทั้งสองระบบให้เชื่อมต่อกัน มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิตในรายวิชาบูรณาการโดยมีเป้าหมายที่จะสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับนิสิต เป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนฐานการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ยอมรับและเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและมีความเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของทุกคนในสังคม (ศูนย์นวัตกรรมเรียนรู้ตลอดชีวิต. 2552: ออนไลน์) อีกทั้งมหาวิทยาลัยฯ ยังได้กำหนดอัตลักษณ์ไว้ โดยประการหนึ่งนั้นมีข้อที่กล่าวถึงการ “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” อันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551: 15) และได้จัดตั้งโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน: โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตเพื่อเป็นบัณฑิตในอุดมคติไทย ขึ้น เพื่อส่งเสริมความมีอัตลักษณ์ในข้อดังกล่าวให้มากขึ้นอีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะออกเป็น 3 องค์ประกอบ ตามนิยามความหมายจิตสาธารณะของชาย โพธิสิตา (2540: 14 – 15) และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546: 2-3) คือ 1)การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความซარุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้สถานที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมของนิสิต 2)การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ อันจะเห็นได้จากการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม รวมไปถึงการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพดีเพื่อผู้อื่นสามารถใช้ต่อได้ และ 3)การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม สังเกตได้จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า พฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นและส่งผลไปในทางบวกหรือลบนั้น เกิดได้จากหลายปัจจัย ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยสังคมหลักที่นิสิตมีความสัมพันธ์โดยตรงตั้งแต่เกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังศึกษาตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ การรับรู้ความสามารถของตนเองว่าสามารถที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจมีความคลุมเครือ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมได้หรือไม่ ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน ในการที่นิสิตจะสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเล็งเห็นว่า

จะเป็นผลดีในอนาคตต่อตนเองและสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติที่ดีต่อจิตสำนึกสาธารณะและพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นทฤษฎีหลักในการกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างโมเดล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ กับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะกับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสำคัญดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองรวมถึงตัวนิสิต ได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุที่ทำให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะและตระหนักถึงความสำคัญของจิตสำนึก

สาธารณะ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาให้นิสิตเป็นผู้ที่ “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” ตามอัตลักษณ์
ที่มหาวิทยาลัยฯ ได้กำหนดไว้ เพื่อออกไปเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศต่อไป

2. การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึก
สาธารณะ ตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำผลการศึกษาไปใช้เป็น
พื้นฐานและต่อยอดในการศึกษาเรื่องจิตสำนึกสาธารณะต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งมีหน่วยงานที่มีการเรียนการ
สอนในระดับปริญญาตรีทั้งหมด 17 หน่วยงาน รวมจำนวนนิสิตทั้งสิ้นประมาณ 18,224 คน
(มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. 2555: ทบ.79/83 ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มแบบ
สองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 596 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรภายนอก (Exogenous variables) ได้แก่
 - 1.1 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
 - 1.2 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
 - 1.3 การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย
2. ตัวแปรภายใน (Endogenous variables) ได้แก่
 - 2.1 ตัวแปรคั่นกลาง
 - 2.1.1 การรับรู้ความสามารถของตน
 - 2.1.2 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
 - 2.1.3 เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ
 - 2.2 ตัวแปรตามท้ายสุด คือ จิตสำนึกสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของนิสิตเกี่ยวกับการมองเห็น
คุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้

หนึ่งเป็นเจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน สังเกตได้จากการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ บรรดาคนที่ช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่แสดงออกมา แบ่งได้ 3 ด้าน ตามความหมายจิตสาธารณะของชาย โปธิสิตา (2540: 14 – 15) และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546: 2-3) ดังนี้

ด้านที่ 1 คือ การใช้หรือการหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจากการดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

ด้านที่ 2 คือ การถือเป็นที่หน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจากการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

ด้านที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจากการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

2. เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวมหรือมีต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ อันจะเป็นแนวโน้มให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ

3. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนิสิตที่มีต่อการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม โดยนิสิตมีความรู้สึกหรือรับรู้ได้ว่ามีแหล่งสนับสนุนทางสังคมเหล่านี้อยู่ในการที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ในที่นี้ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่นิสิตได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะและเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โดยแสดงออกถึงความรัก ความไว้วางใจ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจและการสนับสนุนในการแสดงจิตสำนึกสาธารณะ

3.2 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน หมายถึง การที่นิสิตได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากเพื่อนทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน การได้พูดคุย สังสรรค์ การทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะและเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยการยอมรับเข้ากลุ่ม การได้รับความเข้าใจจากเพื่อนในการแสดงจิตสำนึกสาธารณะ

3.3 การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย หมายถึง การที่นิสิตได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่รวมถึงผู้บริหาร ในการจัดการเรียนการสอน การได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในสถาบันซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะและเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษา โดยรับรู้ได้จากการแสดงออกถึง การดูแลเอา

ใจใส่ การให้กำลังใจ การเปิดโอกาส การเสริมสร้างและการสนับสนุนให้เกิดการแสดงจิตสำนึก
สาธารณะ

4. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่นิสิตสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและดำเนินการในการกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจจะมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม รวมถึงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ในที่นี้ ได้แบ่งการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกสาธารณะออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

4.1 ความคาดหวังในความสามารถ หมายถึง ความมั่นใจของนิสิตว่าจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะได้

4.2 ความคาดหวังในผลของการกระทำ หมายถึง ความมั่นใจของนิสิตต่อผลลัพธ์ของการกระทำหรือผลลัพธ์ของพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

5. ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน หมายถึง การแสดงออกของนิสิตที่สามารถควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีหรือหาแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ มีความยับยั้งชั่งใจ มีเหตุผลในการกระทำของตนเอง โดยเล็งเห็นว่าการแสดงนั้นจะเป็นผลสำเร็จในอนาคต เกิดเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม สามารถคาดการณ์ไกลและบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ รอได้ สามารถงดเว้นจากการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ศึกษาความเป็นสาเหตุของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา โดยมีสาเหตุจากแหล่งต่างๆ ได้แก่

1) สาเหตุฝ่ายสถานการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ในที่นี้ ผู้วิจัยศึกษาในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย

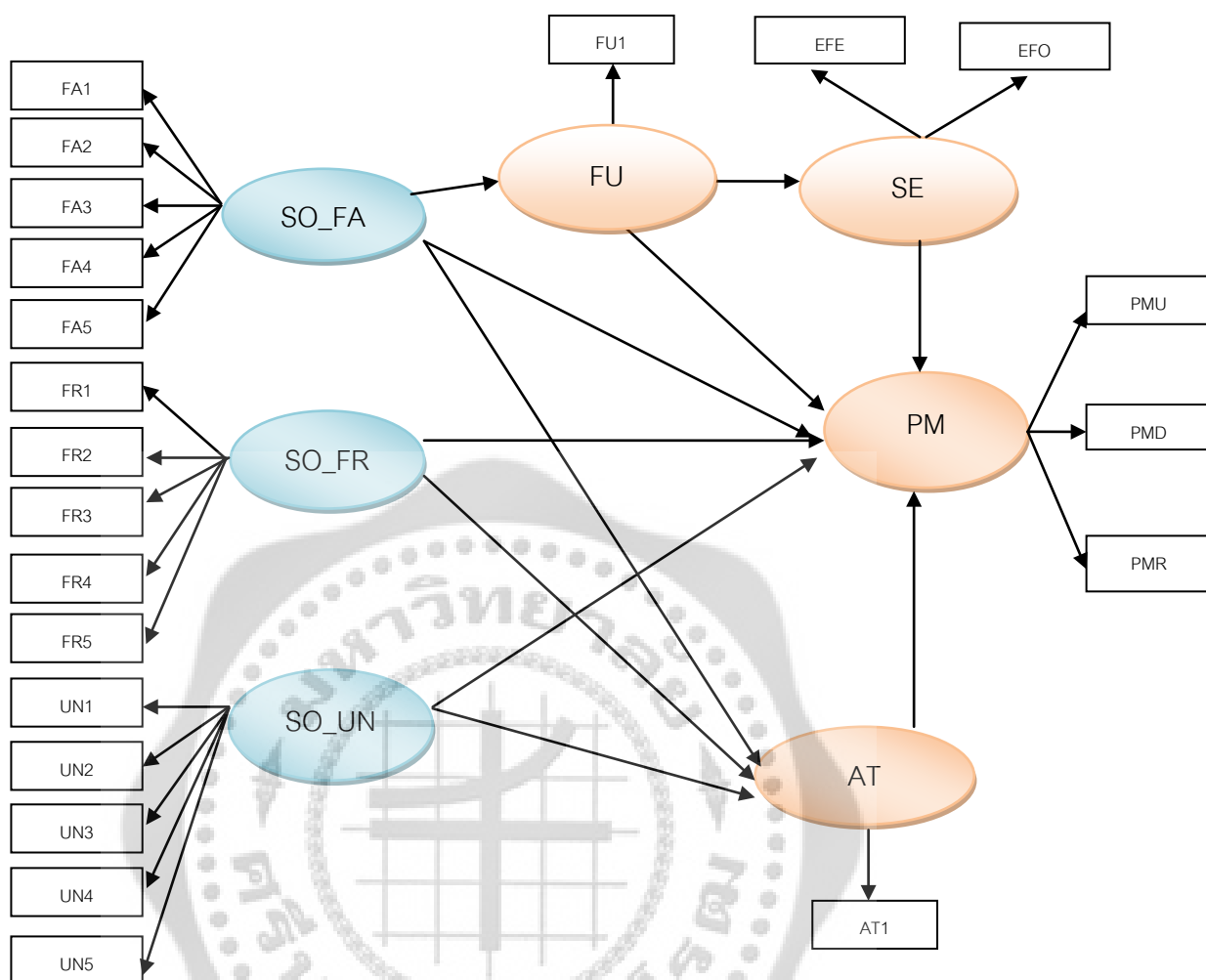
2) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะเดิม ซึ่งเป็นจิตลักษณะหรือบุคลิกภาพที่ติดตัวมา ในที่นี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ความสามารถของตนและลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน

3) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ภายในตนเองเป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ในที่นี้คือ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

4) พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ในที่นี้คือ จิตสำนึกสาธารณะ

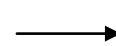
หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารต่างๆเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อ กำหนดเป็นรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน โดยผลการศึกษาพบว่า การที่บุคคลจะเกิดจิตสำนึกเพื่อชุมชน จิตสำนึกเพื่อสังคมนั้น ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัย แวดล้อมมากมาย โดยอาจจำแนกเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งไฟบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2543) ได้กล่าวไว้ว่าชีวิตที่ดีสังคมที่น่าอยู่ เกิดขึ้นได้จากตัวเราเอง โดยเริ่มต้น จากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรม และยุทธนา วรุณปิติกุล (2542) ได้เสริม อีกว่าเมื่อเข้าสู่วัยเรียน โรงเรียนต้องเป็นมากกว่าสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องชี้แนะสำหรับ เด็กที่ครอบครัวได้ละเลยต่อเรื่องการบ่มเพาะจริยธรรม ตลอดจนเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน ที่โรงเรียน มี ส่วนช่วยในการดำรงรักษาประชาคม สังคมและกฎจริยธรรม การที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงจิตสำนึก สาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น คือ อายุระหว่าง 12-21 ปี นั้น เนื่องจาก รัฐบาลต่างตระหนักถึงพฤติกรรมเด็กรุ่นที่เป็นเครื่องชี้ถึงอนาคตประเทศ เพราะวัยรุ่นเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งจะทำให้สังคมพัฒนาสืบไป โดยปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2531: 61-66) ได้ศึกษาแล้วพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นหลักๆ ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน อีกทั้ง เจียรนัย ทรงชัยกุล (2531: 229 - 240) ก็พบว่า กลุ่มเพื่อนก็มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นมากเช่นเดียวกัน

จากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรปัจจัย สำคัญที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การสนับสนุนทาง สังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะการมุ่งอนาคต – ควบคุมตน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มี อิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผู้วิจัยจึงกำหนดโมเดลโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะเพื่อนำมาศึกษา ดัง ภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึก
 สาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามภาวะสันนิษฐาน

โดยสามารถอธิบายสัญลักษณ์ได้ ดังนี้

	หมายถึง	ตัวแปรแฝง
	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้
	หมายถึง	ทิศทางอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปหาตัวแปรผล
PM	หมายถึง	จิตสำนึกสาธารณะ
PMU	หมายถึง	ด้านการใช้
PMD	หมายถึง	ด้านการถือเป็นหน้าที่
PMR	หมายถึง	ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น

SE	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถของตน
EFE	หมายถึง	ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน
EFO	หมายถึง	ความคาดหวังเกี่ยวกับผลของการกระทำ
AT	หมายถึง	เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ
FU	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
SOFA	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
FA1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านอารมณ์
FA2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านคุณค่า
FA3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านข้อมูลข่าวสาร
FA4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านสิ่งของ/บริการ
FA5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านเครือข่าย
SOFR	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
FR1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านอารมณ์
FR2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านคุณค่า
FR3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านข้อมูลข่าวสาร
FR4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านสิ่งของ/บริการ
FR5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านเครือข่าย
SOUN	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย
UN1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านอารมณ์
UN2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านคุณค่า
UN3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านข้อมูลข่าวสาร
UN4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านสิ่งของ/ บริการ
UN5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมด้านเครือข่าย

สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิต
2. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะตามภาวะสันนิษฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ตัวแปรปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ โดยมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ
 - 1.1 ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะ
 - 1.2 ความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ
 - 1.3 กระบวนการก่อตัวของจิตสำนึกต่อส่วนรวมในประเทศไทย
 - 1.4 แนวทางการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ
 - 2.1 การสนับสนุนทางสังคม
 - 2.2 การรับรู้ความสามารถของตน
 - 2.3 ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน
 - 2.4 เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้วิจัยและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะไว้ในคำต่างๆ ที่หลากหลายกันออกไป ซึ่งโดยรวมแล้วมีความหมายใกล้เคียงและสอดคล้องกันกับจิตสำนึกสาธารณะ อาทิ เช่น จิตสาธารณะ จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม การเห็นต่อประโยชน์ส่วนรวม การมีสำนึกต่อส่วนรวม เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของความหมายไว้ ดังนี้

จิตสำนึก (Conscious) เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไรขณะที่ตนอยู่นั้นเอง ส่วนคำว่า สาธารณะ (Public) เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นสิ่งของก็ต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวมกันเป็น จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness หรือ Public Mind) จึงหมายถึง การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (บทความสาระดีมีมาฝาก. 2552: ออนไลน์) ทั้งนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ยังได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสำนึกทางสังคมหรือ

จิตสำนึกสาธารณะ ว่าเป็น การรู้และคำนึงถึงสิ่งที่เป็นส่วนรวมร่วมกับและผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มเดียวกับตน นอกจากนี้ สุพจน์ ทราญแก้ว (2546 : 50) ได้สรุปว่า จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมกระทำที่แสดงออกมา

หฤทัย อัจจุ (2544: 37) สรุปว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม

ลลธิริมา เกื้อสกุล (2547: 67) นั้นได้ให้ความหมายของจิตสำนึกในทางประชาสังคมว่าเป็นคุณธรรมของพลเมือง ซึ่งเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนขบวนการ คุณธรรมต้องเริ่มจากศรัทธาที่จะอุทิศตนและเสียสละแก่ผู้อื่นในสังคมประกอบด้วยความเข้าใจว่า การเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐนั้นยังต้องรับผิดชอบต่อสาธารณะและต่อชุมชนเพียงใด

โกศล มีความดี (2547: 13) สรุปว่าจิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยความเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม มุ่งปฏิบัติต่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนด การดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไขและติดตามประเมินผล รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ไชยรัตน์ ศิรินคร (2548: 7) ได้สรุปว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะฉวยโอกาสช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาแก่ผู้อื่นและสังคมอย่างจริงจังโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

บุญทัน ภูบาล (2549: 15) สรุปความหมายของจิตสาธารณะ ว่าเป็น การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550: 14) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ การมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบ การถือเป็นที่ในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้นและการไม่ยึดสมบัติส่วนรวมมาเป็นสมบัติของตนเองหรือของกลุ่ม

มนัสสา ชินูปการณพงศ์ (2551: 8) สรุปว่าจิตสาธารณะ คือ การกระทำด้วยจิตวิญญาณ มีความรักความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมรอบๆตัว รวมไปถึงประเทศชาติบ้านเมือง รวมความแล้วเป็นการรวมความหมายของคุณธรรมจริยธรรมและการกระทำที่ไม่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคมและประเทศชาติ และเมื่อรวมกับคำว่าสำนึกแล้วนั้น จะสามารถสรุปได้ว่าเป็น ความรู้สึกและการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการกระทำที่บุคคลรับรู้และรู้สึกเต็มใจที่จะกระทำ เพราะมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและสังคม แม้ว่าความรู้สึกและการกระทำนั้นๆจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงก็ตาม

อุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551: 61) สรุปความหมายของจิตสาธารณะว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม เช่นเดียวกับ สุคนทรส หุตะวิณะ (2550: 11) และ มุกิตา หวังจิต (2547: 13) โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม สังเกตได้จาก

- 1.1 การดูแลรักษา เช่น เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษา
- 1.2 ลักษณะของการใช้ เช่น มีการใช้อย่างประหยัด มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ สังเกตได้จาก

- 2.1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด
- 2.2 การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น สังเกตได้จาก

- 3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
- 3.2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

นวรินทร์ ตาก้อนทอง (2552: 2) ได้กล่าวว่ามีกำหนดลักษณะของคำว่า “จิตสาธารณะ” ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งคำที่ใช้ในภาษาไทย เช่น จิตสาธารณะ สำนึกสาธารณะ และจิตสำนึกสาธารณะ เป็นต้น และคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น Public Consciousness หรือ Public Mind โดยสามารถสรุปความหมายของจิตสาธารณะได้ว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกันเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่แสดงออกมา โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจ

หรือพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 องค์ประกอบ ตามนิยามความหมายจิตสาธารณะของ ชาย โพธิ์สิตา (2540 : 14 – 15) และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546 : 2-3) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539: 1-2) ได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสอดคล้องกับจิตสาธารณะไว้ว่า คือ การทำสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัย เพื่อความสุขความสงบของตนเองและสังคมส่วนรวม ตลอดจนการกระทำเพื่อป้องกันปัญหาหรือการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม

จากการประมวลความหมายของจิตสำนักสาธารณะนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นนิยามได้ว่า จิตสำนักสาธารณะเป็นคุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลในการตระหนักถึงการมองเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกันเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่แสดงออกมา แบ่งได้ 3 องค์ประกอบ คือ 1.การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม 2.การถือเป็นหน้าที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจากการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม และ 3.การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

1.2 ความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ จิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะ อาจฟังดูเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย ซึ่งได้มีการกล่าวถึงเมื่อไม่นานมานี้ พร้อมกับแนวคิดการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ท้องถิ่นและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จนปัจจุบันเรื่องจิตสำนึกสาธารณะก็ยังถูกกล่าวถึงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ปี พ.ศ.2550 – 2554 ว่าสถานะด้านสังคมของประเทศในปัจจุบันนั้น ระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทรและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศมุ่งสู่ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวมอันจะเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแนวความคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (2000 : 64-65) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “บุคคลจะสามารถเอาตัวรอดและประสบความสำเร็จทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้จะต้องมีจิตสาธารณะทั้ง 5 ประการ ประกอบรวมอยู่ในตัวของคนๆ นั้น นอกจากนี้จิตสาธารณะทั้ง 5 ยังจะช่วยจรรโลงให้สังคมโลกในอนาคตเป็นสังคมที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้น” ซึ่งจิตทั้ง 5 นั้นประกอบด้วย

1. จิตแห่งวิทยาการ (Disciplined Mind) หมายถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น
2. จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) หมายถึง การสังสม ต่อยอดและสร้างนวัตกรรมความรู้
3. จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creative Mind) ที่เชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์สร้างด้วยการหมั่นฝึกฝน
4. จิตแห่งความเคารพ (Respectful Mind) หมายถึง การเปิดใจกว้างพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็น
5. จิตแห่งคุณธรรม (Ethical Mind)

นอกจากนี้ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (ไม่ปรากฏปี : 66) นักวิชาการและที่ปรึกษาทางการเมือง ได้กล่าวว่า “โลกในยุคสังคมหลังฐานความรู้จะมุ่งเน้นไปสู่เรื่องของความใส่ใจและการแบ่งปัน คือ การที่คนเรามีค่านิยมในเรื่องของจิตสาธารณะ ก็จะทำให้คนเราเกิดความใส่ใจและห่วงใยกัน” การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน ซึ่งคนในสังคมมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าขาดจิตสำนึกสาธารณะ นอกจากจะกระทบต่อตัวเอง ครอบครัวและองค์กรแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อชุมชน ประเทศและระดับโลก อีกด้วย ซึ่งผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัจจกร (2543 : 22-29) ได้สรุปไว้ ดังนี้

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. เกิดการแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบต่อองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ผลกระทบต่อชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนาเพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนไม่เกิดการพัฒนา มีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้นและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมลง
2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง
3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาพัฒนาเพราะกลัวเสียทรัพย์กลัวเสียเวลาหรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ผลกระทบต่อประเทศ ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนรวม
2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ก็จะไม่ได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน
3. เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ผลกระทบในระดับโลก ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศเพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตีจึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหา
2. เกิดการกลั่นแกล้ง แก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการค้าได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

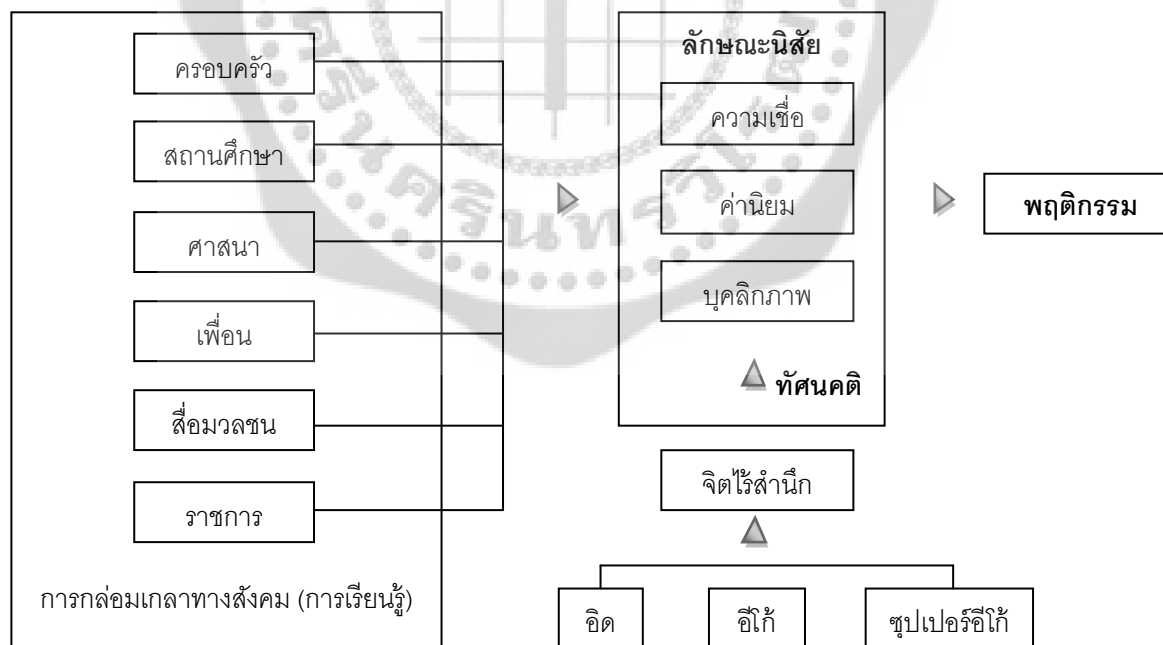
3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่น ๆ ว่ามีความเจริญหรือศักดิ์ศรีต่ำกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกดูถูกหรือเป็นปฏิบัติต่อชาติอื่น

จากความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกด้านสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณสมบัติต่างๆจะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องก็จะลดน้อยลงและจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น (บุญทัน ภูบาล. 2549 : 28) จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบซึ่งเกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตและส่งผลสู่การกระทำภายนอก ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไปกับสังคม ปัญหามลพิษต่างๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึก เช่น การปล่อยเสียออกจากโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัด การจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง การฉีดยาเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกรซึ่งมีผลต่อโรคร้ายไข้เจ็บในมนุษย์ ดังนั้น จิตสำนึกสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้ให้มากขึ้น เด็กรุ่นใหม่ที่สังคมหล่อหลอมมา ส่วนใหญ่ชอบความสุขสบาย ชอบความฟุ้งเฟ้อ วุ่นวายแต่เรื่องตัวเอง ก้าวร้าวและเห็นแก่ตัว มุมมองด้านหนึ่งจะเห็นว่าเด็กสมัยนี้สมาธิสั้น แต่ถ้าพิจารณาวิเคราะห์กันให้ดี มองให้รอบด้านแล้ว เด็กสมัยนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เชื่อมมั่นตัวเองสูง ตัดสินใจรวดเร็ว ยึดและเห็นปัจจุบันเป็นใหญ่ อีกแง่หนึ่งจะเห็นว่า เด็กสมัยนี้ได้รับผลจากการต่อยอดจากพ่อแม่บรรพชนได้ทำมาหรือจะเรียกอีกนัยหนึ่งว่า เด็กสมัยนี้มีบารมี เกิดมาก็ได้รับความสะดวกสบาย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีเครื่องใช้สะดวกรวดเร็ว มีภาพที่สวยงามที่พ่อแม่ได้ปรุงแต่งต่อเติมชีวิตไว้เรียบร้อยแล้วเป็นส่วนใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่ในวันนี้ร่วมมือสนับสนุนการสร้างจิตสำนึก หันมาพัฒนาและสนใจเรื่องจิตสำนึกของชีวิตทุกคน ผลของการกระทำต่อสังคมก็จะดีขึ้น (วัชร. 2553: ออนไลน์) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2544: 23) ว่า โลกยุคใหม่และเสรีประชาธิปไตยยังทำให้คนรุ่นใหม่ต้องการสำนึกใหม่ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น เส้นแบ่งขอบเขตความเป็นส่วนตัวส่วนรวมทั้งในเชิงพื้นที่และในเชิงตัวตนชัดเจนขึ้น อย่างน้อยก็รู้ว่าสิทธิของปัจเจกชนจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่ง พรชนก ทองลาด (2550) เสนอให้ระดมแนวคิดการจัดหลักสูตรจิตสำนึกสาธารณะ (Public mind) ให้กับนักศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสภาพปัจจุบันมีปัญหาวิกฤติด้านโลกร้อน (Global warming) ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (Depletion of natural resources)

ปัญหามลพิษ (Pollution) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นต้น ซึ่งนายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี (สุริยเดว ทรีปาตี. 2553: ออนไลน์) หัวหน้าคลินิกวัยรุ่น เสนอว่า ครอบครัว ชุมชนและสังคมต้องหันกลับมาเน้นใน 3 เรื่องได้แก่

1. การมีมุมมองเชิงบวกกับเยาวชน ไม่ใช่มองว่าเด็กยุคนี้มีแต่เด็กเกเรมีแต่ปัญหา
2. การมีจิตสำนึกสาธารณะ ไม่ใช่เพียงแต่ชุมชนจะต้องทำอะไรให้เยาวชนเพียงอย่างเดียว เยาวชนก็ต้องคิดว่าจะทำอะไรให้ชุมชนบ้าง เพื่อเกิดพื้นที่ทางสังคม แทนที่จะเน้นแต่โรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัว
3. การมีสื่อที่ดีช่วยเสริมแรงบวกให้

นอกจากนี้ สุพจน์ ทรายแก้ว (2546 :48-49) ยังมีแนวคิดว่าการกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือสมาชิกสังคม มีการรับรู้ มีจิตสำนึก มีค่านิยม ความเชื่อ มีบุคลิกภาพหรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของบุคคลในสังคม เพื่อที่จะได้ช่วยให้สังคมได้มาซึ่งสมาชิกสังคมที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และไม่ตกอยู่ภายใต้ของจิตใต้สำนึกของแต่ละบุคคลมากนัก และควรเป็นหน้าที่ของสถาบันหรือหน่วยสังคม อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน องค์กรศาสนา กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินการให้สอดคล้องประสานกัน ลักษณะของสัมพันธภาพขององค์กร ในกระบวนการกล่อมเกลาท่างสังคม ดังมีรายละเอียดตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภาพการกล่อมเกลาท่างสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมให้แก่สมาชิกสังคม

ที่มา: สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะ การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง.

จากแผนภาพข้างต้นแสดงถึงองค์ประกอบของกลุ่มตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกในจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลว่าประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ องค์การหรือหน่วยงานทางสังคมซึ่งทำหน้าที่ในการเสริมสร้างการเรียนรู้หรือกล่อมเกลาทางสังคมให้บุคคลผ่านกระบวนการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะในด้านการรับรู้และจิตใต้สำนึกขึ้นในจิตใจของบุคคล อันได้แก่ ความเชื่อและค่านิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลต่อเนื่องถึงบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม และนอกจากกลุ่มปัจจัยทางสังคมที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยจิตใต้สำนึกเป็นตัวแปรแทรกซ้อนต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกและบุคลิกลักษณะของบุคคลอีกด้วย โดยในภาพรวมสามารถสรุปได้ว่าจิตสำนึกเป็นเรื่ององค์รวมเกี่ยวพันกับมิติต่างๆ เป็นจำนวนมาก การพัฒนาจิตสำนึกต้องทำในเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการปฏิรูปสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนและจะต้องเป็นการดำเนินงานแบบองค์รวม

จากการประมวลผลความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หากคนเรามีจิตสำนึกสาธารณะกันทุกคนแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความสงบสุขในครอบครัว สังคม ชุมชน บ้านเมือง และประเทศชาติ ซึ่งการจะเกิดจิตสำนึกสาธารณะได้นั้น จะต้องปลูกฝังกันตั้งแต่ยังเยาว์วัย โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย อีกทั้งปัจจัยอื่นๆ เช่น สื่อมวลชน ศาสนา ก็ล้วนมีส่วนในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับเยาวชนเช่นกัน

1.3 กระบวนการก่อตัวของจิตสำนึกต่อส่วนรวมในประเทศไทย ธีรยุทธ บุญมี (2539) ได้วิเคราะห์และชี้ให้เห็นถึงรูปแบบของพัฒนาการในการก่อตัวของจิตสำนึกต่อส่วนรวมของคนในสังคมว่า เป็นหลักการพื้นฐานของประชาสังคมเนื่องจากการที่คนในสังคมมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมที่สมบูรณ์แบบและครบถ้วน สังคมจะพัฒนาเป็นประชาสังคมหรือสังคมเข้มแข็ง (Civil Society) ทั้งนี้ในส่วนของกระบวนการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาสังคม จะมีลำดับขั้นของการพัฒนาที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเกิดสำนึกทางสังคม

ขั้นที่ 2 การเกิดองค์กรทางสังคม

ขั้นที่ 3 การเกิดอุดมการณ์ร่วมของคนในสังคม

ขั้นที่ 4 การตกผลึกเป็นสถาบันของอุดมการณ์สังคมและกลุ่มองค์กรต่างๆ

ในกรณีของประเทศไทยนั้น ได้จำแนกให้เห็นถึงการก่อตัวของจิตสำนึกต่อส่วนรวมของคนไทยโดยอาศัยเหตุการณ์ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนชั้นต่างๆ ที่เกิดขึ้น แยกออกเป็น 2 ระดับคือ

1. จิตสำนึกระดับชุมชน เป็นสิ่งที่มีอยู่มาแต่เดิมในสังคมไทย ทั้งในเขตเมืองและชนบท ในรูปของกลุ่มบ้าน ตรอก ซอย ย่าน การมีวิถีชีวิตร่วมกันในระดับชุมชนนี้ ชุมชนจะควบคุมดูแลซึ่งกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบในปัญหาศีลธรรม คุณธรรมอื่นๆ ร่วมกัน ภาพชีวิตในลักษณะของการร่วมมือร่วมใจกันในระดับชุมชนนี้เกิดขึ้นอย่างเป็นปกติในสังคมไทยสมัยโบราณ แต่จะเริ่มขาด

หายไปในยุคของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และเริ่มมีการฟื้นกลับมา มีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ประชาคมตำบลและทฤษฎีใหม่

2. จิตสำนึกระดับสังคม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อสังคมไทยได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปแล้วช่วงเวลาหนึ่ง แล้วเผชิญกับปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณี ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ฯลฯ สมาชิกในสังคมที่รับรู้และตระหนักในความรุนแรงของปัญหา ได้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เนื่องจากการมีสำนึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ใหญ่กว่าชุมชนแต่ดั้งเดิม ซึ่งทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันที่จะต้องแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติที่มากกว่าชุมชนแต่ดั้งเดิม ซึ่งทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันที่จะต้องแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติที่มากกว่าชุมชนแต่ดั้งเดิม ซึ่งทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันที่จะต้องแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติที่มากกว่าชุมชนแต่ดั้งเดิม สิทธิที่จะเรียกร้องเพื่อให้ส่วนรวมดีขึ้น การก่อตัวของจิตสำนึกระดับสังคมนี้เกิดขึ้นค่อนข้างช้า และเป็นไปในลักษณะที่กระจุกตัวในสังคมไทย

1.4 แนวทางการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เวชพล อ่อนละมัย (ไม่ปรากฏปี: 3) ได้กล่าวถึงการสร้างจิตสำนึกสาธารณะว่าเป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าใจตนเองไม่ยอมรับจิตสาธารณะจะไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วก็คงไม่มีใครบังคับได้ นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะยังมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองสังคม ดังนี้

1. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่า ตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติและโลกใบนี้

3. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง เช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการโรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

4. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสอนในทุกศาสนาที่คนนับถือสอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย ทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังตัวอย่างหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น พุทธศาสนา มีหลักคำสอนในการช่วยเหลือหรือพึ่งพาตนเอง ที่พุทธศาสนิกชนได้ยืมจากพุทธสุภาษิตอยู่เสมอ คือ อัตตาหิ อัตตโน นาโถ หรือ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ในคริสต์ศาสนา มีหลักคำสอน คือ ต้องรู้จักช่วยเหลือตนเองก่อนแล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน หรือในศาสนาอิสลาม จะคล้ายศาสนาคริสต์ คือ ให้รู้จักช่วยตนเองและรู้จักเปลี่ยนแปลงตนไปในทางที่ดีเสียก่อนแล้วพระเจ้าจึงจะช่วยท่าน

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า การสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โดยการกระทำของตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ และเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อตนเอง มีดังนี้

- 1.1 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
- 1.2 รู้จักใช้เวลาว่างออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
- 1.3 มีความประหยัด รู้จักความพอดี
- 1.4 ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
- 1.5 ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
- 1.6 มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

2. มีบทบาทช่วยสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน ได้รับความเสียหายทั้งทางกายและใจ ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อสังคม มีดังนี้

- 2.1 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
- 2.2 มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู อาจารย์ เช่น ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
- 2.3 มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนหรือบุคคลอื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ไม่เอารัดเอาเปรียบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
- 2.4 มีความรับผิดชอบต่อในฐานะเป็นพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

นอกจากนี้ วิทยา สุจริตนารักษ์ (2546: 54) ได้สรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การแสดงออกโดยลำพัง โดยการพูดคุย แสดงความคิดเห็นหรือการปรับทุกข์ในเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านการเมืองและด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังรวมถึงข้อคิดเห็นซึ่งนำไปเผยแพร่ในที่สาธารณะหรือตามสื่อมวลชนต่าง ๆ ตลอดจนการร้องทุกข์

2. การรวมกลุ่ม การแสดงจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองที่ดี โดยการรวมกลุ่มผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน มีอุดมการณ์ตรงกัน มีทัศนคติตรงกันหรือมีอาชีพเดียวกัน เช่น กลุ่มชาวนา สมาคมสตรีไทย กลุ่มสหกรณ์ต่างๆ เป็นต้น จะทำให้มีน้ำหนักในการแสดงออกมากขึ้น และการรวมกลุ่มดังกล่าวยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกของกลุ่ม

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมโดยตรง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสนใจของพลเมืองเกี่ยวกับวิถีชีวิตในสังคม

ในการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมนั้น รัฐบาล อินทระกาแห่ง (2538. 110-119) ได้ชี้ให้เห็นว่าจะเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อยๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน อาทิ

1. สถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาคควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิด มีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย หลงอำนาจ หลงตัวเอง ซึ่งการให้การศึกษแก่เยาวชนนั้น ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา

2. สถาบันทางศาสนา มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชามาแต่โบราณกาล มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน สถาบันศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามาอยู่ในความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด คือ การสอนด้วยตนเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบันทางศาสนา พึงต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคมในด้านการช่วยเหลือส่วนรวม การคำนึงถึงสำนึก

3. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้ทารกเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเลี้ยงดูลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกัน ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วยและเด็กที่เติบโตในครอบครัวที่คลอนแคลนนั้นจะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน

4. สื่อมวลชน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า สถาบันทางสังคมทุกส่วนที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมความเป็นประชาคมและช่วยเสริมให้คนในสังคมมีจิตสำนึกสาธารณะ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ จากการทบทวนงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงหาสาเหตุ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ ดังนี้

อัญชลิกา ผิวเพชร (2555: 331 - 342) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางแบบพี เอ แอล (Path Analysis with LISREL) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 1,085 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนและเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นการที่จะพัฒนาพฤติกรรมให้นักเรียนมีจิตสำนึกสาธารณะ ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนช่วยดูแลป้องกันและแนะนำแนวทาง

สุวิมล ซาติขานี (2554: 1-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับจิตสำนึกสาธารณะ และสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

นงลักษณ์ เขียนงาม (2553: 101 – 108) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 580 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับดี ร้อยละ 75.30 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวร้อยละ 98.30 มีความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 94.50 และมีความรับผิดชอบต่อตนเองร้อยละ 78.10 ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2552: 1) ได้ศึกษาเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะ จำแนกตามตัวแปรเพศ ศาสนา ภูมิภาค และปีที่ศึกษา จำนวนปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับจิตสำนึกสาธารณะในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะจำแนกตามตัว

แปรแล้ว พบว่า ภูมิสำเนา ศาสนาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่มีผลต่อจิตสาธารณะ

วิทย์พัฒนท สีหา, สมบัติ ท้ายคำเรือและจินดารัตน์ ปิรมณี (2551: 1-2) ได้ศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,068 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคลิกทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโนทัศน์และค่านิยมทางครอบครัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .302 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.80

เฉษฐา หนูรุ่น (2551: 102-103) ได้ศึกษา ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 405 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน เพื่อศึกษาคำนำหน้ความสำคัญของตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ .572 สามารถอธิบายร่วมกันได้ 32.7% โดยปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่านำหน้ความสำคัญเท่ากับ .213, .203, .178 และ .148 ตามลำดับ ส่วนสติปัญญาและความเชื่ออำนาจในตน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่านำหน้ความสำคัญเท่ากับ .108 และ .107 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะ 3 ด้าน มีค่าวิลคส์แลมabda (Lambda) เท่ากับ .609 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าทีและด้านการเคารพสิทธิมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .478, .504 และ .540 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551: 82) ได้ศึกษา จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ ก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้ทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ มีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แอนนา จุมพลเสถียร (2551: 2-3) ได้ศึกษา การรับรู้ พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และความคิดเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มวัยทำงาน อายุ 22-35 ปี อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มวัยทำงานที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และศึกษาความคิดเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้ยินคำว่า จิตสำนึกสาธารณะเลย แต่มีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยเหตุผลที่เข้าร่วมเนื่องจาก รู้สึกอยากช่วยเหลือ รู้สึกเป็นสุขเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความช่วยเหลือ รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม และความคิดเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้โฆษณาในการรณรงค์สร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ โดยเสนอแนะว่าควรจะนำเสนอเนื้อหาที่บอกถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจนและน่าจะใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงมานำเสนอในงานโฆษณาด้วย

กัลยกร วรกุลลัญฐานีย์ (2551: 1-5) ได้ศึกษา การรับรู้ พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อายุ 13-18 ปี อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และศึกษาความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนั้น มีเพียง 1-2 คน ที่เคยได้ยินคำว่า จิตสำนึกสาธารณะ แต่มีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และกิจกรรมอาสาสมัครซึ่งริเริ่มโดยตัวเยาวชนเอง และความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การรณรงค์ที่จะสามารถโน้มน้าวกลุ่มวัยรุ่นได้นั้น ผู้ส่งสารควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้นๆมาก่อน และสุดท้ายคือ ผู้ที่ใกล้ชิด โดย

เสนอแนะว่าเครื่องมือที่เหมาะสมในการรณรงค์นั้น ควรจะเป็นการโฆษณา การสื่อสารปากต่อปาก การจัดกิจกรรมพิเศษและการเป็นผู้สนับสนุน

ธนิดา ทงมีเหลือและคณะ (2550: 91 - 102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 421 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคม กับการมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อศึกษาความสามารถของปัจจัยทางจิตสังคมในการพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเมื่อแยกตามตัวแปรเพศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และเอกลักษณ์แห่งตน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 38.1 และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า ตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 43.1 ส่วนตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณ์แห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 34.1

รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ (2549: 1) ได้ศึกษาเชิงสำรวจในเรื่อง การทำนายพฤติกรรมการรีไซเคิลกระดาษของนักศึกษาไทยโดยอาศัยแนวคิดจิตสาธารณะ: ข้อเสนอแนะเพื่อการออกแบบการสื่อสารรณรงค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 103 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรีไซเคิลกระดาษของเยาวชนไทย โดยอาศัยกรอบแนวคิดจากแบบจำลองจิตสาธารณะของชวอร์ทซ์ (Schwartz's Altruism Model) ผลการวิจัยพบว่า บรรทัดฐานส่วนบุคคล (Personal Norms) เป็นปัจจัยที่ทำนายความตั้งใจในการรีไซเคิลกระดาษของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการตระหนักรู้ผลลัพธ์ของการรีไซเคิลกระดาษ (Awareness of Consequences)

และปัจจัยเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการแสดงความรับผิดชอบ (Ascription of Responsibility) ไม่มีบทบาทเป็นตัวแปรแทรกของความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานส่วนบุคคลและความตั้งใจในการใช้เคิลกระดาศ

โกศล มีความดี (2547: 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งตัวเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2557 จำนวน 187 นาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 55.90 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\beta = .663$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ เช่นกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของสังคมในปัจจุบันจากการที่เยาวชนและมนุษย์ในสังคมขาดการมีจิตสำนึกสาธารณะ และได้มองเห็นว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งหากว่าเยาวชนและมนุษย์ในสังคมมีจิตสำนึกสาธารณะก็จะส่งผลที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

ปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนั้น ผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า เกิดจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน เช่น ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การสนับสนุนทางสังคม การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ เป็นต้น ในที่นี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมในการวางกรอบแนวคิดการวิจัยซึ่งเป็นทฤษฎีที่นิยมใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล โดยแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ฝ่ายนี้ เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะสถานการณ์ คือ การสนับสนุนทางสังคม จิตลักษณะเดิม คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน จิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ โดยมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละปัจจัย ดังนี้

2.1 การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ระดับของความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับจากการตอบสนอง โดยการติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม ความต้องการพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก การยอมรับ ยกย่อง การเห็นคุณค่า การเป็นเจ้าของ ความมีชื่อเสียง และความปลอดภัย (Thoits, 1982: 146) การสนับสนุนทางสังคม เกี่ยวข้องกับความเป็อยู่และ

ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม มีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ต้องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและกันมีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่างๆซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุความต้องการของตนในด้านสรีรวิทยา และเกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ รู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยให้ความเห็นอกเห็นใจและความเครียดจากการทำงานลดลงได้ในลักษณะของการพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นหรือระบายปัญหาความคับข้องใจ และช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจปัญหาหรือความกดดันที่กำลังเผชิญอยู่และพัฒนากลไกการต่อสู้ได้ดีขึ้น (ยศวรธรณ นิพนธ์ศิริผล. 2541: 38; อ้างอิงจาก Norbeck. 1985: 225-227) และการสนับสนุนทางสังคม ยังเป็นการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ได้รับการสนองตอบต่อความต้องการด้านความรัก ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ การได้รับคำแนะนำ การยอมรับยกย่องและการมองเห็นคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการช่วยเหลือต่างๆเช่นข่าวสารข้อมูล สิ่งของและอื่นๆ ในสถานการณ์หนึ่งๆ ที่เพียงพอที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่างๆที่ไม่พึงปรารถนา (พจน์ จีรบลกิจ.2541: 28) การสนับสนุนทางสังคมแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1) ความช่วยเหลือด้านอารมณ์และสังคม (Social-Emotional Aid) เช่นการได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ การได้รับการยอมรับ การเห็นคุณค่าจากบุคคลอันเป็นที่รักและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2) ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือ (Instrumental Aid) ได้แก่ การได้รับการช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ เงินทอง หรือบริการ ที่จะทำให้บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนนั้นสามารถดำรงบทบาทหรือหน้าที่รับผิดชอบได้ปกติ

3) ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Aid) หมายถึง การใช้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล รวมทั้งคำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ (Thoits. 1982: 147-148) นอกจากนี้ การสนับสนุนทางสังคมโดยยึดตามแนวคิดของ Weiss แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) ความใกล้ชิด ช่วยให้บุคคลรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว 2) การมีส่วนร่วมในสังคม ทำให้บุคคลรู้สึกมีเป้าหมาย มีความเป็นเจ้าของ และได้รับการยอมรับว่าตนมีคุณค่าต่อกลุ่ม 3) พฤติกรรมการดูแลรับผิดชอบ เป็นการสนับสนุนที่ผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อความเจริญเติบโตและสุขภาพของผู้น้อย แล้วทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่นและผู้อื่นพึ่งพาได้ 4) การได้รับการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน เมื่อมีบุคคลมีความสามารถแสดงบทบาท อาจจะเป็นบทบาทในครอบครัวหรือในอาชีพ ถ้าคนเราไม่ได้รับการยอมรับจะทำให้ความเชื่อมั่นและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง และ 5) การได้รับความช่วยเหลือ เป็นการได้รับความช่วยเหลือ คำแนะนำ การชี้แนะ หรือได้รับกำลังใจ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา (ช่อทิพย์ บรมชนรัตน์ ; และคณะ. 2539: 28) ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่ครอบครัว หรือญาติที่อยู่ด้วยกัน ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น ให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และการยกย่องเห็นคุณค่า

2) การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนในด้านการเห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง และการสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร

3) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือสังคมเดียวกัน (สมพร กฤษณพิพัฒน์.2541: 18) การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม เช่น ความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งของ ทุนทรัพย์ และความช่วยเหลือที่เป็นนามธรรม เช่น การยอมรับ ความเข้าใจ (วิลาวัดย์ ภูขมัง. 2539: 23; อ้างอิงจาก Dean; & Lin.1977)

นอกจากนี้ ยังสามารถสรุปการสนับสนุนทางสังคมตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเพนเดอร์ (1987: 396 – 397) ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จาก บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โดยแสดงออกถึงความรัก ความไว้วางใจ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจ และการสนับสนุนในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

2) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากเพื่อนทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน การได้พูดคุย สังสรรค์ การทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยการยอมรับเข้ากลุ่ม การได้รับความเข้าใจจากเพื่อน ในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

3) การสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่รวมถึงผู้บริหาร ในการจัดการเรียนการสอน การได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในสถาบันซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรม และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษา โดยรับรู้ได้จากการแสดงออกถึง การดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การเปิดโอกาส การเสริมสร้างและการสนับสนุนให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

4) การสนับสนุนทางสังคมจากศาสนา หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากศาสนาของศาสนาหรือผู้นับถือต่าง ๆ การได้รับการปลุกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนาที่นิสิตกลุ่มนับถือ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของศาสนานั้น โดยรับรู้ได้จากการแสดงออกถึง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความเชื่อ ค่านิยม คำสอนต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดการสนับสนุนต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม

จากการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะโดยศึกษาการสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

อัญชลิกา ผิวเพชร (2555: 331 - 342) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางแบบพี เอ แอล (Path Analysis with LISREL) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 1,085 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนและเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นการที่จะพัฒนาพฤติกรรมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนช่วยดูแลป้องกันและแนะนำแนวทาง

สุวิมล ซาติธานี (2556: 1-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับจิตสาธารณะ และสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

นงลักษณ์ เขียนงาม (2553: 101 – 108) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 580 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีจิตสาธารณะอยู่ในระดับดี ร้อยละ 75.30 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวร้อยละ 98.30 มีความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 94.50 และมีความรับผิดชอบต่อตนเองร้อยละ 78.10 ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิทย์พัฒน์ สี่หา, สมบัติ ท้ายคำเรือและจินดารัตน์ ปิรมณี (2551: 1-2) ได้ศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,068 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะ ซึ่งผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโนทัศน์และค่านิยมทาง

ครอบครัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .302 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.80

เจษฎา หนูรุ่ม (2551: 102-103) ได้ศึกษา ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 405 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ .572 สามารถอธิบายร่วมกันได้ 32.7% โดยปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคำนำหนักความสำคัญเท่ากับ .213, .203, .178 และ .148 ตามลำดับ ส่วนสติปัญญาและความเชื่ออำนาจในตน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคำนำหนักความสำคัญเท่ากับ .108 และ .107 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะ 3 ด้าน มีค่าวิลคอสแลมป์ดา (Λ) เท่ากับ .609 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่และด้านการเคารพสิทธิมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .478, .504 และ .540 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนิดา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 91 - 102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 421 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคม กับการมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อศึกษาความสามารถของปัจจัยทางจิตสังคมในการพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเมื่อแยกตามตัวแปรเพศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่พบว่ามีนัยสำคัญกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และ

เอกลักษณ์แห่งตน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 38.1 และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า ตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 43.1 ส่วนตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณ์แห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 34.1

โกศล มีความดี (2547: 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งตัวเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2557 จำนวน 187 นาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ คือ การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 55.90 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ เช่นกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เพื่อน สถาบันการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างและก่อให้เกิดการสนับสนุนต่อไป

2.2 การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจจะมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ที่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้มักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ การรับรู้ความสามารถของตนนี้มีได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่ (ประทีป จินฉ่ำ, 2539: 5 ; อ้างอิงจาก Bandura, 1986) การรับรู้ความสามารถของตน พัฒนามาจากทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura ซึ่งได้ผสมผสานการเรียนรู้ทางสังคม เข้ากับพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive behavior) กล่าวคือ บุคคลจะเรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่สนับสนุนอะไรคือสิ่งที่ขัดขวางหรือสร้างแรงกดดันต่อตนเอง ซึ่งมีผลให้บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง เกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงกระทบด้วยปัจจัย 2 ประการได้แก่ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล

(Internal factor) 2) เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition) และ 3) เงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม (Environmental condition) โดยพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นในลักษณะเป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกัน (Reciprocal determinism) กล่าวคือ พฤติกรรม ของบุคคลอาจเกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายในบุคคล เช่น การรับรู้ ความเชื่อ ขณะเดียวกันปัจจัยภายในตัวบุคคลก็ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก และเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม (วัลภาสบายยิ่ง. 2542: 35) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าวเป็นระบบที่เกี่ยวพันเป็นเหตุผลเป็นปัจจัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ

1) ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด

2) ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด (ภัสรา จารุสุสิทธิ์. 2542: 18-19)

นอกจากนี้แบนดูรายยังเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตน มีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล และยังเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนในสภาวะการณ์นั้นๆ (ประทีป จินสี. 2539: 5; อ้างอิงจาก Evans.1989)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน

1) ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ กล่าวคือ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมแล้วประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลมีการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ และพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น

2) การที่บุคคลเห็นผู้อื่นเป็นแบบ กล่าวคือ บุคคลประเมินความสามารถของตนส่วนหนึ่ง ภายใต้อิทธิพลจากการได้เห็นความสำเร็จของผู้อื่น และผู้ที่รับรู้ความสามารถของตนอย่างถูกต้อง จะใช้สติปัญญาในการพิจารณาความสามารถของตนในการที่จะกระทำสิ่งต่างๆมากกว่าที่จะทำตามตัวแบบ

3) ระดับของการอนุমানสาเหตุของผลการกระทำ กล่าวคือ เมื่อบุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จ และบุคคลเชื่อว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้นมาจากความสามารถของตน จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ และมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น

4) การพูดชักจูงจากผู้อื่น เป็นการที่บุคคลพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลจากการพูดชักจูงของบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเขา ทำให้บุคคล

พัฒนาความมั่นใจในความสามารถของตนเอง และเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองรับรู้

5) ความวิตกกังวล กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง จะไม่มีความมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เกิดเป็นความท้อแท้ เมื่อหนาย ไม่พยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง และจะคาดหวังความสามารถของตนต่ำในที่สุด

6) การตั้งเป้าหมาย กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการตั้งเป้าหมายจะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม และพยายามให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้

7) ทักษะ กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลก็จะมีทักษะ หรือความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จเรื่องนั้น ๆ สูงเช่นกัน

ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลว่า บุคคลจะมีวิธีการกระทำอย่างไร มีความพยายามเพียงใด อดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด มีแบบแผนการคิดที่จะขัดขวางหรือให้กำลังใจตนเอง มีความเครียดเพียงใดในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก เป็นต้น (วิลลาตลักซ์ ฌัวลลี, 2542: 31)

อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม มีดังต่อไปนี้ (วิลลาตลักซ์ ฌัวลลี, 2542: 31-32)

1) กระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) การรับรู้ความสามารถของตนมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้ บุคคลจะตีความสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตความเชื่อในความสามารถของตนเองคนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถสูง จะมองสถานการณ์ที่พบว่าเป็นโอกาส และมองภาพความสำเร็จเป็นสิ่งที่น่าการกระทำ

2) กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ความสามารถที่จะ จูงใจตนเองและกระทำตามที่ตั้งเป้าหมายมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิดและความเชื่อในความสามารถของตนเองและตั้งเป้าหมายไว้สูง จะมีแรงจูงใจในการกระทำ และจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตน

3) กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนสามารถมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมทางด้านความคิด การกระทำและความรู้สึก ในด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบได้ และมีผลต่อการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ด้วย ด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการ ส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ ส่วนความรู้สึก จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำได้สภาวะทางอารมณ์ของคนที่ไม่ได้ให้ดีขึ้นได้หรือไม่

4) กระบวนการเลือก (Selection Process) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรม และสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของตน และบุคคลจะกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความท้าทาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน

จากการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะโดยศึกษาการรับรู้ความสามารถของตน ดังนี้

แอนนา จุมพลเสถียร (2551: 2-3) ได้ศึกษา การรับรู้ พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และความคิดเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มวัยทำงาน อายุ 22-35 ปี อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มวัยทำงานที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และศึกษาความคิดเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้ยินคำว่า จิตสำนึกสาธารณะเลย แต่มีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยเหตุผลที่เข้าร่วมเนื่องจาก รู้สึกอยากช่วยเหลือ รู้สึกเป็นสุขเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความช่วยเหลือ รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม และความคิดเห็นในเรื่องเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้โฆษณาในการรณรงค์สร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะ โดยเสนอแนะว่าควรจะนำเสนอเนื้อหาที่บอกถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจนและน่าจะใช้ผู้มีชื่อเสียงมาแนะนำในงานโฆษณาด้วย

กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551: 1-5) ได้ศึกษา การรับรู้ พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อายุ 13-18 ปี อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และศึกษาความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนั้น มีเพียง 1-2 คน ที่เคยได้ยินคำว่า จิตสำนึกสาธารณะ แต่มีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และกิจกรรมอาสาสมัครซึ่งริเริ่มโดยตัวเยาวชนเอง และความคิดเห็นในเรื่องการสื่อสารการตลาดที่มี

ประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การรณรงค์ที่จะสามารถโน้มน้าวกลุ่มวัยรุ่นได้นั้น ผู้ส่งสารควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้นๆ มาก่อน และสุดท้ายคือ ผู้ที่ใกล้ชิด โดยเสนอแนะว่าเครื่องมือที่เหมาะสมในการรณรงค์นั้น ควรจะเป็นการโฆษณา การสื่อสารปากต่อปาก การจัดกิจกรรมพิเศษและการเป็นผู้สนับสนุน

โกศล มีความดี (2547: 65-66) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจผู้รับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งตัวเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2557 จำนวน 187 นาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 55.90 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\beta = .663$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ($\beta = .179$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ เช่นกัน

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้เห็นว่าหากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงแล้ว ก็จะมีความมั่นใจในการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถ้าบุคคลมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะออกมาแล้ว ก็จะทำให้กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเรื่อยๆ เนื่องจากตนมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมนั่นเอง

2.3 ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผน ปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สมดุล ชาญนวงศ์. 2533: 51) การมุ่งอนาคตเกิดจากการสะสมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคลเกี่ยวกับความมั่นคงของสภาพแวดล้อม ถ้าสังคมมีความมั่นคงต่อสภาพแวดล้อมสูง ไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ บุคคลในสังคมสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ คนในสังคมนั้นจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ถ้าลักษณะมุ่งอนาคตมีมากในบุคคล สังคมที่บุคคลเหล่านั้นอาศัยอยู่จะกลายเป็นสังคมที่ทันสมัย ส่วนสังคมที่มีความแร้นแค้นบุคคลมีอาชีพทางการเกษตรที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และไม่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลจะมีลักษณะมุ่งปัจจุบันมากกว่าการมุ่งอนาคต (สมดุล ชาญนวงศ์. 2533: 51; อ้างอิงจาก Mischel. 1974: 287) การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะละเว้นการกระทำเพื่อพฤติกรรมบางชนิดหรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่จะต้องใช้เวลาเสียสละหรืออดทนในคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลในอนาคตได้ (สมดุล ชาญนวงศ์. 2533: 52) การควบคุมตนจึงเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนให้กระทำสิ่ง

ต่างๆในทิศทางที่ถูกต้อง และเป็นการกระทำต่างๆ โดยที่คำนึงถึงอนาคตมากกว่าปัจจุบัน บุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้จะเป็นผู้ที่มองเป้าหมายในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน มีความยับยั้งชั่งใจ มีเหตุผลในการกระทำของตนเอง รับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการควบคุมการกระทำของตนเองได้ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้มาก (ธรรมบุญ เซาวะวินชัย. 2543) ดังนั้น การควบคุมตนเองจึงหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดนเห็นว่าการกระทำสิ่งนั้นจะเป็นผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์ไกล และสามารถบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ รอได้ สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ณัฐยา ลือชาภิตติกุล. 2546: 27; อ้างอิงจาก บุญรับ ศักดิ์มณี. 2532) การอดได้ รอได้ ทำให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมต่างๆในโอกาสที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ในระยะยาว นอกจากนี้ บุคคลยังสามารถควบคุมให้กระทำในสิ่งที่ควรกระทำได้ (ณัฐยา ลือชาภิตติกุล. 2546: 28) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง จึงเป็นปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับคนในอนาคต และเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น (คอลิค บูสะมัญญ. 2538: 32) ผู้ที่มุ่งอนาคตจึงจะสามารถวางแผน และมองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตจากสภาพปัจจุบัน และการควบคุมเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมาย (สุริยะ พันธุ์ดี. 2536: 36) ดังนั้น ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันในปรากฏการณ์เดียวกัน คือ บุคคลจะต้องมีความต้องการผลในอนาคตมากกว่าในปัจจุบัน แล้วจึงดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น เช่น การรอรับรางวัลใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยที่จะรับในปัจจุบันทันที การเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาหรือเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตจึงควบคุมให้อดได้รอได้ซึ่งลักษณะดังกล่าวตรงกันข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน (สุริยะ พันธุ์ดี. 2536: 35; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุ์นาวิณ; และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. 2520)

ลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง (สมดุล ชาญนวงศ์. 2533: 51) คือ

- 1) สามารถวางแผนล่วงหน้าได้โดยคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไว้
- 2) สามารถอดได้ รอได้
- 3) มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน
- 4) เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆอย่างสมเหตุสมผล
- 5) สามารถถ่วงน้ำหนักจากการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

สถานการณ์ที่ทำให้บุคคลมีการควบคุมตนเองได้มี 4 สถานการณ์ (พจน์ จีระบลกิจ. 2543) คือ

1) การสนับสนุนจากตัวแบบ บุคคลที่มีลักษณะของการควบคุมตนเอง หากได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คนอื่น ๆ รอบตัวมีลักษณะของการควบคุมตนเองด้วย บุคคลเหล่านี้จะช่วยสนับสนุน และเป็นแบบอย่างซึ่งกันและกันได้

2) การลงโทษทางสังคม บุคคลที่มีลักษณะของการควบคุมตนเอง แล้วภายหลังให้การเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมที่ไม่เป็นการควบคุมตนเอง มักจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางลบกับบุคคลรอบ

ข้าง ถือเป็น การลงโทษทางสังคมที่สังคมจะคอยควบคุมให้บุคคลคงมาตรฐานของตนเองไว้ ส่งผลให้บุคคลกลับไปประเมินตนเองอีกครั้ง แล้วพยายามกลับสู่มาตรฐานเดิมของตน

3) สถานการณ์ที่มีผลต่อการควบคุมตน บุคคลที่เคยอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งในอดีตเคยส่งเสริมให้ควบคุมมาตรฐานระดับหนึ่ง จะมีแนวโน้มที่จะรักษามาตรฐานระดับนั้นต่อไป และจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลให้ตนต้องลดมาตรฐานลงไป

4) ประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ เกิดจากตัวบุคคลกระทำเอง เช่น ทำเพื่อความสบายใจ เป็นต้น และเกิดจากแหล่งอื่น เช่น การกระทำเพราะได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่นในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

จากการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะโดยศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ดังนี้

สุวิมล ซาติขานี (2556: 1-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 720 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับจิตสาธารณะ และสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

เจษฎา หนูรุ่ม (2551: 102-103) ได้ศึกษา ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 405 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ .572 สามารถอธิบายร่วมกันได้ 32.7% โดยปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคำนำหนักความสำคัญเท่ากับ .213, .203, .178 และ .148 ตามลำดับ ส่วนสถิติปัญญาและความเชื่ออำนาจในตน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคำนำหนักความสำคัญเท่ากับ .108 และ .107 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะกับจิตสาธารณะ 3 ด้าน มีค่าวิลคอส์แลมเบิร์ตดา (Λ) เท่ากับ .609 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยจิต

ลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่และด้านการเคารพสิทธิมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .478, .504 และ .540 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนิดา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 91 - 102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 421 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคม กับการมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อศึกษาความสามารถของปัจจัยทางจิตสังคมในการพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเมื่อแยกตามตัวแปรเพศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และเอกลักษณ์แห่งตน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 38.1 และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า ตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 43.1 ส่วนตัวแปรทางจิตสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณ์แห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 34.1

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ทำให้เห็นว่าหากบุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงแล้ว ก็จะสามารถควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ โดยเล็งเห็นว่าจะเป็นผลสำเร็จต่อไปในอนาคต

2.4 เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 235) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาลาติน ซึ่งตรงกับคำว่า ความเหมาะสม (Fitness) หรือ การปรຽงแต่ง (Adaptedness) เป็นพฤติกรรมเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจหรือสภาพของอารมณ์ที่สลับซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องไว้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามระดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของเรา (ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531: 1) เป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลไปทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่สามารถเข้าใจได้โดยสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นอย่างไร (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2517) ทั้งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์เป็นตัวนำด้วย (Freeman Garlsmith ;& Sears. 1960: 246) ซึ่งเจตคตินั้นเป็นลักษณะหนึ่งของคุณลักษณะด้านเจตพิสัยหรือด้านความรู้สึก (Affective Characteristics) เป็นลักษณะภายในซึ่งยากต่อการที่จะสร้างนิยามปฏิบัติการ การให้คำนิยามทำได้เพียงมโนทัศน์ (Conceptual definition) (วรรณดี แสงประทีปทอง. 2544: 6) นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการและนักจิตวิทยาได้ให้นิยามของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (สงบ ลักษณะ. 2529: 42) หมายถึง สภาพความพร้อมของสมองและประสาทอันได้จากประสบการณ์และการตอบสนองทั้งทางตรงและโดยอทธิพลของแต่ละบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่างๆ และสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกัน (ธีรวิฑูมิ เอกะกุล. 2549: 1 ;อ้างอิงจาก Allport. 1935: 810) สอดคล้องกับ C.V. Good (1973: 49) ว่าหมายถึง ความรู้สึกของคนเราที่มีต่อความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบๆตัว ในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งต่างๆ อีกทั้งยังเป็นระบบที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งรวมถึงส่วนของการรับความรู้สึกและของแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการกระทำพฤติกรรม ส่วนของการรับรู้นี้จะประกอบไปด้วยความเชื่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งของหรือความคิดเห็นต่างๆ และความรู้สึกอาจเกี่ยวกับอารมณ์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเชื่อและแนวโน้มด้วย (โสภา ชูพิกุลชัย ; และอรทัย ชื่นมณุษย์. 2518: 26)

จากการประมวลความหมายของเจตคตินั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนั้นเกิดมาจากที่บุคคลนั้นมีประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาก่อน โดยอาจจะเป็นทางบวกหรือทางลบ ซึ่งหากมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นในทางบวก บุคคลนั้นก็จะมีรู้สึกดี รู้สึกชอบในสิ่งนั้นๆ และจะเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ในทางกลับกันหากบุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ที่เลวร้ายในทางลบ บุคคลนั้นก็จะมีรู้สึกเกลียด ไม่ชอบในสิ่งนั้นๆ และก็จะทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วยเช่นกัน

การเกิดเจตคติ

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่ง Allport (Ernest R. Hilgard.1962: 614) เสนอความคิดเห็นว่าเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้นั้น มีเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน

2. ประสบการณ์ส่วนตัว ในส่วนนี้จะขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลที่มีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังมีรูปแบบเฉพาะตัวอีกด้วย ดังนั้น เจตคติบางเรื่องจึงเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น

3. การลอกเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนเรานั้นบางคนได้มากจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครูอาจารย์ และบุคคลอื่นๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม ซึ่งคนเราย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ด้วยตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ

ทั้งนี้ ธีรวิทย์ เอกะกุล (2549: 3-4) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกที่ซับซ้อนถึงลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่ไม่แสดงออกให้บุคคลอื่นเห็นหรือเข้าใจได้ มีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1.เจตคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (Feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะมีการกระทำที่เสแสร้งโดยแสดงออกไม่ให้ตรงกับความรู้สึกของตนเมื่อเขารู้ตัวหรือรู้ว่ามีคนสังเกต

2. เจตคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบในการแสดงออกจะแตกต่างกันไป หรือบางครั้งอาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันทั้งที่ความรู้สึกต่างกันก็ได้

3.เจตคติมีทิศทาง (Direction) การแสดงออกของความรู้สึกนั้นสามารถกระทำได้ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ซึ่งทิศทางบวกเป็นที่ทิศทางที่สังคมปรารถนาและทิศทางลบเป็นทิศทางที่สังคมไม่พึงปรารถนา เช่น ความซื่อสัตย์กับการคดโกง ความชอบกับความไม่ชอบ รักหรือไม่รัก ขยันหรือขี้เกียจ เป็นต้น

4. เจตคติมีความเข้ม (Intensity) ในสถานการณ์เดียวกันนั้นการแสดงออกของความรู้สึกอาจเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างในเรื่องของความเข้มที่รู้สึกมากหรือน้อย เช่น รักมากหรือรักน้อย ขยันมากหรือขยันน้อย เป็นต้น

5. เจตคติต้องมีเป้า (Target) ความรู้สึกชอบคนเรานั้นจะเกิดขึ้นลอยๆไม่ได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ เช่น รักพ่อ รักแม่ ขยันเรียน ขี้เกียจทำการบ้าน เป็นต้น

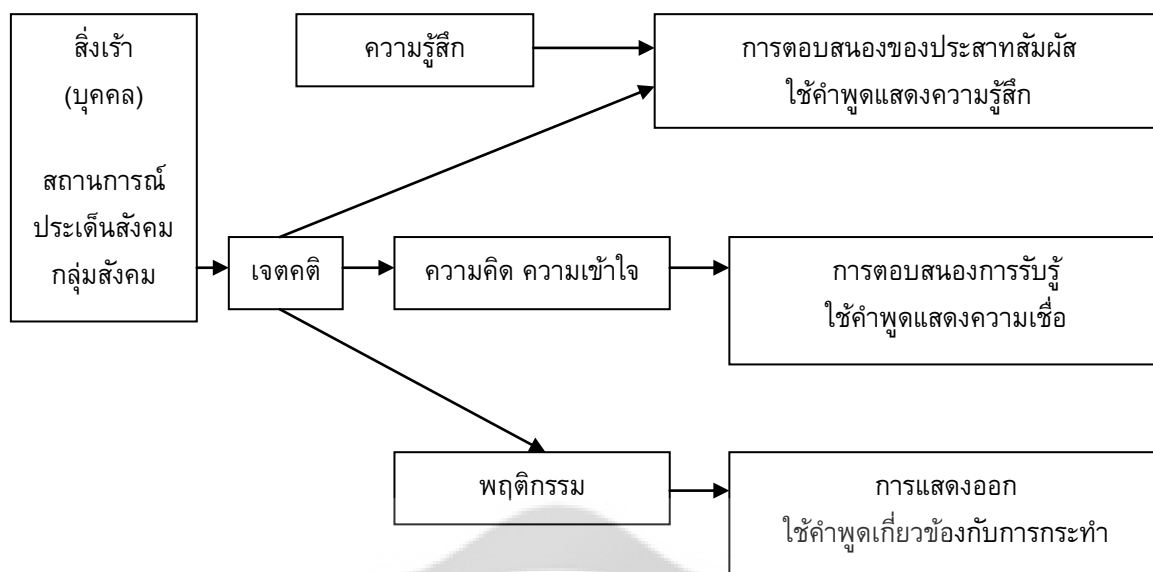
องค์ประกอบของเจตคติ

เจ ฟรีแมน (J. Freeman, et al: 1970: 247) ได้พิจารณาเจตคติเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบทางด้านการรู้ (Cognitive Component) อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆ ว่ารับรู้สิ่งต่างๆนั้นได้อย่างไร รู้ในทางบวกหรือรู้ในทางลบ ซึ่งการรับรู้นี้จะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นดี เราก็มจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี เราก็มจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น 2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เมื่อเราเกิดการรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เรารู้สึกไปในทางบวกหรือทางลบ ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งนั้นในทางบวกเราก็มักจะเกิดเจตคติในทางบวกด้วย ซึ่งความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก และ 3) องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง เช่น พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ถ้าเกิดเจตคติในทางบวก หรืออาจจะทำลาย ขัดขวาง ถ้าเกิดเจตคติในทางลบ นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติ ซึ่งนักจิตวิทยาหลายท่านได้เสนอไว้ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ (ธีรวุฒิ เอกะกุล.2549: 8-10) ดังนี้

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ เบ็ม (Bem.1970) ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein ;& Ajzen.1975) อินสโค (Insko.1976) และเทอร์สโตน (Thurstone.1959) โดยที่นักจิตวิทยาเหล่านี้ถือเอานิยามองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึกเป็นนิยามเจตคติด้วย ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับความนิยมมากที่สุด

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญาและด้านอารมณ์ความรู้สึก นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ แคทซ์ (Katz.1960) และโรเซนเบิร์ก (Rosenberg.1956, 1960, 1965) โดยที่องค์ประกอบด้านปัญญา หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ จะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่างๆ ของบุคคล ส่วนองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายของเจตคติ

3. เจตคติมีสามองค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ เครทซ์และคณะ (Kretch, Crutchfield ;& Pallachey.1962) ทริแอนด์ส (Triandis.1971) เครทซ์และคณะได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และได้บรรยายออกมาในรูปของภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของเจตคติ

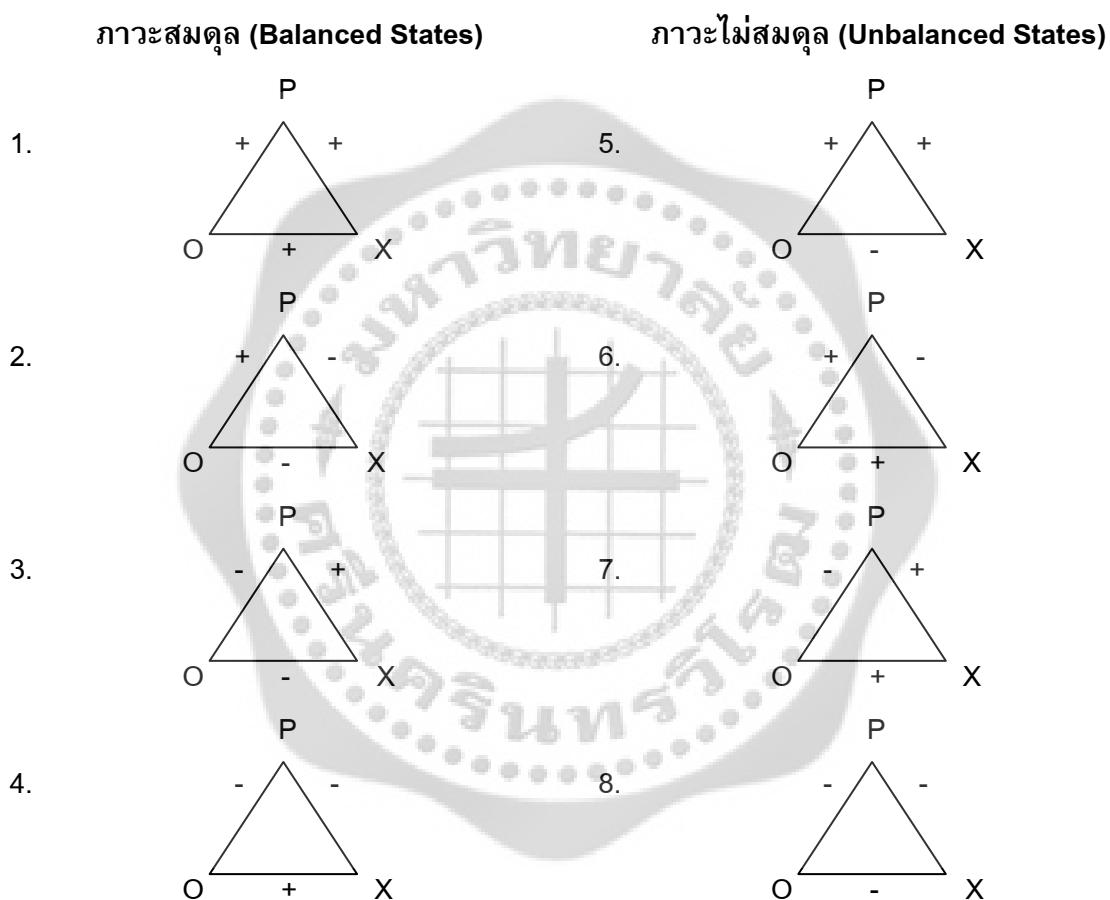
ที่มา: ธีรวิทย์ เอกะกุล. 2549. การวัดเจตคติ. หน้า 8-10.

ทฤษฎีเจตคติ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่สำคัญมีหลายทฤษฎีด้วยกัน ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎีซึ่งประกอบด้วย *ทฤษฎีความขัดแย้งของความคิด (Cognitive Dissonance Theory)* สร้างโดย ลีออน เฟสติงเจอร์ (Leon Festinger) มีหลักการ คือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลประกอบด้วยส่วนประกอบของความขัดแย้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้โดยการเปลี่ยนส่วนประกอบของการรับรู้ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันนั้น ซึ่งการรับรู้ที่นั้นเกิดจาก 2 แหล่ง คือ จากความคิดของบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนความขัดแย้งนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างความเหมือนกันและความแตกต่างกันของความคิดเห็น คนที่มีความขัดแย้งมากจะมีแรงขับ (Drive) มาก ซึ่งการที่จะลดความขัดแย้งได้นั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องนั้นๆ และเพิ่มเหตุผลให้ส่วนประกอบคล้ายกันมากขึ้น อีกทั้งเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมภายในตน (Psychological Environment) และสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย จะเห็นได้ว่า ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นหลังจากเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว การลดความขัดแย้งเป็นการเพิ่มความสนใจให้กับอีกสิ่งหนึ่งที่เลือกไว้นั่นเอง แสดงว่า เจตคติที่มีต่อสิ่งสองสิ่งนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ทฤษฎีที่สำคัญอีกทฤษฎีหนึ่ง คือ *ทฤษฎีความสอดคล้องของความคิด (Cognitive Consistency Theories)* ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความคิดทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ถ้าเรามีความคิดหรือความรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีมากกว่าในทางที่ไม่ดี จะเกิดความสอดคล้องของการรู้ขึ้นทำให้เราเกิดเจตคติที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามถ้าเรามีความคิดหรือความรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดีมากกว่าในทางที่ดี จะเกิดความขัดแย้งของการรู้ขึ้น เรียกว่า เกิดความไม่สอดคล้อง

ของการรู้ขึ้น ทำให้เราเกิดเจตคติที่ไม่ดีในสิ่งนั้น ซึ่งทฤษฎีความสอดคล้องของความคิดนี้ ยังแบ่งเป็นทฤษฎีย่อยได้ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีความสมดุลของไฮเดอร์ (Heider's balance theory) ซึ่งได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญสามสิ่งคือ บุคคลคนหนึ่ง อาจเป็นตัวเรา เรียกว่า P บุคคลอีกคนหนึ่ง อาจเป็นเพื่อนเรา เรียกว่า O และวัตถุหรือสิ่งของหรือบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า X ความสัมพันธ์ระหว่างสามสิ่งนี้จะสมดุลหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เหล่านี้ว่าเป็นไปในทางบวกหรือลบ ในรูปภาพเครื่องหมาย + หมายถึง ชอบ เครื่องหมาย - หมายถึง ไม่ชอบ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แผนภาพแสดงภาวะสมดุลและไม่สมดุลของการเกิดเจตคติ

ที่มา: ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. หน้า 13-14.

ยกตัวอย่างจากรูปที่ 3 จะเห็นว่า P ชอบ X แต่ไม่ชอบ O และ O ก็ไม่ชอบ X ด้วย ทำให้เกิดความสมดุลขึ้น เพราะว่า P จะพอใจในสิ่งที่ตนชอบและพอใจที่เห็นสิ่งที่ตนไม่ชอบ ไม่ชอบในสิ่งเดียวกับที่ตนชอบ นั่นคือ เราพอใจคนที่เราเกลียดไม่มีอะไรเหมือนเรา ในกรณีนี้ P ไม่ต้อง

เปลี่ยนแปลงเจตคติตนเอง เพราะเกิดภาวะสมดุล วิธีการปรับสภาวะให้สมดุลนั้นบุคคลจะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติของตนหรือเปลี่ยนความชอบพที่มีต่อคนนั้นเสียใหม่

2. ทฤษฎีความสอดคล้องของออสกู๊ด (Osgood's Congruity Theory) ซึ่งสนใจในเรื่องของแหล่งข่าวที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการเกิดเจตคติ แหล่งของข่าวสารสามารถเกิดหรือทำให้เปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ผู้รับข่าวสารจะประเมินค่าจากแหล่งข่าวสารและจะยอมรับข่าวสารนั้นแตกต่างกัน ออสกู๊ด (Osgood, 1953) กล่าวว่า "ข้อความเดียวกันถ้าคนพูดมีสองคน เราจะเชื่อไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตคติที่เรามีต่อคนสองคนนั้นก่อนว่า มีเจตคติในทางบวกหรือทางลบ" อีก

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับเจตคติ คือ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขและการให้แรงเสริม (Conditioning and Reinforcement Theories) มี 3 แบบ คือ 1. แบบ Association คือ แบบเชื่อมโยงสิ่งเร้าตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เช่น การโฆษณา การค้าขาย เป็นต้น 2. แบบให้แรงเสริม (Reinforcement) การติชมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างผิวเผินและอย่างถาวร 3. แบบการเลียนแบบ (Imitation a model) คือ การที่เรามีเจตคติตามอย่างคนอื่น ตัวแบบที่สำคัญที่เด็กจะเลียนแบบคือ พ่อ แม่ เพื่อนและครู นอกจากนี้ ทฤษฎีเครื่องล่อใจ (Incentive Theory) ก็มีความสำคัญต่อเจตคติเช่นกัน ซึ่งคนเราจะมีเจตคติต่อสิ่งใด เราจะต้องเชื่อแล้วว่าสิ่งนั้นจะมีประโยชน์หรือสร้างความพอใจให้แก่เรานั้นเอง ส่วน ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) เป็นผลมาจากการศึกษาทางจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยการเปลี่ยนเจตคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัตสันและจอห์นสัน (Watson ;& Johnson, 1972) สรุปผลการศึกษากการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ดังนี้

1. เจตคติของบุคคลจะมีผลอย่างมากจากกลุ่มที่เขามีส่วนร่วมและกลุ่มที่เขาต้องการร่วมด้วย
2. ถ้าเจตคติของบุคคลสอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มจะเป็นแรงเสริมกำลังให้กับเจตคตินั้นมากขึ้น
3. บุคคลที่ขึ้นอยู่กับกลุ่มอย่างมากจะเป็นบุคคลที่เปลี่ยนแปลงเจตคติได้ยากที่สุด ถ้าการเปลี่ยนนั้นเป็นความพยายามมาจากบุคคลภายนอก
4. การสนับสนุนเจตคติบางอย่างของสมาชิกในกลุ่ม แม้เพียงหนึ่งคนจะสามารถลดพลังของกลุ่มใหญ่ที่จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของสมาชิกกลุ่มได้
5. ถึงแม้จะมีสมาชิกเพียง 2 คนจากในกลุ่มเท่านั้นที่ยึดมั่นในทัศนคติบางอย่างจะมีอิทธิพลต่อสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มได้เช่นกัน
6. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มและการตัดสินใจของกลุ่มจะช่วยแก้ไขการต่อต้านที่จะเปลี่ยนเจตคติใหม่ๆ ถ้ากลุ่มตัดสินใจที่จะยอมรับเจตคติใหม่ สมาชิกในกลุ่มก็จะยอมรับเจตคตินั้นด้วย

7. ถ้าบุคคลเปลี่ยนแปลงกลุ่มอ้างอิงของตน เจตคติของบุคคลมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ก็มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติเช่นกัน ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีความเชื่อว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้และการที่จะแสดงพฤติกรรมเดิมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผลสืบเนื่องที่เกิดจากการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ถ้าผลสืบเนื่องเป็นไปในทางที่ดี พฤติกรรมนั้นจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่ถ้าผลสืบเนื่องเป็นไปในทางที่ไม่ดี พฤติกรรมนั้นจะมีแนวโน้มไม่เกิดขึ้นอีก กล่าวคือ พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของบุคคลนั้นจะเป็นไปในทางใดหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับความรู้ที่เขาได้รับจากสังคมแวดล้อม โดยสังคมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ความคิด อารมณ์ ความคาดหวัง และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น หลังจากบุคคลกระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั้น ได้มีการพัฒนาโดย ไอเซนและฟิชบายน์ (Ajzen ;& Fishbein. 1980) มีหลักการว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่เป็นระบบ โดยพิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรม ซึ่งเจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวก – ลบ ของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลการกระทำ และอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยทางสังคม เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด ซึ่งกลุ่มอ้างอิงหมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

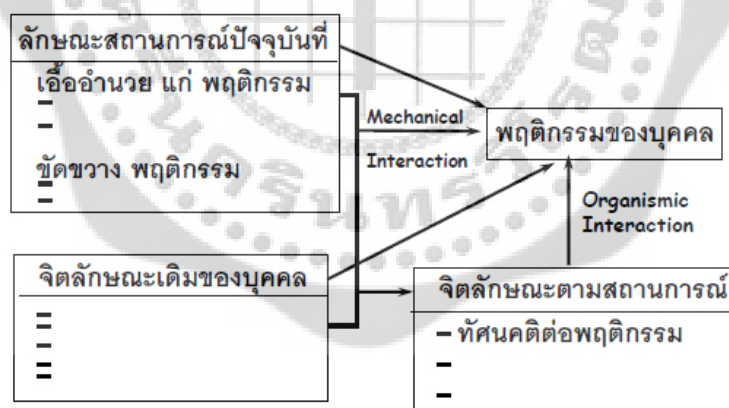
จากการทบทวนงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สนใจทำการวิจัยในเรื่องเจตคติเป็นจำนวนมาก แต่ในเรื่องของเจตคติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะนั้นพบเป็นจำนวนน้อย ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม 2547 จำนวน 187 นาย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่เกี่ยวกับเจตคติ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยภายในจิตลักษณะที่สามารถทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ อันได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันจะมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง จะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสนับสนุนแนวคิดที่ว่าหากบุคคลนั้นเกิดเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดแล้วผล

ของการกระทำที่แสดงออกมาก็จะออกมาในทางบวกเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของนิสิตซึ่งเป็นเยาวชนของชาติต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะเพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมที่จะเสริมสร้างและปลูกฝังการมีจิตสำนึกสาธารณะเพื่อที่นิสิตสำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับวรรณดี แสงประทีปทอง (2544: 15) ที่ว่า สังคมประชาธิปไตย บุคคลสามารถจะมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปได้มาก แต่ในบางเรื่องจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกันเพื่อที่ประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน เช่น การรักษาความสะอาดบนท้องถนนและบ้านเรือนของตน เพื่อช่วยให้เกิดการกินดีอยู่ดีโดยทั่วกัน การวัดเจตคติของประชาชนจะได้ข้อมูลที่ชี้บอกว่า ประชาชนกลุ่มนั้นๆ มีเจตคติที่สอดคล้องกับนโยบายของสังคมหรือของชาติหรือไม่ กรณีที่มีเจตคติที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายของชาติซึ่งต้องการความร่วมมือจากประชาชน อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นการวัดเจตคติจึงอาจแสดงให้เห็นว่า บุคคลมีลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่เพียงไรเพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขเจตคติที่ไม่ถูกต้องและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อไป จะเห็นได้ว่าการวัดเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆนั้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางโดยเฉพาะแก่ส่วนรวม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวัดเจตคติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของสังคมในปัจจุบันจากการที่เยาวชนและมนุษย์ในสังคมขาดการมีจิตสำนึกสาธารณะว่าเกิดจากปัจจัยที่สำคัญใดบ้าง และสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งหากบุคคลเกิดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใดแล้วย่อมแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา และปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งถ้าบุคคลนั้นได้รับการสนับสนุนจากสังคมทั้งทางครอบครัว เพื่อน สถาบันการศึกษาแล้ว บุคคลนั้นจะรู้สึกว่าคุณค่าและมองโลกในแง่ดี และจะแสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา 2) การรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งถ้าบุคคลนั้นสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจจะมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ที่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ก็ย่อมจะมีความมั่นใจที่จะแสดงพฤติกรรมการมีจิตสำนึกสาธารณะออกมาได้ แม้ว่าคนรอบข้างไม่ทำก็ตาม และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งหากบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะควบคุมตนในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยเล็งเห็นว่าการแสดงนั้นจะเป็นผลสำเร็จในอนาคต เกิดเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมในอนาคตข้างหน้า ก็ย่อมจะไม่ลังเลต่อการแสดงพฤติกรรมการมีจิตสำนึกสาธารณะได้เช่นกัน จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้มีจิตสำนึกสาธารณะได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์มีนักวิชาการโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันเสนอแนวความคิดที่ว่า (ดูจเดือน พันธุนาวิน.2550 : 89-93) 1) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุที่สำคัญหลายด้าน โดยสาเหตุที่สำคัญ คือ สาเหตุด้านจิตลักษณะ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต่างๆ ในแนวจิตนิยม (Trait approach) และ สาเหตุด้านสถานการณ์จากทฤษฎีต่างๆ ในแนวพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต่างๆ ในแนวสถานการณ์นิยม และ 2) ในสาเหตุแต่ละด้าน ยังประกอบด้วยสาเหตุหลายประการด้วย จากพื้นฐานความคิดเช่นนี้ทำให้เกิดการสรุปแนวความคิดที่เป็นสังกะยใหญ่โดยรวมในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล ที่เรียกว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) (Enderl ;& Magnusson. 1976; Walsh Craik;& Price. 2000; Tett ;& Burnet. 2003) นักวิชาการคนสำคัญของวงวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย คือ ดวงเดือน พันธุนาวิน ได้เขียนบทความเกี่ยวกับรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมและการประยุกต์ใช้รูปแบบทฤษฎีนี้ในลักษณะต่างๆ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2541; 2548ก) กล่าวว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นกรอบความคิดหลักเกี่ยวกับประเภทของตัวแปรเชิงเหตุในการศึกษาวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ และสรุปว่า สาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ภาพแสดงรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ที่มา: ดูจเดือน พันธุนาวิน. (2550). วารสารพัฒนาสังคม. หน้า 105.

กลุ่มแรก สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational factors)

สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อน หัวหน้า เป็นต้น หรือไม่มีชีวิต เช่น อากาศ อุณหภูมิ เป็นต้น ต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล มักอยู่ในลักษณะที่

บุคคลรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว ดีความ และแสดงพฤติกรรมเพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้น เช่น การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เมื่อบุคคลรอบข้างมีการแสดงออกเกี่ยวกับการสนับสนุนช่วยเหลือตนอย่างไร ในปริมาณมากน้อยเพียงใด และมีความถี่ขนาดไหน การแสดงออก เช่นนี้เป็นสถานการณ์ที่บุคคลรับรู้ แล้วนำมาตีความว่า ตนได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างไร หลังจากนั้นบุคคลจึงแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นผลของการได้รับการสนับสนุน ทางสังคมจากคนรอบข้าง เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้อาจอยู่ในลักษณะ 2 ประการ คือ ประการแรก สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เป็นสิ่งรอบตัวที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งๆ เช่น สถานการณ์การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก การเห็นแบบอย่างที่เหมาะสมมาก การเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์มาก เป็นต้น และ ประการที่สอง สถานการณ์ที่ขัดขวางมิให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งรอบตัวบุคคลที่ขัดขวาง เป็นอุปสรรคมิให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ ได้ เช่น สถานการณ์การอยู่ใกล้แหล่ง ยาเสพติด การมีภาระงานที่หนักเกินไป เป็นต้น

ทฤษฎีในสาขาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ที่กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลว่ามาจากสถานการณ์รอบตัวบุคคลมีหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่เกี่ยวสถานการณ์นิยมในสาขาจิตวิทยา เช่น ทฤษฎีการเสริมแรง (Theory of reinforcement) ของ Skinner ที่แสดงให้เห็นว่า การให้รางวัลหรือการลงโทษสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสัตว์และบุคคลได้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ของแบนดูรา (Bandura. 1977) กล่าวถึงอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีและหลักการอื่นๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล เช่น การสนับสนุนทางสังคม (Social support) การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational support) เป็นต้น

กลุ่มที่สอง สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (Psychological traits)

จิตลักษณะเดิมเป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการสะสมตั้งแต่เด็กและติดตัวบุคคลมาในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งมักเป็นจิตลักษณะที่มีพื้นฐานมาจากการอบรมถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันทางสังคมที่สำคัญ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา เป็นต้น จิตลักษณะเดิมที่ถูกศึกษามากในอดีตคือ สติปัญญา (Intelligence) ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาที่ยังคงมีความสำคัญในวิชาการหลายสาขา คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ในปัจจุบันนักวิชาการทางจิตวิทยาได้ค้นคว้าจิตลักษณะและบุคลิกภาพจนนำเสนอทฤษฎีต่างๆ มากมาย เช่น ทฤษฎี บุคลิกภาพที่สำคัญ 5 ประการ หรือ Big Five (Eysenck ;& Eysenck. 1985; Barrett, Petrides, Eysenck ;& Eysenck. 1998) ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation theory) ของแมค แคลแลนด์ (McClelland. 1963) ทฤษฎีประสิทธิผลแห่งตน (Theory of self-efficacy) ของแบนดูรา (Bandura. 1986) ทฤษฎีพัฒนาการด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ของโคลห์เบิร์ก (Kohlberg. 1969) ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์สังคมของอีริกสัน (Erikson. 1968) เป็นต้น

กลุ่มที่สาม สาเหตุที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์

สาเหตุด้านที่สามตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นสาเหตุที่เกิดจากอิทธิพลร่วมกันระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญ ซึ่งเรียกว่า “Mechanical interaction” เช่น พฤติกรรมการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการขับขี่รถยนต์ อาจเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ว่า บุคคลผู้ขับขี่ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองน้อย ในขณะที่ขับขี่ ทำให้ขับขี่รถยนต์แบบประมาท ประกอบกับสภาพถนนซึ่งเป็นสถานการณ์ภายนอก มีความลื่นเพราะฝนตก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เป็นต้น อิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ เช่นนี้จะปรากฏให้เห็นจากการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความแปรปรวนตั้งแต่สองทางขึ้นไป (Two-way Analysis of Variance ขึ้นไป หรือที่เรียกว่า Factorial analysis) หรือการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น (Path Analysis) เป็นต้น

กลุ่มที่สี่ สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states)

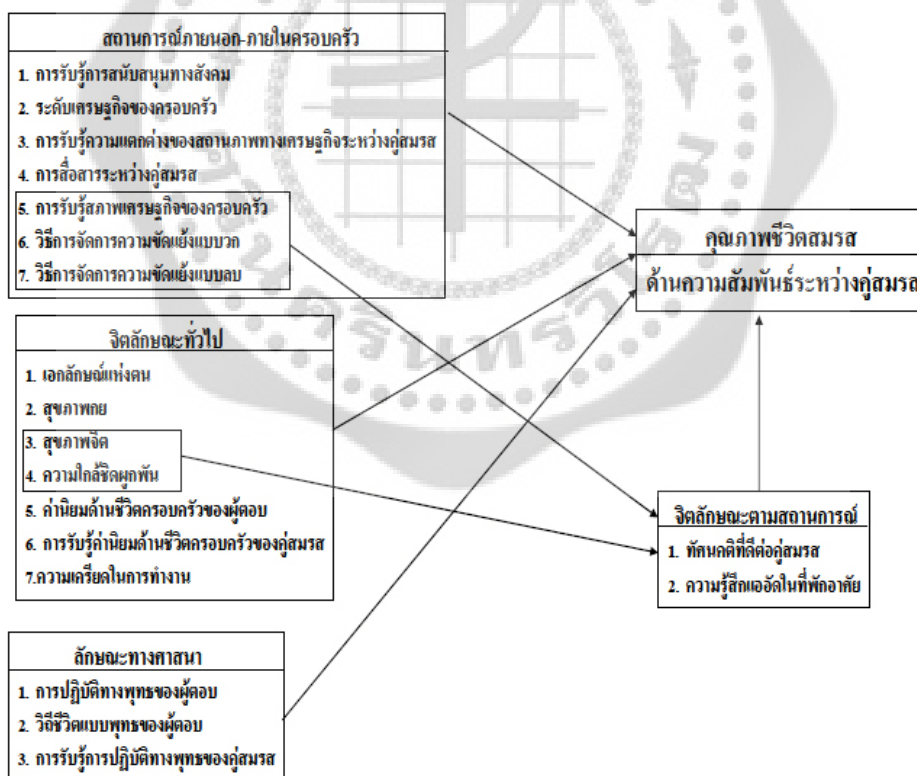
สาเหตุด้านสุดท้ายนี้เป็นจิตลักษณะอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่มีความเป็น พลวัต มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและ/หรือในเชิงคุณภาพได้มาก อันเป็นผลของสถานการณ์ ปัจจุบันร่วมกับลักษณะของจิตเดิมของบุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด จิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นี้เรียกว่า “จิตลักษณะตามสถานการณ์” เช่น ความเครียดในเรื่องหนึ่ง ๆ จะเห็นได้ว่านักเรียนหรือนักศึกษามีความเครียดในการเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นช่วง ๆ โดยในช่วงต้นของภาคเรียน นักเรียนยังมีความเครียดในการเรียนน้อย เมื่อใกล้สอบความเครียดในการเรียนก็จะเพิ่มมากขึ้น และอาจลดลงเมื่อสอบเสร็จ แต่อาจเพิ่มขึ้นอีกในช่วงของการประกาศผลการสอบ เป็นต้น คนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน อาจมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ในปริมาณที่ต่างกันก็ได้ เพราะขึ้นอยู่กับพื้นเพของจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้อง เช่น นิสัยเครียดของบุคคล ส่วนจิตลักษณะตามสถานการณ์อื่นๆ ที่สำคัญคือ ทศนคติต่อพฤติกรรม ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้มาก และมักพบว่า ทศนคติของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเขามากด้วย นอกจากนี้ ความเชื่ออำนาจในตนเองเฉพาะด้าน เช่น ความเชื่ออำนาจในตนเองในการทำงาน (อ้อมเดือน สดมณี. 2536) ความเชื่ออำนาจในตนเองด้านการดูแลสุขภาพ (อุบล เลี้ยววาริณ. 2534) ความเชื่ออำนาจในตนเองด้านการเมือง (ศุภชัย สุพรรณทอง. 2544) ความเชื่ออำนาจในตนเองในการปฏิบัติศาสนา (พระมหาใจ สอนไผ่. 2546) ความเชื่ออำนาจในตนเองในการเป็นสภาพบุรุษ (พระมหาไชยา กาละปักษ์. 2550) เป็นต้น ก็เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่นิยมศึกษา ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เฉพาะด้าน เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ในงานวิจัยของ ดุจเดือน พันธุนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547)

แนวทางการตั้งสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น ตามแนวรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relationship model หรือ LISREL model) เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น (Path analysis) ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป กำลังเป็นที่นิยมในวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศ การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้จะแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระในการวิจัยตัวใด จะส่งอิทธิพลในทางตรงและหรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537) ซึ่งทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

การตั้งสมมติฐานในเชิงของการทดสอบตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมโดยตั้งสมมติฐานในเชิงกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จากหลักการของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรอิสระด้านสถานการณ์ เป็นกลุ่มตัวแปรอิสระที่สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมไปสู่ตัวแปรตาม โดยอิทธิพลทางอ้อมนั้นส่งผ่านกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สำหรับกลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์จะส่งอิทธิพลทางตรงไปสู่ตัวแปรตาม

ตัวอย่างการตั้งสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้นตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมในงานวิจัยของ งามตา วนิทานนท์ และคณะ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ภาพแสดงสมมติฐานของโมเดลการวิจัยที่มีแนวทางจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ที่มา: งามตา วนิทานนท์; และคณะ. (2544). วารสารพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 92.

จากภาพประกอบ 6 อธิบายได้ว่า “ตัวแปรแต่ละตัวในกลุ่มสถานการณ์ภายนอก-ภายในครอบครัว กลุ่มจิตลักษณะทั่วไป กลุ่มลักษณะทางศาสนาและกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ต่างส่งผลทางตรงต่อตัวแปรคุณภาพชีวิตสมรสด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ขณะเดียวกัน ตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ภายนอก-ภายในครอบครัว 3 ตัวแปร คือ การรับรู้สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการจัดการความขัดแย้งแบบบวกและ แบบลบ และตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะทั่วไปอีก 2 ตัวแปร คือ จิตลักษณะด้านความใกล้ชิดผูกพัน และสุขภาพจิต แต่ละตัวแปรจะส่งผลทางอ้อมต่อตัวแปรคุณภาพชีวิตสมรสด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสผ่านทางทัศนคติต่อคู่สมรส และความรู้สึกแออัดในที่พักอาศัยซึ่งเป็นตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์อีกทางหนึ่งด้วย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะ ที่จะนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตาราง 1 โดยผู้วิจัยยึดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ศึกษาความเป็นสาเหตุของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา โดยมีสาเหตุจากแหล่งต่างๆ ได้แก่

1) สาเหตุฝ่ายสถานการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ในที่นี้ ผู้วิจัยศึกษาในเรื่อง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย

2) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะเดิม ซึ่งเป็นจิตลักษณะหรือบุคลิกภาพที่ติดตัวมา ในที่นี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ความสามารถของตนและลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน

3) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ภายในตนเป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ในที่นี้คือ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

4) พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ในที่นี้คือ จิตสำนึกสาธารณะ

ตาราง 1 แสดงที่มาของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ

ตัวแปรปัจจัย	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ปี พ.ศ.
การสนับสนุนทางสังคม	สุวิมล ชาติธานี	ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จ.สกลนคร	2556
	อัญชลิกา ผิวเพชร	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	2555

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรปัจจัย	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ปี พ.ศ.
การสนับสนุนทางสังคม (ต่อ)	นางลักษณ์ เขียนงาม	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	2553
	เจษฎา หนูรุ่ม	ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2551
	ธนิดา ทองมีเหลือและคณะ	ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2550
	โกศล มีความดี	ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ	2547
การรับรู้ความสามารถของตน	แอนนา จุมพลเสถียร	การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและความคิดเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน	2551
	กัลยกร วรกุลลัญจัญญ์	การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน	2551
	โกศล มีความดี	ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ	2547
ลักษณะมุ่งอนาคต-ความมุ่งมั่น	สุวิมล ซาดิซานี	ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จ.สกลนคร	2554
	เจษฎา หนูรุ่ม	ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2551
	ธนิดา ทองมีเหลือและคณะ	ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2550
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	โกศล มีความดี	ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ	2547

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งมีหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีทั้งหมด 17 หน่วยงาน รวมจำนวนนิสิตทั้งสิ้นประมาณ 18,224 คน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2555: ทบ.79/83: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 596 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มสาขาวิชาเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ 3) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยให้กลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และหน่วยงานเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์ LISREL ด้วยวิธี 20: 1 (Kline. 2005: 111) ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลของประชากรจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ ระบบ Supreme 2004 ได้ ข้อมูลหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี การศีกษา 2555 จำนวน 17 หน่วยงาน แบ่งกลุ่มสาขาวิชาตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศีกษา ปี 2553 ได้ดังนี้ 1) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 7 หน่วยงาน 2) กลุ่ม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 6 หน่วยงาน และ 3) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 4 หน่วยงาน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 7 หน่วยงาน รวมจำนวน นิสิต 8,253 คน

1. คณะมนุษยศาสตร์	จำนวน 2,351 คน
2. คณะสังคมศาสตร์	จำนวน 2,075 คน
3. คณะศิลปกรรมศาสตร์	จำนวน 1,718 คน
4. วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศีกษาความยั่งยืน	จำนวน 435 คน
5. วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย	จำนวน 175 คน
6. สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ	จำนวน 688 คน
7. คณะศีกษาศาสตร์	จำนวน 811 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 6 หน่วยงาน รวมจำนวนนิสิต 4,188 คน

1. คณะพลศีกษา	จำนวน 1,718 คน
2. คณะพยาบาลศาสตร์	จำนวน 431 คน
3. คณะแพทยศาสตร์	จำนวน 854 คน
4. คณะทันตแพทยศาสตร์	จำนวน 370 คน
5. คณะเภสัชศาสตร์	จำนวน 432 คน
6. คณะสหเวชศาสตร์	จำนวน 383 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 4 หน่วยงาน รวมจำนวนนิสิต 5,783 คน

1. คณะวิทยาศาสตร์	จำนวน 2,703 คน
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์	จำนวน 1,395 คน
3. คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมฯ	จำนวน 356 คน
4. วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม	จำนวน 1,329 คน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และหน่วยงานในแต่ละชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) แล้วทำการสุ่มจำนวนหน่วยงานในแต่ละชั้นร้อยละ 80 ได้ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนหน่วยงานที่ได้จากการสุ่มในขั้นแรก

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวนหน่วยงานทั้งหมด	จำนวนหน่วยงานที่สุ่ม ร้อยละ 80
กลุ่มที่ 1	7	6
กลุ่มที่ 2	6	5
กลุ่มที่ 3	4	3
รวม	17	14

2. ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากหน่วยงานทั้ง 3 กลุ่ม ตามจำนวนที่ได้จากการสุ่มในขั้นแรกจากตาราง 2 จากนั้นแจกแบบสอบถามไปแต่ละหน่วยงาน โดยคำนึงถึงระดับชั้นปี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีขนาดใหญ่กว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณ เนื่องจากผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างและรายชื่อหน่วยงานดังตาราง 3

ตาราง 3 รายชื่อหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนนิสิต

กลุ่มสาขาวิชา	ชื่อหน่วยงาน	จำนวนนิสิต
กลุ่มที่ 1	คณะมนุษยศาสตร์	106
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	77
	วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน	19
	วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย	8
	สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ	31
	คณะศึกษาศาสตร์	37
กลุ่มที่ 2	คณะพลศึกษา	77
	คณะพยาบาลศาสตร์	19
	คณะทันตแพทยศาสตร์	17
	คณะเภสัชศาสตร์	20
	คณะสหเวชศาสตร์	17
กลุ่มที่ 3	คณะวิศวกรรมศาสตร์	75
	คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร	20
	วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม	73
รวม	14	596

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ตามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล LISREL ด้วยวิธี 20: 1, $n > 200$ (Kline, 2005: 111) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากตัวแปรสังเกตได้ที่มีอยู่ในโมเดล ในที่นี้โมเดลของผู้วิจัยมีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 22 ตัวแปร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 440 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทั้งหมด 5 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 104 ข้อ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ	จำนวน 24 ข้อ
ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	จำนวน 13 ข้อ
ฉบับที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน 14 ข้อ
ฉบับที่ 4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน	จำนวน 10 ข้อ
ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม	จำนวน 43 ข้อ

- การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
- การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
- การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

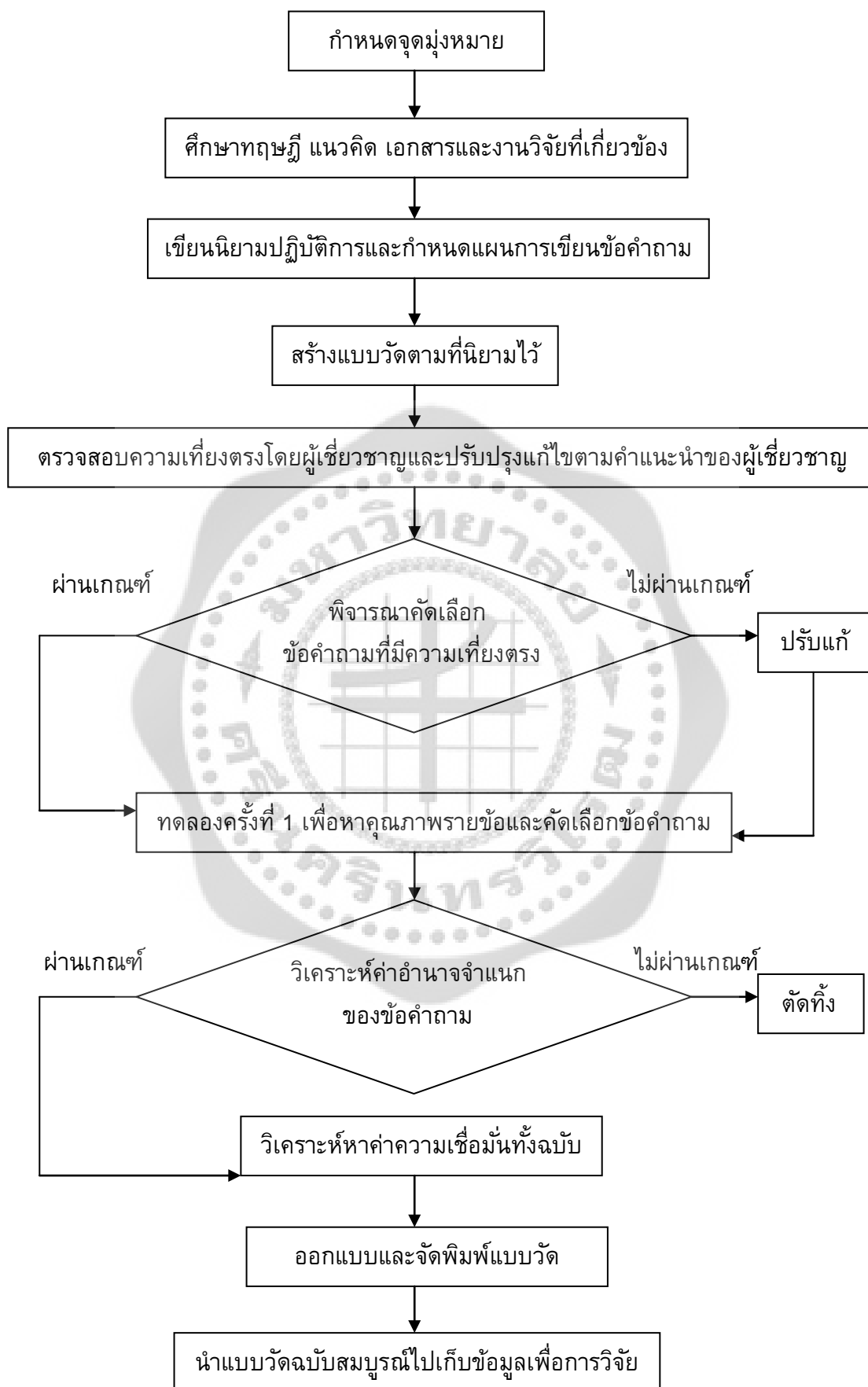
เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ ดังภาพประกอบ 7 ซึ่งเป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัด
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด
3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัด
4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้

พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อความ และคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน
7. วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
8. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

รายละเอียดการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีรายละเอียด ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ
3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ
4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อ
5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 34 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้
6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) อยู่ระหว่าง -0.70 – 0.71 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 24 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.92
7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ

5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 16 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.26 – 0.72 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 13 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.88

7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ฉบับที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน เพื่อสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 26 ข้อ

5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 18 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.19 – 0.61 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 14 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.91

7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ฉบับที่ 4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เพื่อสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 19 ข้อ

5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 11 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.10 – 0.60 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 10 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.91

7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เพื่อสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม
3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากเอกสารที่ได้ศึกษาและกำหนดแผนการเขียนข้อคำถามของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม
4. สร้างแบบวัดตามที่ได้นิยามไว้ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 100 ข้อ
5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 66 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้
6. นำเครื่องมือที่ได้คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.06 – 0.73 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 43 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.96
7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1 แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติตรงกันมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติตรงกันมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติตรงกันน้อย
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติไม่ค่อยตรงกัน
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติไม่ตรงกันเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
ด้านการใช้						
0	หากบริเวณที่นิสิตอยู่ไม่มีถังขยะ นิสิตจะเก็บขยะไว้ก่อน แล้วนำไปทิ้งถังขยะภายหลัง					
00	หลังใช้คอมพิวเตอร์ในห้องเรียนเสร็จแล้ว นิสิตปิดเครื่องเรียบร้อย					
ด้านการถือเป็นหน้าที่						
0	นิสิตแอบนำอาหาร/เครื่องดื่ม เข้าไปกินในห้องสมุด					
00	เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ นิสิตไม่สนใจจะไปช่วยปิด					
ด้านการเคารพสิทธิ						
0	นิสิตปรับอุณหภูมิแอร์ในห้องเรียนตามความพอใจ					
00	นิสิตรีบเข้าลิฟต์เป็นคนแรก โดยไม่สนใจผู้ที่ยืนรอก่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการปฏิบัติ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงน้อย	3	3
ไม่ค่อยจริง	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ

4.50 – 5.00

3.50 – 4.49

2.50 – 3.49

1.50 – 2.49

1.00 – 1.49

การแปลความหมาย

นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับดี

นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับค่อนข้างดี

นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับปานกลาง

นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับค่อนข้างต่ำ

นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับต่ำ

ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความรู้สึกของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตรู้สึกตรงกันมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตรู้สึกตรงกันมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตรู้สึกตรงกันน้อย
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตรู้สึกไม่ค่อยตรงกัน
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นกับความเป็นจริงที่นิสิตรู้สึกไม่ตรงกันเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึกของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
0	นิสิตรู้สึกชื่นชมเมื่อเห็นเพื่อนเก็บขยะไปทิ้งลงถัง					
00	นิสิตพยายามบ้ายเบี่ยงเมื่อเพื่อนชวนไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความรู้สึก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงน้อย	3	3
ไม่ค่อยจริง	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	นิสิตมีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะในระดับดี
3.50 – 4.49	นิสิตมีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะในระดับค่อนข้างดี
2.50 – 3.49	นิสิตมีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	นิสิตมีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	นิสิตมีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะในระดับต่ำ

ฉบับที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตน้อย
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของนิสิต
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
0	นิสิตมั่นใจว่าจะทิ้งเศษขยะลงในถังขยะเท่านั้น					
00	นิสิตมั่นใจว่าจะสามารถช่วยดูแลความสะอาดภายในมหาวิทยาลัยฯได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับดี
3.50 – 4.49	นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับค่อนข้างดี
2.50 – 3.49	นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับต่ำ

ฉบับที่ 4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตน้อย
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิต
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงห้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
0	เมื่อนำสิ่งของออกมาใช้ นิสิตพยายามจะเก็บเข้าที่ทุกครั้ง เพื่อสะดวกในการใช้งานครั้งต่อไป					
00	นิสิตพยายามช่วยประหยัดทรัพยากร โดยปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังเลิกใช้ทุกครั้ง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนในระดับดี
3.50 – 4.49	นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนในระดับค่อนข้างดี
2.50 – 3.49	นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนในระดับต่ำ

ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจำนวน 3 ด้าน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตน้อย
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิต
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว						
0	พ่อแม่กล่าวชื่นชมเมื่อนิสิตปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าก่อนออกจากบ้าน					
00	พ่อแม่คอยเป็นกำลังใจ เมื่อนิสิตทำงานผิดพลาด					
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน						
0	เพื่อนคอยเตือนให้น้ำขยะไปทิ้งถึงขยะ ก่อนออกจากห้องเรียน					
00	หากนิสิตทำของใช้ส่วนรวมเสียหาย เพื่อนคอยช่วยหาทางแก้ไขปัญหา					
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย						
0	คณะ/มหาวิทยาลัย มีป้ายเตือนห้ามสูบบุหรี่ ตามบริเวณต่างๆ					
00	คณะ/มหาวิทยาลัย มีป้ายเตือนการทิ้งขยะให้ลงถังตามบริเวณต่างๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	นิสิตได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับมาก
3.50 – 4.49	นิสิตได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	นิสิตได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	นิสิตได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.49	นิสิตได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับน้อย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลยื่นต่อผู้บริหารของหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. หลังจากได้รับอนุมัติ ผู้วิจัยจัดส่งเครื่องมือไปยังหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานและตัวผู้วิจัยเองเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมาณ 45 วัน
4. ติดตามข้อมูลจากหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมารวบรวมและตรวจสอบ
5. ตรวจสอบข้อมูลขาดหาย พบว่ามีข้อมูลที่ขาดหายไป จำนวน 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.51 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 596 ฉบับ ซึ่งการขาดหายไปของข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามลืมตอบคำถามบางข้อ แต่มีความสมบูรณ์ของการตอบมากกว่าร้อยละ 95 จึงคงข้อมูลของแบบสอบถามฉบับนั้นไว้แล้วใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไปใส่แทน (Replacement of missing data)
6. ตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูล โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากค่า

ความเบ้ ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน $\pm .50$ (Mayer Lawren S; Gamst Glenn; & Guarino A.J. 2006: 50) ความโด่งควรมีค่าไม่เกิน 3 (Bollen. 1989: 419) และพิจารณาค่า P Value ของสถิติทดสอบ χ^2 ซึ่งต้องไม่นัยสำคัญทางสถิติ จึงจะบ่งชี้ว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ โดยการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 22 ตัวแปร โดยแบ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 7 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ภายนอก จำนวน 15 ตัวแปร

7. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคม ตามเกณฑ์การตรวจคะแนนที่กำหนดไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์กระจายของข้อมูล
3. ดำเนินการจัดการทำให้ตัวแปรเป็นข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous Variables) ก่อนทำการแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Normal Scores)
4. วิเคราะห์ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติและหาค่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
5. นำเข้าข้อมูลด้วยขั้นตอนการเตรียมข้อมูลแบบ SIMPLIS โดยใช้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) จากการแปลงคะแนนมาตรฐานมาวิเคราะห์
6. วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ และประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates = ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่กำหนด และมีค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่

6.1 ดัชนีความกลมกลืนสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index)

6.1.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการทดสอบโมเดลต้องการให้ค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) เพราะต้องการยืนยันว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน ถ้าไค-สแควร์มีค่าสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยต้องดำเนินการปรับข้อมูลต่อไป จนเมื่อใดค่าไค-สแควร์ต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงแสดงว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าหากปรับแล้วยังพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติให้พิจารณาดัชนีตัวอื่นๆ ประกอบ เนื่องจากถ้าจำนวนกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างใหญ่จะพบว่าค่าสถิติไค-สแควร์จะมีนัยสำคัญ

6.1.2 ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์กับองศาอิสระ (ไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ) ค่าอัตราส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระควรมีค่าอยู่ระหว่าง 2-5 โดยมูลเลอร์ (เสรี ชัดรัมย์. 2547: 29; อ้างอิงจาก Mueller. 1996) เสนอว่า ควรมีค่าน้อยกว่า 3 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ไว้ว่าควรมีค่าน้อยกว่า 3

6.1.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และค่า 1 ค่าดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี GFI ควรมีค่าสูงกว่า .90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 214)

6.1.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปร และขนาดกลุ่มตัวอย่างจะได้ค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนี AGFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนี AGFI ควรมีค่าสูงกว่า .90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 214)

6.1.5 ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) แสดงขนาดของส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี SRMR ควรมีค่าต่ำกว่า .05 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 213)

6.1.6 ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-สแควร์ว่าโมเดลอิสระตามภาวะสันนิษฐานมีความเที่ยงตรงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติมีค่าลดลง เนื่องจากค่าสถิติตัวนี้ขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นของค่าอิสระ ค่าดัชนี RMSEA จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยถ้าค่าดัชนี RMSEA ต่ำกว่า .05 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี (Good Fit) ถ้าอยู่ระหว่าง .05 - .08 แสดงว่าพอใช้ได้และถ้าระหว่าง .08 - .10 แสดงว่าไม่ค่อยดี (Mediocre) และถ้ามากกว่า .10 แสดงว่าไม่ดีเลย (Poor Fit) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์; และคนอื่นๆ. 2549: 208)

6.2 ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบโมเดลพื้นฐาน (Baseline) กับโมเดลตามทฤษฎีหรือโมเดลตามภาวะสันนิษฐาน ซึ่งโมเดลพื้นฐานจะถูกเรียกว่า “Null” หรือ “Independence” เป็นโมเดลที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด คือ ไม่มีเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรหรือโมเดลที่เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมมีค่าศูนย์ โดยดัชนีที่อยู่ในประเภทนี้ ได้แก่

6.2.1 NFI (Normed Fit Index) เป็นดัชนีที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 โมเดลที่ทดสอบนั้นก็ยิ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูลโดยค่า NFI ควรค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2549: 30-31; อ้างอิงจาก Bentler; & Bonett. 1980)

6.2.2 IFI (Incremental Fit Index) เป็นดัชนีที่นำเอาดัชนี NFI มาปรับแก้ด้วยการนำเอาค่า df มาปรับแก้เฉพาะตรงส่วนของ NFI แตกต่าง NNFI ที่นำเอา df มาปรับแก้ทั้งส่วนตัวตั้งและตัวหาร โดยค่ายิ่งเข้าใกล้ 1 มาก โมเดลก็ยิ่งกลมกลืน โดยค่า IFI ควรค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543: 31; อ้างอิงจาก Bonett. 1989)

6.2.3 CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่มาปรับแก้ปัญหาของ RFI เพื่อให้ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดัชนีนี้จึงเป็นดัชนีที่มาจากมาตรฐานของค่าไค-สแควร์แบบ Noncentrality ด้วยเช่นกัน และเป็นดัชนีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยควรค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543: 30-31; อ้างอิงจาก Bentler; & Bonett. 1990)

7. นำเสนอค่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ

ทั้งนี้จากข้อ 6.1 ถึง 6.2 สามารถสรุปค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องว่ากลมกลืนกับโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงสถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

ดัชนีวัดความกลมกลืน	สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล	เกณฑ์การพิจารณา
ดัชนีวัดความกลมกลืน สัมบูรณ์	- χ^2 (Chi-Square) - Relative Chi-Square Ratio - GFI (Goodness of Fit Index) - AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) - SRMR(Standardized Root Mean Squared Residual) - RMSEA (Root Mean Squared Error of approximation)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ < 3.00 > .90 > .90 < .05 < .05
ดัชนีวัดความกลมกลืน เชิงเปรียบเทียบ	- NFI (Normed Fit Index) - IFI (Incremental Fit Index) - CFI (Comparative Fit Index)	 ≥ .90 ≥ .90 ≥ .90

สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังแสดงในตารางนั้นใช้พิจารณาโมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่ได้ตั้งไว้ หากค่าสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะต้องทำการปรับโมเดลใหม่ โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎี และค่าดัชนีดัดแปรโมเดล (Model Modification Indices) ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์แต่ละตัว มีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่ลดลงเมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้นเป็นพารามิเตอร์อิสระหรือมีการผ่อนคลายข้อกำหนดเงื่อนไขข้อบังคับของพารามิเตอร์นั้น ข้อมูลที่ได้นั้นนำไปใช้ในการปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลประจักษ์ และได้ค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรของโรนินเนลลี และแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 248; อ้างอิงจาก Rovinelli;& Hambleton. 1977)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพิ่มเติม (Pearson-Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2547: 165-166)

$$\text{สูตร} \quad r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทุกข้อ

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 220)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าความโค้ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

2.2 ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 314)

$$\text{สูตร} \quad r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 317; อ้างอิงจาก Welkowitz. 1971: 158)

$$\text{สูตร} \quad t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}; \quad df = N - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าจากการแจกแจงแบบที
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 สถิติที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้วิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: ML) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 49)

สูตร $F = \text{Log}|\Sigma| + \text{tr}(S\Sigma^{-1}) - \text{Log}|S| + k$

เมื่อ	F	แทน	ฟังก์ชันความกลมกลืน
	S	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน/ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากตัวอย่าง
	Σ	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน/ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากค่าประมาณพารามิเตอร์
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมดในโมเดล
	tr	แทน	ผลรวมสมาชิกในแนวทแยงของเมทริกซ์

LISREL

2.5 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แล้วพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีดัชนีความกลมกลืนที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

2.5.1 ดัชนีความกลมกลืนสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index)

2.5.1.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ว่าฟังก์ชัน ความกลมกลืนมีค่าเป็น 0 โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 56)

สูตร
$$\chi^2 = (N - 1)F[s, \Sigma(\theta)] ; df = [k(k + 1)/2] - t$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	$F[s, \Sigma(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้
	t	แทน	จำนวนพารามิเตอร์อิสระ

2.5.1.2 ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-Square Ratio) คำนวณได้จากอัตราส่วนของค่าไค-สแควร์กับองศาอิสระ (เสรี ชัดเข้ม; และ สุชาดา กรเพชรปาณี. 2546: 10)

$$\text{ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์} = \frac{\chi^2}{df}$$

เมื่อ df แทน องศาอิสระ
 χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

2.5.1.3 ดัชนีระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index) เป็นดัชนีเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลของโมเดลที่ยังไม่ได้ปรับแก้ ควรจะมีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

สูตร
$$GFI = 1 - \{F[s, \Sigma(\theta)] / F[s, \Sigma(0)]\}$$

เมื่อ GFI แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
 $F[s, \Sigma(\theta)]$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์
 $F[s, \Sigma(0)]$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์

2.5.1.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้แล้วควรจะมีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไปเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยคำนึงถึงขนาดอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปร และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

สูตร
$$AGFI = 1 - \left\{ \left(\frac{1}{2d} \right) k(k+1) \right\} (1 - GFI)$$

เมื่อ	AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
	GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
	d	แทน	องศาอิสระ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้

2.5.1.5 ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-สแควร์โมเดลลิสเรลตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติจะมีค่าลดลง เนื่องจากค่าสถิติตัวนี้ขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นองศาอิสระ ค่าดัชนี RMSEA ควรจะมีค่าต่ำกว่า .05 แสดงว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Maruyama, 1998: 241; citing Steiger, 1990)

สูตร

$$RMSEA = \sqrt{\frac{F_t}{df_t}}$$

เมื่อ F_t แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์

df_t แทน องศาอิสระของโมเดลตามภาวะสันนิษฐาน

2.5.2 ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)

2.5.2.1 NFI (Normed Fit Index) เป็นดัชนีที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ยังมีค่าเข้าใกล้ 1 โมเดลที่ทดสอบนั้นก็ยิ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูล โดยค่า NFI ควรจะมีค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543: 30; อ้างอิงจาก Bentler;& Bonett. 1980)

สูตร

$$NFI = \frac{\chi^2_{null} - \chi^2_{model}}{\chi^2_{null}}$$

เมื่อ	χ^2_{null}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลว่าง
	χ^2_{model}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลตามภาวะสันนิษฐาน

2.5.2.2 IFI (Incremental Fit Index) เป็นดัชนีที่นำเอาดัชนี NFI มาปรับแก้ด้วยการนำเอาค่า df มาปรับแก้เฉพาะตรงส่วนตัวที่หารของ NFI โดยค่ายังเข้าใกล้ 1 มาก โมเดลก็ยิ่งกลมกลืน โดยค่า IFI ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์.2543: 31; อ้างอิงจาก Bollen. 1989)

สูตร
$$IFI = \frac{\chi^2_{null} - \chi^2_{model}}{\chi^2_{null} - df_{model}}$$

เมื่อ	χ^2_{null}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลว่าง
	χ^2_{model}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลตาม ภาวะสันนิษฐาน
	df_{model}	แทน	องศาอิสระของโมเดลตามภาวะ สันนิษฐาน

2.5.2.3 CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่มาปรับแก้ปัญหาของ RFI เพื่อให้ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดัชนีนี้จึงเป็นดัชนีที่มาจากฐานของค่าไค-สแควร์แบบ No centrality ด้วยเช่นกัน และเป็นดัชนีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543: 30; อ้างอิงจาก Bentler. 1990)

สูตร
$$CFI = 1 - \left(\frac{\chi^2_{model} - df_{model}}{\chi^2_{null} - df_{null}} \right)$$

เมื่อ	χ^2_{null}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลว่าง
	χ^2_{model}	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ของโมเดลตาม ภาวะสันนิษฐาน
	df_{model}	แทน	องศาอิสระของโมเดลตามภาวะ สันนิษฐาน
	df_{null}	แทน	องศาอิสระของโมเดลว่าง

2.5.3 ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงประหยัด (Parsimonious Fit Index)

2.5.3.1 PGFI (Parsimonious Goodness of Fit Index) เป็นดัชนีที่นำเอาดัชนีที่นำเอาดัชนี GFI มาปรับเพื่อให้ดัชนีสะท้อนถึงความประหยัด นั่นคือ ค่าดัชนีจะถูกปรับให้มีค่าลดน้อยลงโดยเปรียบเทียบกับจำนวนเส้นอิทธิพล ดัชนีนี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งถ้ามีค่าสูงแสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความประหยัดสูงด้วย โดยควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .90 (Maruyama. 1998: 2412; citing James; Mulik;& Brett. 1982)

$$\text{สูตร} \quad \text{PGFI} = \left(\frac{\text{df}_{\text{model}}}{\frac{k(k+1)}{2}} \right) \times \text{GFI}$$

เมื่อ	GFI	แทน	Goodness of Fit Index
	df _{model}	แทน	องศาอิสระของโมเดลตามภาวะ สันนิษฐาน
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้

2.5.3.2 PNFI (Parsimonious Normed Fit Index) เป็นดัชนีที่นำเอาดัชนี NFI มาปรับในเรื่องของความประหยัดของโมเดลเช่นเดียวกันกับ PGFI ค่าดัชนี PNFI จะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และมีค่ายิ่งสูงก็ยิ่งแสดงว่าโมเดลมีความประหยัดสูงโดยควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .90 (Maruyama. 1998: 241; citing Mulik; et al. 1989)

$$\text{สูตร} \quad \text{PNFI} = \left(\frac{\text{df}_{\text{model}}}{\text{df}_{\text{null}}} \right) \times \text{NFI}$$

เมื่อ	NFI	แทน	Normed Fit Index
	df _{model}	แทน	องศาอิสระของโมเดลตามภาวะ สันนิษฐาน
	df _{null}	แทน	องศาอิสระของโมเดลว่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

- 1.1 ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย
- 1.2 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูล
- 1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้
- 1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

- 2.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์
- 2.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในสมการโครงสร้าง
- 2.3 การวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ก่อนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Means)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
k	หมายถึง	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
SK	หมายถึง	ค่าความเบ้
KU	หมายถึง	ค่าความโด่ง

δ	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ ภายนอก
ε	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายใน
λ	หมายถึง	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading)
β	หมายถึง	ค่าน้ำหนักอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในที่มีต่อตัวแปร แฝงภายใน
γ	หมายถึง	ค่าน้ำหนักอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปร แฝงภายใน
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติ ไค-สแควร์
df	หมายถึง	องศาอิสระ
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
SMC	หมายถึง	ค่าสัดส่วนของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่ อธิบายได้ด้วยความแปรปรวนของตัวแปรแฝง
ρ_c	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง
ρ_v	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้
n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
CN	หมายถึง	ดัชนีระบุขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
NFI	หมายถึง	Normed Fit Index
IFI	หมายถึง	Incremental Fit Index
CFI	หมายถึง	Comparative Fit Index
PGFI	หมายถึง	Parsimonious Goodness of Fit Index
PNFI	หมายถึง	Parsimonious Normed Fit Index
PM	หมายถึง	จิตสำนึกสาธารณะ
PMU	หมายถึง	ด้านการใช้
PMD	หมายถึง	ด้านการถือเป็นหน้าที่
PMR	หมายถึง	ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น

SE	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถของตน
EFE	หมายถึง	ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน
EFO	หมายถึง	ความคาดหวังเกี่ยวกับผลของการกระทำ
AT	หมายถึง	เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ
FU	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
SOFA	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
FA1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านอารมณ์
FA2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านคุณค่า
FA3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านข้อมูลข่าวสาร
FA4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านสิ่งของ/บริการ
FA5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านเครือข่าย
SOFR	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
FR1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านอารมณ์
FR2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านคุณค่า
FR3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านข้อมูลข่าวสาร
FR4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านสิ่งของ/บริการ
FR5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านเครือข่าย
SOUN	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย
UN1	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านอารมณ์
UN2	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านคุณค่า
UN3	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านข้อมูลข่าวสาร
UN4	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านสิ่งของ/ บริการ
UN5	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมด้านเครือข่าย

ตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จะทำการตรวจสอบการขาดหายของข้อมูล ตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลสุดโต่ง ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์จริง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะธรรมชาติของข้อมูลในเบื้องต้น มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป เพื่อจะได้จัดเตรียมข้อมูลให้เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ อันจะก่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมของผลการวิเคราะห์ต่อไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น มีดังนี้

1.1 ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย

ผลการวิเคราะห์การขาดหายไปของข้อมูล พบว่า การขาดหายไปของข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามลืมตอบคำถามบางข้อ ทำให้ข้อมูลส่วนนั้นขาดหายไป แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของแบบสอบถามฉบับนั้น มีความสมบูรณ์ของการตอบมากกว่าร้อยละ 95 ผู้วิจัยจึงคงข้อมูลของแบบสอบถามฉบับนั้นไว้แล้วใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไปใส่แทน (Replacement of missing data) โดยนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้นๆ มาเป็นคะแนนในการประมาณค่า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของตัวแปรอยู่ระหว่าง 3.76 – 4.05 ผู้วิจัยจึงประมาณค่าข้อมูลเท่ากับ 4 แทนลงไป โดยเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ข้อมูลที่ขาดหายไป มีจำนวน 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.51 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 596 ฉบับ

1.2 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูล

เนื่องจากสถิติวิเคราะห์ขั้นสูงเกือบทุกชนิดมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า การแจกแจงของตัวแปรโดยเฉพาะตัวแปรตามควรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบโดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากค่าความเบ้ ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน $\pm .50$ (Mayer Lawren S; Gamst Glenn;& Guarino A.J. 2006: 50) ความโด่งควรมีค่าไม่เกิน 3 (Bollen. 1989: 419) และพิจารณาค่า P Value ของสถิติทดสอบ χ^2 ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะบ่งชี้ว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ โดยการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 22 ตัวแปร โดยแบ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 7 ตัวแปร (PMU-FU) และตัวแปรสังเกตได้ภายนอก จำนวน 15 ตัวแปร (FA1-UN5) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่งและค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (n = 596 คน)

ตัวแปร สังเกตได้	\bar{X}	S.D.	C.V.	ก่อนแปลงคะแนน			หลังแปลงคะแนน (normal scores)		
				SK	KU	P value of χ^2	SK	KU	P value of χ^2
PMU	4.14	0.51	0.12	-0.63	0.19	0.00	-0.02	-0.07	0.95
PMD	4.20	0.61	0.15	-0.29	-0.73	0.00	-0.25	-0.57	0.00
PMR	4.11	0.58	0.14	-0.28	-0.63	0.00	-0.05	-0.21	0.48
EFE	4.18	0.62	0.15	-0.70	0.16	0.00	-0.13	-0.37	0.04
EFO	4.06	0.59	0.15	-0.39	-0.23	0.00	-0.07	-0.23	0.39
AT	4.14	0.55	0.13	-0.77	0.31	0.00	-0.03	-0.10	0.87
FU	4.16	0.60	0.15	-0.54	-0.21	0.00	-0.11	-0.33	0.09
FA1	3.94	0.81	0.21	-0.70	0.54	0.00	-0.19	-0.46	0.00
FA2	3.90	0.85	0.22	-0.69	0.42	0.00	-0.21	-0.46	0.00
FA3	4.11	0.69	0.17	-0.71	0.47	0.00	-0.160	-0.41	0.01
FA4	4.06	0.73	0.18	-0.63	0.11	0.00	-0.18	-0.43	0.01
FA5	4.06	0.77	0.19	-0.70	0.31	0.00	-0.24	-0.51	0.00
FR1	3.94	0.74	0.00	-0.60	0.25	0.00	-0.14	-0.35	0.05
FR2	3.89	0.75	0.19	-0.28	-0.11	0.02	-0.17	-0.40	0.01
FR3	3.90	0.77	0.20	-0.40	0.15	0.00	-0.17	-0.43	0.01
FR4	3.88	0.71	0.18	-0.23	-0.19	0.05	-0.14	-0.37	0.03
FR5	3.80	0.73	0.19	-0.42	0.26	0.00	-0.08	-0.27	0.24
UN1	4.11	0.65	0.16	-0.66	0.25	0.00	-0.12	-0.32	0.09
UN2	3.95	0.81	0.21	-0.58	0.15	0.00	-0.22	-0.49	0.00
UN3	3.92	0.84	0.21	-0.53	-0.17	0.00	-0.21	-0.48	0.00
UN4	3.94	0.85	0.22	-0.49	-0.33	0.00	-0.27	-0.56	0.00
UN5	3.97	0.82	0.21	-0.53	-0.15	0.00	-0.24	-0.51	0.00

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 22 ตัวแปร ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ซึ่งการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติของตัวแปรเหล่านี้อาจจะมีผลต่อการแปลความหมายที่ได้จากข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการแปลงคะแนนของทุกตัวแปรสังเกตได้ให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน เพื่อให้การแจกแจงข้อมูลเข้าใกล้การแจกแจงของโค้งปกติก่อนนำไปทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximun Likelihood: ML) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ข้อมูลต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normal Distribution) แต่เนื่องจากการตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปรทำได้ยากจึงตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลที่ละตัวแปรแทน (Stevens. 1992: 2; citing Gnanadesikan. 1997: 168) โดยเมื่อดำเนินการแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานแล้วตรวจสอบการแจกแจงความเป็นโค้งปกติรายตัวแปรพบว่า ค่าไค-สแควร์ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวนั้นมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และมีตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวจากตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 22 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดค่อนข้างใหญ่เพียงพอให้ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลจากตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 22 ตัวแปร หลังดำเนินการแปลงคะแนนเป็นคะแนนมาตรฐานแล้วสามารถนำไปใช้ในการประมาณค่าความน่าจะเป็นโดยวิธี ML ได้ตามข้อตกลงเบื้องต้น

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้แยกเป็นรายด้านจะทำให้ทราบว่า ในภาพรวมแล้วผู้เรียนมีคุณลักษณะต่างๆ ที่พิจารณาอยู่ในระดับใด โดยจำนวนนิสิตกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ ได้ดังนี้ เพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 และเพศหญิง จำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน แสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงจิตสำนึกสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (n = 596 คน)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
จิตสำนึกสาธารณะ (PM)			
ด้านการใช้ (PMU)	4.14	0.51	ค่อนข้างดี
ด้านการถือเป็นหน้าที่ (PMD)	4.20	0.61	ค่อนข้างดี
ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น (PMR)	4.11	0.58	ค่อนข้างดี
การรับรู้ความสามารถของตน (SE)			
ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน (EFE)	4.18	0.68	ค่อนข้างดี
ความคาดหวังเกี่ยวกับผลของการกระทำ (EFO)	4.06	0.59	ค่อนข้างดี
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT)	4.14	0.55	ค่อนข้างดี
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU)	4.16	0.60	ค่อนข้างดี
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA)			
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านอารมณ์ (FA1)	3.94	0.81	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านคุณค่า (FA2)	3.90	0.85	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านข้อมูลข่าวสาร(FA3)	4.11	0.69	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านสิ่งของ/บริการ (FA4)	4.06	0.73	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านเครือข่าย (FA5)	4.06	0.77	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR)			
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านอารมณ์ (FR1)	3.94	0.74	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านคุณค่า (FR2)	3.89	0.75	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านข้อมูลข่าวสาร(FR3)	3.90	0.77	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านสิ่งของ/บริการ (FR4)	3.88	0.71	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านเครือข่าย (FR5)	3.80	0.73	ค่อนข้างมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปล ความ หมาย
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN)			
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านอารมณ์ (UN1)	4.11	0.65	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านคุณค่า (UN2)	3.95	0.81	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านข้อมูลข่าวสาร (UN3)	3.92	0.84	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านสิ่งของ/บริการ (UN4)	3.94	0.85	ค่อนข้างมาก
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านเครือข่าย (UN5)	3.97	0.82	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 6 พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน อยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่ โดยจากการวิเคราะห์พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงสูง ($.70 < r < .90$) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .10 - .77

องค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตน (SE) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .34 - .63 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$)

องค์ประกอบของเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .49 - .67 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$)

องค์ประกอบของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .32 - .65 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$)

องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .18 - .47 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$)

องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .14 - .34 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$)

องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .10 - .57 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงระดับปานกลาง ($.300 < r < .70$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าอยู่ระหว่าง .53 - .77 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการรับรู้ความสามารถของตน มีค่า .76 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีค่าอยู่ระหว่าง .57 - .74 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีค่าอยู่ระหว่าง .55 - .64 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย มีค่าอยู่ระหว่าง .56 - .82 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร รายละเอียดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แสดงดังตาราง 7 และ 8

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบตัวแปรปัจจัยต่างๆ กับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ

ชื่อตัวแปร	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
	ค่า $r < .30$	ค่า $.30 < r < .70$	ค่า $.70 < r < .90$
จิตสำนึกสาธารณะ		.53 - .77	
การรับรู้ความสามารถของตน		.34 - .63	
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ		.49 - .67	
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน		.32 - .65	
การสนับสนุนจากครอบครัว	.18 - .47		
การสนับสนุนจากเพื่อน	.14 - .34		
การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย	.10 - .57		

ตาราง 8 เมทริกซ์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	PMU	PMD	PMR	EFE	EFO	AT1	FU1	FA1	FA2	FA3	FA4	FA5	FR1	FR2	FR3	FR4	FR5	UN1	UN2	UN3	UN4	UN5
PM	PMU	1.00																					
	PMD	.54**	1.00																				
	PMR	.53**	.77**	1.00																			
SE	EFE	.63**	.34**	.35**	1.00																		
	EFO	.58**	.39**	.47**	.76**	1.00																	
AT	AT1	.67**	.49**	.52**	.69**	.66**	1.00																
FU	FU1	.65**	.32**	.33**	.76**	.68**	.72**	1.00															
SOFA	FA1	.42**	.18*	.21**	.49**	.45**	.51**	.56**	1.00														
	FA2	.37**	.18*	.19**	.42**	.39**	.47**	.51**	.74**	1.00													
	FA3	.47**	.27**	.22**	.52**	.44**	.54**	.59**	.59**	.57**	1.00												
	FA4	.44**	.29**	.27**	.49**	.45**	.53**	.56**	.62**	.59**	.71**	1.00											
	FA5	.41**	.23**	.26**	.45**	.42**	.50**	.54**	.60**	.62**	.64**	.72**	1.00										
SOFR	FR1	.34**	.19**	.19**	.39**	.36**	.38**	.41**	.51**	.54**	.54**	.53**	.51**	1.00									
	FR2	.32**	.24**	.23**	.33**	.31**	.37**	.37**	.38**	.39**	.43**	.41**	.41**	.61**	1.00								
	FR3	.29**	.22**	.14*	.32**	.31**	.35**	.34*	.35**	.41**	.43**	.42**	.40**	.57**	.59**	1.00							
	FR4	.34**	.26**	.23**	.35**	.38**	.42**	.40**	.39**	.41**	.48**	.46**	.39**	.58**	.56**	.64**	1.00						
	FR5	.31**	.19**	.23**	.31**	.36**	.35**	.35**	.40**	.42**	.43**	.43**	.44**	.60**	.55**	.59**	.64**	1.00					
SOUN	UN1	.57**	.45**	.50**	.56**	.53**	.62**	.60**	.49**	.44**	.50**	.54**	.48**	.42**	.39**	.37**	.44**	.41**	1.00				
	UN2	.45**	.20**	.21**	.50**	.43**	.49**	.55**	.50**	.41**	.46**	.47**	.47**	.42**	.36**	.33**	.39**	.39**	.70**	1.00			
	UN3	.40**	.10*	.19**	.456**	.44**	.45**	.50**	.53**	.47**	.50**	.48**	.52**	.44**	.33**	.34**	.37**	.43**	.56**	.70**	1.00		
	UN4	.44**	.20**	.26**	.45**	.41**	.48**	.55**	.51**	.43**	.47**	.48**	.46**	.42**	.38**	.37**	.39**	.44**	.63**	.68**	.70**	1.00	
	UN5	.47**	.20**	.26**	.49**	.44**	.50**	.57**	.56**	.47**	.48**	.50**	.48**	.43**	.39**	.39**	.42**	.45**	.65**	.67**	.70**	.82**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 , * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์หรือการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเป็นการทดสอบรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกันหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าสถิติและดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ GFI, AGFI, SRMR, RMSEA, NFI, IFI, CFI, PGFI, PNFI และ CN โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์

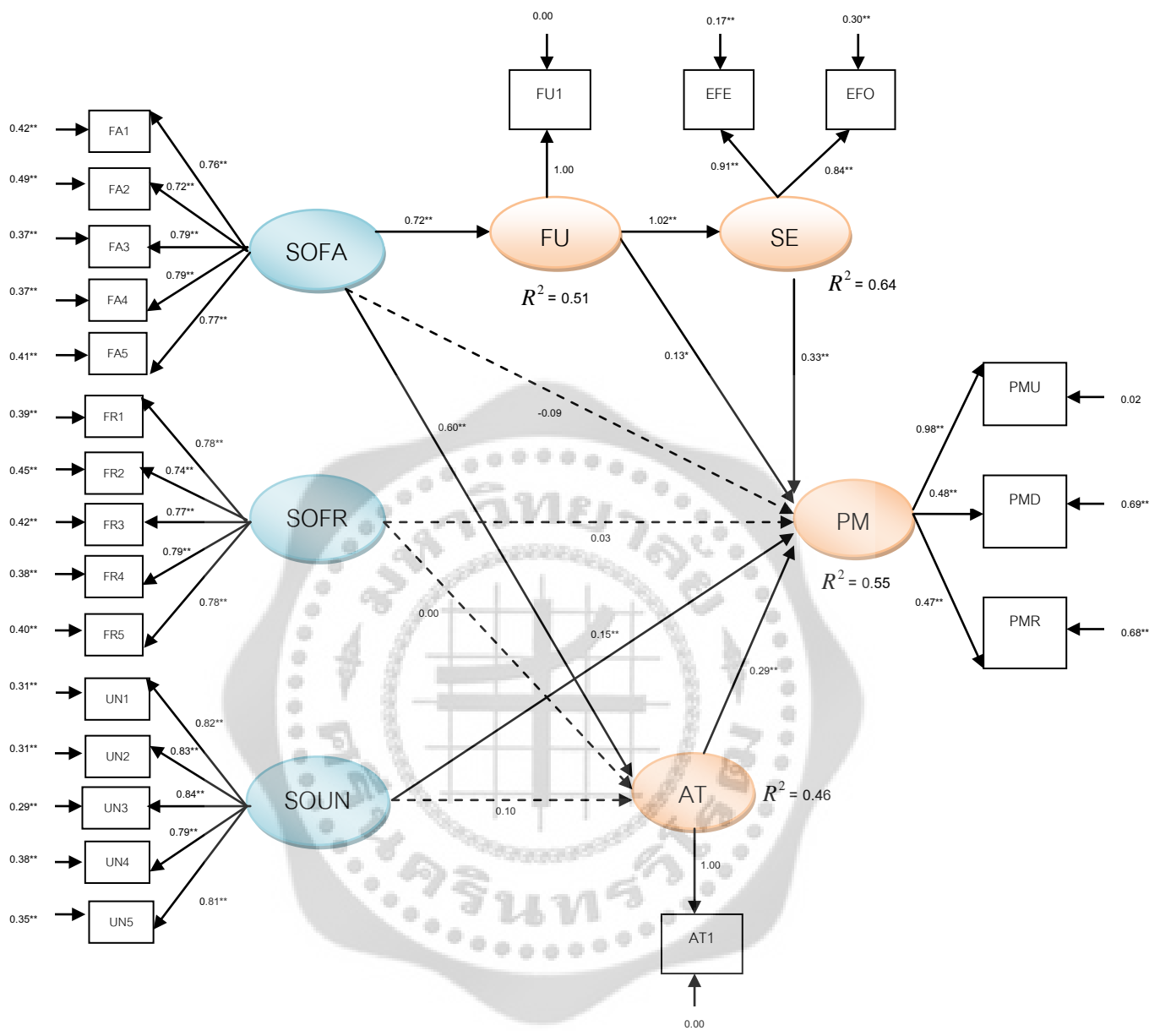
ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับรูปแบบ ดำเนินการเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลที่สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลแสดงดังตาราง 9

ผลการทดสอบความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนการปรับโมเดล จะแสดงผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่สำคัญ ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ ของโมเดลโครงสร้างก่อนการปรับมีค่าเท่ากับ 1303.83 และมีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์มีความแปรผันไปตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ยิ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ ไค-สแควร์จะมีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงควรพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) ร่วมด้วย จากการวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 6.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 3 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนด้านอื่นๆ ร่วมด้วย จะเห็นได้ว่า ดัชนีต่างๆ ไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ GFI มีค่าเท่ากับ 0.83 AGFI มีค่าเท่ากับ 0.79 SRMR มีค่าเท่ากับ 0.10 RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.10 และ CN มีค่าเท่ากับ 112.73 จึงมีความจำเป็นต้องปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้ปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันได้ โดยในการปรับโมเดลจะพิจารณาค่าเสนอแนะจากโปรแกรมหรือดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) จนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับแล้วมีค่าสถิติไค-สแควร์เท่ากับ 428.03 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.38 GFI มีค่าเท่ากับ 0.94 AGFI มีค่าเท่ากับ 0.91 SRMR มีค่าเท่ากับ 0.04 RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.05 NFI มีค่าเท่ากับ 0.99 IFI มีค่าเท่ากับ 0.99 CFI มีค่าเท่ากับ 0.99 และ CN มีค่าเท่ากับ 314.75 ดัชนีส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้น ค่า P value of χ^2 เท่ากับ 0.00 ดังตาราง 9 และโมเดลหลังปรับแล้วดังภาพประกอบ 8

ตาราง 9 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล		หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
ดัชนีวัดความกลมกลืนสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index)					
Chi-square/df	< 3	1303.83/197 = 6.62	ไม่ผ่านเกณฑ์	428.03/180 = 2.38	ผ่านเกณฑ์
P value of χ^2	> .05	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	> .90	0.83	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.94	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> .90	0.79	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.91	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	\leq .05	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.05	ผ่านเกณฑ์
SRMR	\leq .05	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.04	ผ่านเกณฑ์
ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)					
NFI	\geq .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
IFI	\geq .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
CFI	\geq .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
ดัชนีระบุนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง					
CN	\geq 200	112.73	ไม่ผ่านเกณฑ์	314.75	ผ่านเกณฑ์

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 , * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

-----> เส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

————> เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพประกอบ 8 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ (หลังการปรับโมเดล)

2.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในสมการโครงสร้าง

เมื่อโมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศในการอธิบายผลการวิจัยเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง เพื่อประเมินความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปร ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัดแสดงได้ดังตาราง 10

ตาราง 10 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในโมเดลจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		λ	t-value	$\varepsilon, (\delta)$	SMC
PM	PMU	0.98	-	0.02	0.98
	PMD	0.48	10.63	0.69	0.25
	PMR	0.47	10.55	0.68	0.25
คุณภาพตัวแปรแฝง (PM) เท่ากับ		$\rho_c = 0.73$	$\rho_v = 0.50$		
SE	EFE	0.91	-	0.17	0.83
	EFO	0.84	26.92	0.30	0.70
คุณภาพตัวแปรแฝง (SE) เท่ากับ		$\rho_c = 0.87$	$\rho_v = 0.77$		
AT	AT1	1.00	-	0.00	1.00
คุณภาพตัวแปรแฝง (AT) เท่ากับ		$\rho_c = 1.00$	$\rho_v = 1.00$		
FU	FU1	1.00	-	0.00	1.00
คุณภาพตัวแปรแฝง (FU) เท่ากับ		$\rho_c = 1.00$	$\rho_v = 1.00$		
SOFA	FA1	0.76	21.07	0.42	0.58
	FA2	0.72	19.26	0.49	0.51
	FA3	0.79	22.30	0.37	0.63
	FA4	0.79	22.08	0.37	0.63
	FA5	0.77	21.22	0.41	0.59
คุณภาพตัวแปรแฝง (SOFA) เท่ากับ		$\rho_c = 0.88$	$\rho_v = 0.59$		
SOFR	FR1	0.78	21.88	0.39	0.61
	FR2	0.74	20.23	0.45	0.55
	FR3	0.77	21.32	0.42	0.59
	FR4	0.79	22.16	0.38	0.62
	FR5	0.78	21.62	0.40	0.60
คุณภาพตัวแปรแฝง (SOFR) เท่ากับ		$\rho_c = 0.88$	$\rho_v = 0.60$		

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		λ	t-value	$\varepsilon, (\delta)$	SMC
SOUN	UN1	0.82	24.20	0.31	0.69
	UN2	0.83	24.57	0.31	0.69
	UN3	0.84	24.68	0.29	0.71
	UN4	0.79	22.62	0.38	0.62
	UN5	0.81	23.38	0.35	0.65
คุณภาพตัวแปรแฝง (SOUN) เท่ากับ		$\rho_c = 0.91$	$\rho_v = 0.67$		

** ค่า t-value ≥ 2.58 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้าง ประกอบด้วยตัวแปรผล 1 ตัวแปร คือ จิตสำนึกสาธารณะ (PM) ตัวแปรแทรกกลาง 3 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถของตน (SE) เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) และตัวแปรสาเหตุภายนอก 3 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงต่างๆ มีดังนี้

ตัวแปรแฝงจิตสำนึกสาธารณะ (PM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.73 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 0.50 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.47 – 0.98 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.02 – 0.69 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเคารพสิทธิ (PMR) มีค่าเท่ากับ 0.47 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่น (SMC = 0.25)

ตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถของตน (SE) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.87 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 0.77 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.84 – 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.17 – 0.30 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด ได้แก่ ความคาดหวังเกี่ยวกับผลของการกระทำ (EFO) มีค่าเท่ากับ 0.84 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่น (SMC = 0.70)

ตัวแปรแฝงเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) และตัวแปรแฝงลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) ไม่มีตัวแปรสังเกตได้ จึงมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 1.00 และมีค่าความ

แปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 1.00 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าเท่ากับ 1.00 และไม่มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัด

ตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.88 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 0.59 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.72 – 0.79 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.49 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านคุณค่า (FA2) มีค่าเท่ากับ 0.72 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่น (SMC = 0.51)

ตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.88 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 0.60 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.74 – 0.79 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.45 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านคุณค่า (FR2) มีค่าเท่ากับ 0.74 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่น (SMC = 0.55)

ตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.91 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ เท่ากับ 0.67 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.79 – 0.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.38 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยด้านสิ่งของและบริการ (UN4) มีค่าเท่ากับ 0.79 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่น (SMC = 0.62)

โดยสรุปพบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงในสมการโครงสร้างของจิตสำนึกสาธารณะทุกตัวมีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้เป็นตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดของตัวแปรแฝงทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดที่เหมาะสม

2.3 การวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

การพิจารณาเฉพาะอิทธิพลทางตรงแต่ละตัวแปรแฝงนั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งตัวแปรต่างๆ สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกัน เพื่อความชัดเจนในการสรุปอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรผล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลของอิทธิพลจากตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรออกเป็นสามส่วน ได้แก่ อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 อิทธิพลทางตรง (Direct Effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total Effects: TE)

ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ					
			SOFA	SOFR	SOUN	AT	FU	SE
FU	0.51	DE	0.72**	-	-	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-
		TE	0.72**	-	-	-	-	-
SE	0.64	DE	-	-	-	-	1.02**	-
		IE	0.73**	-	-	-	-	-
		TE	0.73**	-	-	-	1.02**	-
AT	0.46	DE	0.60**	0.00	0.10	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-
		TE	0.60**	0.00	0.10	-	-	-
PM	0.55	DE	-0.09	0.03	0.15**	0.29**	0.13*	0.33**
		IE	0.51**	-	0.03	-	0.34**	-
		TE	0.42**	0.03	0.18**	0.29**	0.47**	0.33**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 สามารถอธิบายสมการโครงสร้างได้ว่า เมื่อตัวแปรแฝงลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 1 พบว่า จะได้รับอิทธิพลทางตรงจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีค่าเท่ากับ 0.72 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 51

เมื่อตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถของตน (SE) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 2 พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีค่าเท่ากับ 1.02 รองลงมาเป็นอิทธิพลทางอ้อมจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีค่าเท่ากับ 0.73 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของตน สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 64

เมื่อตัวแปรแฝงเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 3 พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีค่าเท่ากับ 0.60 รองลงมาเป็นอิทธิพลทางตรงจากการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) มีค่าเท่ากับ 0.10 ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) พบว่าไม่มีอิทธิพล มีค่าเท่ากับ 0.00

โดยสัดส่วนความแปรปรวนของเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 46

เมื่อตัวแปรแฝงจิตสำนึกสาธารณะ (PM) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 4 พบว่าได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีค่าเท่ากับ 0.47 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.13 และอิทธิพลทางอ้อม 0.34 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีค่าเท่ากับ 0.42 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง -0.09 และอิทธิพลทางอ้อม 0.51 และได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตน (SE) เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีค่าเท่ากับ 0.33, 0.29 และ 0.03 ตามลำดับ โดยสัดส่วนความแปรปรวนของจิตสำนึกสาธารณะ สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 55

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการค้นคว้า

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึก
สาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้
1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจาก
ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา การรับรู้
ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ กับจิตสำนึก
สาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) เพื่อตรวจสอบความ
สอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนทาง
สังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา
การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะที่มี
อิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูล
เชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลทั้งทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยต่างๆ ได้แก่
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคม
จากสถาบันการศึกษา การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เจตคติต่อ
จิตสำนึกสาธารณะกับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 596 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสอง
ขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยมีทั้งสิ้น 5 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating Scale) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบวัด
จิตสำนึกสาธารณะ จำนวน 24 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ จำนวน 13 ข้อ
ฉบับที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 14 ข้อ ฉบับที่ 4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต
– ควบคุมตน จำนวน 10 คน และฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 43 ข้อ ซึ่งมีค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92, 0.88, 0.91, 0.91 และ 0.96 ตามลำดับ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ ไปเก็บรวบรวม
ข้อมูลกับนิสิตกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน จากนั้นพิจารณาความสมบูรณ์และความตั้งใจในการ
ตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามได้ จำนวน 596 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.33 ของ
แบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์
สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง

และค่าสถิติไค-สแควร์ ซึ่งพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน อยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาการกระจายของข้อมูลจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีการกระจายของข้อมูล ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าความเบ้และความโด่ง หลังการปรับคะแนนเป็นคะแนนมาตรฐานแล้ว พบว่า การแจกแจงของข้อมูลจากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว จาก 22 ตัวมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดค่อนข้างใหญ่เพียงพอให้ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงสูง ($.70 < r < .90$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .10 - .77 หลังจากนั้นทำการตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสถิติและดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ ดัชนีวัดความกลมกลืนสัมบูรณ์ ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ GFI, AGFI, SRMR, RMSEA ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ ได้แก่ NFI, IFI, CFI และดัชนีระบุขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ CN

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($.30 < r < .70$) ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงปานกลาง ($.70 < r < .90$)

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานก่อนดำเนินการปรับรูปแบบโครงสร้างไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภายหลังดำเนินการปรับรูปแบบโครงสร้างใหม่ พบว่า ค่าสถิติและดัชนีส่วนใหญ่มีค่า

ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ $\chi^2 = 428.03$, $\chi^2/df = 2.38$, GFI = 0.94, AGFI = 0.91, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.05, NFI = 0.99, IFI = 0.99, CFI = 0.99 และ CN มีค่าเท่ากับ 314.75 ยกเว้นค่า P value of $\chi^2 = 0.00$

3. ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกสาธารณะได้ร้อยละ 55.00 โดยตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน (SE) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.33 รองลงมา ได้แก่ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.29, 0.15 และ 0.13 ตามลำดับ โดยทุกตัวมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) นั้นมีอิทธิพลลบทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.09 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.03 สำหรับตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.51 รองลงมา ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.34 และ 0.03 ตามลำดับ หากพิจารณาอิทธิพลรวม (Total Effects) ของตัวแปรปัจจัยต่อจิตสำนึกสาธารณะพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีอิทธิพลรวมสูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.47 รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) การรับรู้ความสามารถของตน (SE) เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.42, 0.33, 0.29 และ 0.18 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) มีอิทธิพลรวมต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541; 2548ก) พบว่า รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาดำเนินการของทฤษฎีและผลการวิจัยส่วนใหญ่แล้วพบว่าเกิดจากการที่ผู้วิจัยศึกษากับนิสิตที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การเลี้ยงดูจากครอบครัว รวมถึงขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการวิจัย ที่ผู้วิจัยสุ่มโดยแบ่งลักษณะของหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ และ 3) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในบางคณะมีความหลากหลายของ ศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับรูปแบบโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยการยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูล ตามสภาพความเป็นจริงนั้นสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ที่มีความถูกต้องมากขึ้น ประกอบกับการพิจารณาเกณฑ์ค่าสถิติและค่าดัชนีต่าง ๆ คือ ค่าสถิติไค- สแควร์ ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ GFI, AGFI, SRMR, RMSEA, NFI, IFI, CFI และ CN (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งภายหลังจากการปรับโมเดลส่งผลให้โมเดลที่ทำการปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุตามกรอบ ทฤษฎีทั้งหมด ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมได้ร้อยละ 55.00 ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรที่ไม่ได้เลือกมาศึกษา ซึ่งจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากการรับรู้ความสามารถของตน (SE) รองลงมา คือ เจตคติต่อ จิตสำนึกสาธารณะ (AT) ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) และลักษณะมุ่ง อนาคต-ควบคุมตน (FU) นั้นมีอิทธิพลบวกทางตรงร่วมกับอิทธิพลบวกทางอ้อมต่อจิตสำนึก สาธารณะ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีอิทธิพลลบทางตรงอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติแต่มีอิทธิพลบวกทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยสามารถ แยกอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะ

1.1 การรับรู้ความสามารถของตน (SE)

จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อ จิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.33$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า นิสิตที่มีการ รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสาธารณะสูง จะเกิดแรงผลักดันให้ นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะสูงตามไปด้วย ตรงตามทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบน ดูรา ที่มองว่ามนุษย์มีความกระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงชีวิตของตนเองและสังคม ให้ดีขึ้น ซึ่งการที่ตนเองเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำได้ก็เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของการ กระทำของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ผลที่พึงปรารถนา การเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมใด นานแค่ไหน ส่วน หนึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง เพราะบุคคลมีแนวโน้มที่จะกระทำกิจกรรมที่ ตนเองแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะทำได้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539: 59; อ้างอิงจาก Bandura, 1978) และหากนิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงแล้ว ก็จะมีความมั่นใจในการที่จะกระทำ

หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กล่าวคือ ถ้านิสิตมั่นใจในการที่จะกระทำสิ่งที่เป็นจิตสำนึกสาธารณะแล้ว ก็จะทำให้หนีตลกกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเรื่อยๆ เนื่องจากมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมนั่นเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพรหม พรรคพวก (2550: 76) ที่ศึกษากับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก แล้วพบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูง จะมีจิตสาธารณะในระดับสูงด้วย โดยการรับรู้ความสามารถของตนส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะมากที่สุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) เท่ากับ 0.63 และมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล ($\beta\%$) เท่ากับ 67.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกศล มีความดี (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษากับข้าราชการตำรวจ แล้วพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูงจะมีระดับของจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับต่ำ โดยการรับรู้ความสามารถของตนมีประสิทธิภาพในการทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) เท่ากับ 0.66 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทพร นาครอด (2554: 125) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 แล้วพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ .564

1.2 เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT)

จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.29$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า หากนิสิตมีเจตคติที่ดีต่อจิตสำนึกสาธารณะแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547: 66) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ แล้วพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ จะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชชิตาน เข้มทอง (2555: 51) ที่ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม แล้วพบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสียสละมากเท่าใดก็มีพฤติกรรมเสียสละมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสียสละ สามารถทำนายพฤติกรรมเสียสละได้ร้อยละ 12.00 และมีค่าเบต้า ($\beta = 0.28$) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสธยา คงดิษ (2555: 141) ที่ศึกษาพฤติกรรมการทำงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัทผลิตภัณฑ์ แล้วพบว่า เจตคติที่ดีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการทำงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านรวม ด้านความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเบต้า ($\beta = 0.24$) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวิมล ชาติธานี (2554: 16) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร แล้วพบว่า นักเรียนมีปัจจัย เจตคติต่อจิตสาธารณะในระดับสูง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.73 จากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งจาก ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสนับสนุนแนวคิดที่ว่าหากบุคคลนั้นเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดแล้วผลของ การกระทำที่แสดงออกมาก็จะออกมาในทางที่ดีเช่นกัน

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effects) และมีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะ

2.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU)

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีอิทธิพลบวกทางตรง ต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.13$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรการรับรู้ ความสามารถของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.34$) ด้วย แสดงว่า นิสิตที่มี ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงจะมีจิตสำนึกสาธารณะสูงและถ้าหากนิสิตมีการรับรู้ความสามารถ ของตนสูงร่วมด้วยแล้วก็จะทำให้มีจิตสำนึกสาธารณะสูงมากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากนิสิตที่มีลักษณะ มุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองนั้น จะเล็งเห็นถึงผลในอนาคตในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่าถ้าทำไป แล้วจะทำให้สังคมได้รับประโยชน์มากเพียงใด และหากนิสิตสามารถควบคุมตนเองในการที่จะ หลีกเลี่ยงการเห็นแก่ตัว เอาใจเขามาใส่ใจเรา บังคับจิตใจตนเองให้ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี รวมถึงเคารพสิทธิของผู้อื่น ก็จะทำให้นิสิตมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนิดา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 96) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิต สาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับจิตสาธารณะ ($r = 0.58$) เนื่องจากบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสามารถเล็งเห็นผลดี – ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการทำเพื่อสังคมซึ่งเป็นการกระทำของผู้มีจิตสาธารณะย่อมทำให้ เกิดประโยชน์แก่สังคมตามมาภายหลัง และจากสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าตัวแปรที่สามารถทำนายจิตสาธารณะได้สูงที่สุดทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มเพศ ชาย และกลุ่มเพศหญิง คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ($\beta = 0.39$) เนื่องมาจากผู้ที่แสดงพฤติกรรมจิต สาธารณะนั้นย่อมเล็งเห็นแล้วว่าจิตสาธารณะมีประโยชน์อย่างมากต่อสังคมเพียงไร เพราะการที่ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ นั้น ย่อมผ่านการคิดและไตร่ตรองมาอย่างดีก่อนและลักษณะมุ่ง อนาคตนั้นก็หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นถึงความสำคัญของ ผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยเหตุนี้ หากบุคคลมีคุณสมบัติของลักษณะมุ่งอนาคตแล้ว ย่อม เป็นผู้ที่มีมองเห็นคุณค่าของจิตสาธารณะด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชชีรทาน เข้มทอง (2555: บทคัดย่อ) ที่ศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม แล้วพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสียสละ มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล มีควมดี (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะ

ของข้าราชการตำรวจ แล้วพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะมีจิต
 สาธารณะสูงกว่าข้าราชการที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ตรงกันกับงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่ม (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผล
 ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว
 พบว่า ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่ง
 อนาคต มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .21

2.2 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีอิทธิพลลบ
 ทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.09$) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรเจตคติต่อ
 จิตสำนึกสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.51$) แสดงว่า การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวโดยตรง ทั้ง
 ในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้การบริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่าย
 ในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น ไม่ได้ทำให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้น แต่ถ้านิสิตได้รับ
 การสนับสนุนจากครอบครัวในการปลูกฝัง อบรม สั่งสอน ตั้งแต่เยาว์วัยเกี่ยวกับการผลดีและ
 ประโยชน์ของการมีจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ มีลักษณะมุ่งอนาคต-
 ควบคุมตนสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง ก็จะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะสูงขึ้นได้ ตาม
 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (วชิศิลป์ กฤษเจริญ: 2555, 33-34; อ้างอิงจาก
 Kohlberg, 1981) ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งนิสิตกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับจริยธรรม
 เหนือกฎเกณฑ์ทางสังคม (Post Conventional Level) ในขั้นที่ 1 คือ ขั้นทำตามสัญญา (Social
 Contract Orientation) ซึ่งขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่จะเน้นมาตรฐานทางจริยธรรมที่
 คนส่วนใหญ่ของสังคมยอมรับ โดยคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ นั่นคือ มี
 การรับรู้ความสามารถของตน โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียได้ ดังนั้นก่อนจะยอมรับและยึดถือปฏิบัติจะมี
 การใช้เหตุผลและพิจารณาไตร่ตรองดูก่อนว่า สิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด ซึ่งจะใช้พิจารณาของ
 ตนเอง โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลและสิ่งแวดล้อมมาเกี่ยวข้อง ดังนั้นหากต้องการให้นิสิตมี
 จิตสำนึกสาธารณะ ควรจะต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เล็กให้เกิดเจตคติที่ดี เพื่อที่นิสิตจะได้มีข้อมูลใน
 การตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของของธนิดา ทองมีเหลือและคณะ
 (2550: 96) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
 วิโรฒ แล้วพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนิสิต
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
 สนับสนุน ($r = .332$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ($r = .260$) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ($r = -.175$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบ

ควบคุม ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ ($r = -.035$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยในครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตหรือได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม จึงทำให้นิสิตไม่มีจิตสำนึกสาธารณะโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยมองว่าจิตสำนึกสาธารณะนั้น เป็นเรื่องของจิตใจของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการได้รับประสบการณ์ที่ดีในตอนที่เด็กพัฒนาขึ้นมาจนมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องนั้นๆ จนรับรู้ได้ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ สิ่งใดทำแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ตัวเองและผู้อื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ ธนิตา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 99) ยังได้สรุปอีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตสาธารณะ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตจึงมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ หรือแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับต่ำ อีกทั้งการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจะทำให้เด็กโตขึ้นเป็นบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองขาดความคิดสร้างสรรค์ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. 2528: 3-15) ซึ่งลักษณะต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นลักษณะที่ไม่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะหรือระดับคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจึงมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ หรือแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาพร นาครอด (2554: บทคัดย่อ) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 แล้วพบว่า ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.16

2.3 การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.15$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หากนิสิตได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะแล้ว นิสิตย่อมจะเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งการที่นิสิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากมหาวิทยาลัยต่อจิตสำนึกสาธารณะนั้น เป็นไปได้ว่าเกิดจากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอัตลักษณ์ที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตสำนึกสาธารณะอย่างชัดเจน โดยนิสิตทุกคนต้องผ่านการปฐมนิเทศและเข้าค่ายอัตลักษณ์เพื่อร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคม และมีกิจกรรมหมวดบังคับที่นิสิตต้องเข้าร่วมเพื่อรับการประทับตราก่อนสำเร็จการศึกษาทุกคน รวมถึงการที่หลักสูตรทุกหลักสูตรต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างจริยธรรมให้กับนิสิตด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลิกา ผิวเพชร (2555: 339 – 340) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ

ที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แล้วพบว่า พฤติกรรมการสอนของครู เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์และคุณธรรมจริยธรรม โดยพฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ ลักษณะหรือบุคลิกภาพ วิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมการสอนวิธีการสอน การใช้สื่อการสอน การอธิบาย การถาม การประมวลผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตรงกับหลักสูตรที่เรียนครูเป็นผู้หาเทคนิควิธีการ ตลอดจนแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิเวศน์ คำผิง (2547 : 45-47) ที่ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม แล้วพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุภาพร พรหมสา (2550 : 39-40) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการแสดงความมีน้ำใจ ต่อเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมมณี ฉายวิทยาการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีคะแนนจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน แล้วพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มมีการแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอัจฉรา โฉมแจ่ม (2544) ได้ศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคมแล้วพบว่าคณะมีความสัมพันธ์ กับลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษา

3. ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

3.1 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.03$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน ทั้งในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น ไม่ได้ส่งผลให้นิสิตเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (วรัชศิลป์ กฤษเจริญ: 2555. 33 – 34; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1981) ได้ศึกษาไว้ว่า บุคคลอายุ 16 ปีขึ้นไป อยู่ในขั้นที่จะเน้นมาตรฐานทางจริยธรรมที่คนส่วนใหญ่ของสังคมยอมรับ โดยคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียได้ ดังนั้นก่อนจะยอมรับและยึดถือปฏิบัติจะมีการใช้เหตุผลและพิจารณาญาณไตร่ตรองดูก่อนว่า สิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด ซึ่งจะใช้ญาณของตนเองโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลและสิ่งแวดล้อมมาเกี่ยวข้อง แต่ในช่วงอายุก่อนหน้านี้เพื่อนและบุคคลภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังที่ผลการวิจัยของจุฑาพร นาครอด

(2554: 125) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 แล้วพบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ .248 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดจาก 5 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบกับผลการวิจัยของ ธนิตา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 96 - 97) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วพบว่าปัจจัยพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณะแห่งตนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) เท่ากับ .148 และเมื่อศึกษาแยกตามลักษณะเพศแล้วพบว่าสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับจิตสาธารณะสำหรับสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชาย ตัวแปรที่สามารถทำนายเป็นลำดับรองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แต่ในเพศหญิงสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่สามารถทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ นั่นหมายความว่าอิทธิพลของเพื่อนต่อเพศหญิงมีผลไม่มากพอที่จะทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งต่างจากในเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากเพศหญิง โดยเฉพาะในวัยรุ่นนั้น มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่สูงเท่ากับเพศชาย (ชมนุช บุญสิทธิ์, 2541: บทคัดย่อ) การที่ระดับของสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่ำ แสดงว่าอิทธิพลของเพื่อนที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมจึงต่ำไปด้วย ทำให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ไม่สามารถทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงได้ สอดคล้องกับผลการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 596 คน เป็นเพศหญิง 389 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 และเพศชาย 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 ทำให้ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนไม่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา โฉมแจ่ม (2544) ที่ได้ศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม แล้วพบว่า ปัจจัยด้านความรักที่มีต่อผู้อื่น กลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน รวมถึงผลการวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แล้วพบว่าตัวแปรการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อนเมื่อนำเข้าสมการค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ปรากฏผลในเกณฑ์ที่ต่ำมาก เท่ากับ -0.08 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนไม่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า จิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ที่ระดับ .05 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง รวมถึงตัวนิสิต ได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุที่ทำให้มีจิตสำนึกสาธารณะ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาให้นิสิตเป็นผู้ที่ “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” ตามอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดไว้ เพื่อพัฒนานิสิตให้ออกไปเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. สำหรับครู อาจารย์และสถาบันการศึกษา ควรดำเนินการหากิจกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสมที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้นิสิตได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยอาจจะสอดแทรกไปในรายวิชาต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นและเสริมสร้างในอัตลักษณ์ด้านการมีจิตสำนึกสาธารณะให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2. สำหรับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ควรปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกสาธารณะให้แก่ นิสิตตั้งแต่วัยเยาว์วัย ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อจิตสำนึกสาธารณะและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง อันจะส่งผลให้นิสิตเกิดการรับรู้ตนเองว่าสามารถทำในสิ่งที่เรียกว่า จิตสำนึกสาธารณะได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ เพื่อจะได้เป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุตามกรอบทฤษฎีทั้งหมดที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมได้ร้อยละ 55.00 ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรที่ไม่ได้เลือกมาศึกษา รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานั้นไม่ได้ศึกษาทุกคณะและทุกภาควิชา ซึ่งบางคณะผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและเงื่อนไขของคณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างแบบหลายกลุ่ม (Multi-group) เพิ่มเติม โดยอาจใช้โมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปวิเคราะห์กับนิสิตในกลุ่มที่เพศต่างกัน ศาสนาต่างกัน คณะต่างกัน เพื่อให้ข้อมูลมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะเพิ่มเติม เช่น การบริโภคข่าวสารทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์และเครือข่ายออนไลน์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยกร วรกุลลัญฉานีย์. (2551). รายงานการวิจัย เรื่อง การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กลุ่มประสานงานคลังสมอง วปอ.เพื่อสังคม สมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (ม.ป.ป.) จิตสำนึกกวีกฤตชาติ. วารสารการศึกษา. หน้า 18-27.
- คอลลิค บุษะมัญญ. (2538). จิตลักษณะและปัจจัยทางจิตสังคมบางประการที่มีผลต่อการยอมรับนโยบายทางการศึกษาด้วยการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยของเด็กนักเรียนไทยมุสลิมในจังหวัดสงขลา. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เคธ ฮาร์เรล. (2545). *ทัศนคติ เจตคติ เต็ม 100*. แปลโดย วราภรณ์ สืบสหการ. กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์.
- จิตสาธารณะทำเพื่อสังคม องค์การเภสัชกรรมยุคใหม่. (2551, 12 ธันวาคม). *คมชัดลึก*: Section การศึกษา-ศาสนา-วัฒนธรรม-สาธารณสุข.
- จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ. (2552). สืบค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2552, จาก <http://gotoknow.org/blog/articlerrpol/215483>.
- จุฑาพร นาครอด. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลักษณ์ ชัยนารถ. (2552). การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในจังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2531). เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี: สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. (2527). พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. เชียงใหม่: มิตรนราการพิมพ์.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2543). โมเดล LISREL เพื่อการวิจัย. (เอกสารประกอบการสอน).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณชนสมบัติ: ศึกษา
กรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการ
พิมพ์.
- (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ
อินเตอร์ โปรเกรสซีฟ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- ไชยรัตน์ ศิรินคร. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ
ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์ ; และคณะ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
สาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ณ
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐยา ลือชากิตติกุล. (2546). ลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การทำงานด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ใน
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดุจเดือน พันธุนาวัน. (2550, ตุลาคม). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมและแนวทางการ
ตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย. วารสารพัฒนาสังคม.
9(1): 85-117.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ สปริงค์.
- ทัศนีย์ ประจະเนย์. (2546). จิตวิทยาสังคม. อุดรธานี: ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- ธนิดา ทองมีเหลือ ; และคณะ. (2550, กันยายน). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 13: 91-102.
- (2550). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ธรรมนันท์ก้า แจ้งสว่าง. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับ
ตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- ธรรมบุญ เขาวะวนิชย์. (2543). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้บริการประชาชนของ
ข้าราชการตำรวจ โดยศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาล.
วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(การจัดการโครงสร้างสวัสดิการสังคม)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2549). *การวัดเจตคติ (Measurement of Attitude)*. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซท
การพิมพ์.
- นวรินทร์ ตาก้อนทอง. (2552). *จิตสาธารณะ คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์*. (เอกสาร
ประกอบการสอน). ถ่ายสำเนา.
- บรรยงค์ สุวรรณผ่อง. (2550). *สื่อมวลชนกับจิตสำนึกสาธารณะ. ใน เสรีภาพและความรับผิดชอบ
ของสื่อมวลชนไทย*. หน้า 21-25. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้วัดทัศนัลดะครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป จินนี. (2539). *ผลของการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของคนที่ส่งผลต่อการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์และการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ. (2531). *เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น*. นนทบุรี: สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา วิหคโต. (2531). *เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).
- พจน์ จีรบลกิจ. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ: ศึกษาเฉพาะกรณี
ข้าราชการตำรวจในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (การจัดการโครงสร้าง
สวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
ถ่ายเอกสาร.

- พจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์. (2552). การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรชนก ทองลาด. (2550). การจัดการความรู้ด้วยแผนที่ความคิดเพื่อสร้างความคิดเชิงระบบในวิชาการเงินธุรกิจ. ลำปาง: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (ถ่ายเอกสาร)
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม; และ สังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ภัสรา จารุสุลินธุ์. (2542). ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน การรับรู้ความสามารถด้านการจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (การบริหารการพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- มุกิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนัสสา ชินูปการณพงศ์. (2551). รายงานการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการสื่อสารการตลาดด้วยจิตสำนึกสาธารณะกับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2551). คู่มือนิสิต ปีการศึกษา 2551. กรุงเทพฯ: บางกอกบลิ๊ก.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2552). จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2552 จากระบบ Supreme 2004.
- ยศวรณ นินวัฒน์ศิริผล. (2541). ปัจจัยด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในหออภิบาลผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนา วรณปิติ; และสุพิตา เรืองจิต. (2542). สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสภา
- รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ. (2549, กันยายน-ธันวาคม). การทำนายพฤติกรรมการรีไซเคิลกระดาษของนักศึกษาไทย โดยอาศัยแนวคิดจิตสาธารณะ : ข้อเสนอแนะเพื่อการออกแบบการสื่อสารรณรงค์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 26(3): 124-141.

- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2546). *รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
สาธารณะ : การศึกษาระยะยาว*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัทธิมา เกื้อสกุล. (2547). *กลยุทธ์การสื่อสารของกองทัพบกเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เรื่องสิทธิ
มนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์ นท.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). *เจตคติ: แนวคิด วิธีการวัดและมาตรวัด*. นนทบุรี: แชนงวิชาการ
วัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัชรชิตาน เข้มทอง. (2555). *ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม*. ปรินญา
นิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา พาผล. (2551). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่รู้ใฝ่
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2536). *จิตวิทยาทัศนคติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองและ
บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด.(การ
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิทย์พัฒน์ สี่หา; สมบัติ ห่ายเรือคำ; และ จินดารัตน์ ปีมณี. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิต
สาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. บทคัดย่อการประชุม
วิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ครบรอบ 53 ปี. หน้า 170-179. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาวัลย์ ภูมึง. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสมุนไพรรองเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาศลักษณ์ ชวีวัลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อ
แรงจูงใจภายในนักเรียน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2523). *พฤติกรรมการตัดสินใจ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- เวชพล อ่อนละมัย. (2549). หน่วยที่ 8 จิตสาธารณะ. (เอกสารประกอบการสอน). ยโสธร: วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- ศูนย์นวัตกรรมเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2552). *ความเป็นมาและวัตถุประสงค์*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2552, จาก <http://ccli.swu.ac.th/>.
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2539). *เครื่องมือแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพ ชุดทำประโยชน์เพื่อสังคม*. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมใจ ธนเกียรติมงคล. (2533). *การศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำปริญญานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมดุล ชาญนวงศ์. (2533). *การศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2552). *พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการเสด็จออกสมาคมในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันที่ 9 มิถุนายน 2549*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2552, จาก http://www.ohmpps.go.th/prabmbrachowat.php?id_head=4&cg_id=120.
- สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2544, กรกฎาคม). จิตสำนึกสาธารณะ. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*. 22(9): 22-23.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะ การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง. *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัยเกษตร*. 4(1): 45-57.
- สุรพงษ์ มาลี. (2550, พฤศจิกายน-ธันวาคม). Howard Gardner กับจิตสาธารณะ: อีกรูมมองหนึ่งของแนวคิดทุนมนุษย์. *วารสารข้าราชการ*. 52(6): 62-67.
- สุริยะ พันธุ์ดี. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุวิมล ชาติชำนาญ. (2556, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://research.grad.snrui.ac.th/components/download/view.php?id=13>.
- โสธยา คงดิษ (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัทผลิตรถยนต์. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลิกา ผิวเพชร. (2555, กรกฎาคม). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 17(1): 331-342.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองผลงานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อศวิณ เนตรโพธิ์แก้ว; และสุรางคณา ณ นคร. (2552). รายงานสรุปผลการสังเคราะห์โครงการวิจัยชุด การสื่อสารกับจิตสำนึกสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2551). จิตอาสา. ใน จิตสำนึกสาธารณะ. หน้า 167-168. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามโครงการพระราชดำริ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แอนนา จุมพลเสถียร. (2551). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและความเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา; และ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2552, 4 กรกฎาคม). จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. รายงานการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- Charles K.; & Atkin. (1973). *Newmodel for Mass Communication Research*. New York: The Free Press.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd ed.) Newyork: Guilford.
- Mary E.Stuckey. (2003). The Domain of Public Consciousness. In *Rhetoric and Public Affair* ,6.1 pp.1-24.
- McCombs, M.E.; & Becker, L.B. (1979). *Using Mass Communication Theory*. Englewood Cliffs: NJ Prentice Hall.
- Pender, N.J. (1987). *Health Promotion in Nursing Practice*. 2nd ed. California: Appleton and Lange.
- Pui-Wa Lei ; & Qiong Wu. (2007). An NCME Instructional Module on Introduction to Structional Equation Modeling: Issues and Practical Considerations. In *Fall*, pp. 33-43
- Rogers, E.M. ; & Shoemaker,F.F. (1971). *Communication of Innovation*. New York: The Free Press.
- Samuel, L Becker. (1972). *Discovering Mass Communication*. Illinois: Scots Foremans and Company Glenview.
- Thoits, P.A. (1982, June). Conceptual Methodological and Theoretical Problem in Studying Social Support as a Buffer against Life Stress. *Journal of Health and Behavior*. 23(23): 145-159.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตรวจสอบเครื่องมือครั้งที่ 1

1. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.พรรณิ บุญประกอบ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.ภัทริรา ธีรสวัสดิ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตรวจสอบเครื่องมือครั้งที่ 2

1. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและการวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและการวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดจิตสำนึกสาธารณะ

ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.35
2	0.80	0.43
3	1.00	0.45
4	0.80	0.81
5	1.00	0.81
6	1.00	0.32
7	1.00	0.50
8	0.80	0.47
9	0.80	0.50
10	1.00	0.47
11	1.00	0.28
12	1.00	0.81
13	1.00	0.81
14	0.80	0.30
15	1.00	0.81
16	1.00	0.81
17	0.80	0.81
18	0.80	0.81
19	0.80	0.81
20	0.80	0.21
21	1.00	0.81
22	1.00	0.31
23	0.80	0.81
24	0.80	0.81
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ		0.92

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.58
2	1.00	0.35
3	1.00	0.54
4	0.80	0.62
5	0.80	0.35
6	0.60	0.48
7	1.00	0.70
8	1.00	0.56
9	0.80	0.66
10	1.00	0.62
11	1.00	0.70
12	1.00	0.57
13	0.80	0.63
ความเชื่อมั่นทั้งหมด		0.88

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดการรับรู้ความสามารถของตน

ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.70
2	0.80	0.67
3	0.80	0.69
4	0.60	0.71
5	1.00	0.66
6	1.00	0.70
7	0.80	0.66
8	1.00	0.70
9	0.80	0.66
10	0.80	0.49
11	0.60	0.26
12	1.00	0.52
13	1.00	0.55
14	0.80	0.69
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ		0.91

ตาราง 15 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.63
2	0.80	0.70
3	0.80	0.70
4	0.60	0.72
5	1.00	0.63
6	1.00	0.61
7	0.80	0.74
8	1.00	0.72
9	0.80	0.66
10	0.80	0.61
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ		0.91

ตาราง 16 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดการสนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.56
2	0.80	0.65
3	0.80	0.61
4	0.60	0.61
5	1.00	0.62
6	1.00	0.69
7	0.80	0.59
8	1.00	0.50
9	1.00	0.57
10	0.80	0.66
11	1.00	0.64
12	0.80	0.64
13	0.80	0.60
14	0.60	0.59
15	1.00	0.65
16	1.00	0.58
17	0.80	0.54
18	1.00	0.61
19	1.00	0.57
20	0.80	0.52
21	1.00	0.54
22	0.80	0.53
23	0.80	0.58
24	0.60	0.55
25	1.00	0.55
26	1.00	0.53
27	0.80	0.58
28	1.00	0.53
29	1.00	0.52

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่ (ต่อ)	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)
30	1.00	0.22
31	0.80	0.59
32	0.80	0.66
33	0.60	0.64
34	1.00	0.64
35	1.00	0.58
36	0.80	0.62
37	1.00	0.64
38	1.00	0.62
39	0.80	0.65
40	1.00	0.65
41	0.80	0.67
42	0.80	0.70
43	0.60	0.65
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ		0.96

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ
ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. ขอให้นิสิตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนิสิตมากที่สุด
2. ขอความร่วมมือให้นิสิตตอบคำถามทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น จึงขอให้นิสิตตอบด้วยความเป็นจริง

4. แบบสอบถามมีจำนวน 5 ฉบับ จำนวน 104 ข้อ ดังนี้

ฉบับที่ 1	แบบสอบถามวัดจิตสำนึกสาธารณะ	จำนวน 24 ข้อ
ฉบับที่ 2	แบบสอบถามวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	จำนวน 13 ข้อ
ฉบับที่ 3	แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน 14 ข้อ
ฉบับที่ 4	แบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	จำนวน 10 ข้อ
ฉบับที่ 5	แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม	จำนวน 43 ข้อ

☺ ขอขอบคุณนิสิตที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้ ☺

ขอให้นิสิตประสบความสำเร็จทางการเรียน

นางสาวสุคนธ์ธา เล็งเจริญ

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว ประสานมิตร

ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชั้นปีที่ 1 2 3
 4 5 6
3. คณะ/วิทยาลัย/สำนัก

☐ 1. คณะมนุษยศาสตร์	☐ 10. คณะวิทยาศาสตร์
☐ 2. คณะสังคมศาสตร์	☐ 11. คณะพลศึกษา
☐ 3. คณะศึกษาศาสตร์	☐ 12. คณะพยาบาลศาสตร์
☐ 4. คณะแพทยศาสตร์	☐ 13. คณะวิศวกรรมศาสตร์
☐ 5. คณะศิลปกรรมศาสตร์	☐ 14. คณะทันตแพทยศาสตร์

6. คณะเภสัชศาสตร์ 15. คณะสหเวชศาสตร์
 7. วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม 16. วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน
 8. วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย 17. สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์ฯ
 9. คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่บ่อย จริง 2	ไม่จริง เลย 1
1	หากบริเวณที่นิสิตอยู่ไม่มีถังขยะ นิสิตจะเก็บขยะไว้ก่อนแล้วนำไปทิ้งถังขยะภายหลัง					
2	หลังใช้คอมพิวเตอร์ในห้องเรียนเสร็จแล้ว นิสิตปิดเครื่องเรียบร้อย					
3	นิสิตดูแลความเรียบร้อย หลังใช้สถานที่ส่วนรวมจัดกิจกรรม					
4	นิสิตมักขีดเขียนบนโต๊ะ/เก้าอี้ ระหว่างที่คุยเล่นอยู่กับเพื่อน					
5	นิสิตมักทิ้งเศษขยะไว้ตามซอกเล็กๆ หรือในลิ้นชักโต๊ะ					
6	เมื่อหยิบหนังสือจากชั้นวางของห้องสมุด หากไม่ใช่แล้ว นิสิตนำไปวางที่โต๊ะคืนหนังสือ					
7	นิสิตทิ้งเศษขยะลงในถังขยะที่เตรียมไว้					
8	นิสิตกดชักโครก หลังใช้ห้องน้ำสาธารณะ					
9	นิสิตทะนุถนอมหนังสือทุกเล่มที่ยืมจากห้องสมุด					
10	นิสิตใช้อุปกรณ์การเรียนที่ยืมจากคณะ/วิทยาลัย/สำนักอย่างระมัดระวัง					
11	นิสิตใช้บันไดแทนลิฟต์ เมื่อต้องขึ้นลงอาคารเรียนเพียงชั้นเดียว					
12	นิสิตแอบนำอาหาร/เครื่องดื่ม เข้าไปกินในห้องสมุด					
13	เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ นิสิตไม่สนใจจะไปช่วยปิด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ค้อย จริง 2	ไม่จริง เลย 1
14	เมื่อกินข้าวในโรงอาหารเสร็จแล้ว นิสิตเก็บภาชนะไปวางในที่ที่เตรียมให้					
15	นิสิตมักแข่งคิวส่งอาหาร โดยไม่สนใจคนที่เข้าแถวรอ					
16	หลังกินข้าวเสร็จ นิสิตจะนั่งคุยเล่นกับเพื่อนที่โต๊ะอาหารต่อถึงแม้จะเห็นว่ามีคนอื่นยืนรอหาที่นั่ง					
17	นิสิตมักนำหนังสือที่สนใจหรือหายากในห้องสมุดไปซ่อนไว้เพื่อครั้งต่อไปจะได้ไปหยิบมาอ่านได้ง่าย					
18	นิสิตนำช้อนส้อมที่โรงอาหาร ดัดมือกลับไปบ้าน					
19	เมื่อนิสิตยืมและใช้อุปกรณ์การเรียนเสร็จแล้ว มักส่งคืนล่าช้า					
20	หากได้รับแจกลิงของคนละหนึ่งชิ้น ถ้านิสิตได้รับเกินมา จะรีบนำไปคืน					
21	นิสิตทำสัญลักษณ์แสดงความเป็นเจ้าของไว้ที่ม้านั่งในมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะได้เป็นที่นั่งประจำ					
22	นิสิตไม่วางกระเป๋าของตัวเองไว้ที่เก้าอี้ว่าง เพื่อให้คนอื่นได้นั่งด้วย					
23	นิสิตปรับอุณหภูมิแอร์ในห้องเรียนตามความพอใจ					
24	นิสิตรีบเข้าลิฟต์เป็นคนแรก โดยไม่สนใจผู้ที่ยืนรอก่อน					

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความรู้สึกของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึกของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
1	นิสิตรู้สึกชื่นชมเมื่อเห็นเพื่อนเก็บขยะไปทิ้งลงถัง					
2	นิสิตพยายามบ้ายเบียงเมื่อเพื่อนชวนไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
3	นิสิตรู้สึกผิดเมื่อทำของส่วนรวมชำรุดเสียหาย					
4	นิสิตรู้สึกชื่นชมเมื่อเห็นผู้อื่นลุกให้เด็ก สตรีและคนชราขึ้น					
5	นิสิตคิดว่าการดูแลรักษาของใช้และสถานที่ส่วนรวมของมหาวิทยาลัย เป็นหน้าที่ของแม่บ้านประจำตึก นิสิตจึงไม่สนใจ					
6	นิสิตรู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นผู้อื่นขีดเขียนฝาผนัง โต๊ะ เก้าอี้ หรือของส่วนรวม					
7	นิสิตยินดีที่ได้แบ่งปันที่นั่งให้กับผู้อื่น					
8	นิสิตรู้สึกตำหนิคนที่พูดโทรศัพท์ในโรงภาพยนตร์					
9	นิสิตมีความสุข เมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน					
10	นิสิตมีความสุข เมื่อได้อ่านบทความเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
11	นิสิตมีความสุข เมื่อได้ฟังข่าวเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน					
12	นิสิตสนใจที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตสำนึกเพื่อสังคม					
13	นิสิตเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่โรงภาพยนตร์มีข้อความเตือนการปิดโทรศัพท์ขณะชมภาพยนตร์					

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
1	นิสิตมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง					
2	นิสิตมั่นใจว่าจะทิ้งเศษขยะลงในถังขยะเท่านั้น					
3	นิสิตมั่นใจว่าจะสามารถช่วยดูแลความสะอาด ภายในมหาวิทยาลัยฯได้					
4	นิสิตมั่นใจว่าจะรับผิดชอบการยืมคืนอุปกรณ์การเรียนได้ตามที่อาสาไว้					
5	เมื่อกินข้าวในโรงอาหารเสร็จแล้ว นิสิตมั่นใจว่าจะนำภาชนะไปวางในที่เตรียมไว้ให้ทุกครั้งได้					
6	นิสิตมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง					
7	หากพบสิ่งของมีค่าถูกวางทิ้งไว้ นิสิตจะนำไปประกาศหาเจ้าของทันที					
8	นิสิตมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย					
9	นิสิตมั่นใจว่าจะช่วยมหาวิทยาลัยประหยัดค่าไฟฟ้า โดยการปิดไฟปิดแอร์ เมื่อออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้ายได้					
10	นิสิตกล้าที่จะเก็บขยะตามทางเดินบริเวณมหาวิทยาลัยไปทิ้งถังขยะ เพื่อช่วยให้มหาวิทยาลัยดูสะอาดตา น่ามอง					
11	นิสิตไม่เชื่อว่าการที่นิสิตใช้กระดาษรีไซเคิลจะช่วยประหยัดทรัพยากรได้					
12	นิสิตเชื่อว่าการที่นิสิตใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก จะช่วยลดภาวะโลกร้อน					
13	นิสิตมั่นใจว่าจะปิดเสียงโทรศัพท์ก่อนเข้าห้องสมุดทุกครั้งได้ เพื่อไม่ให้เกิดความรำคาญแก่คนอื่น					
14	นิสิตเชื่อว่าการนำหนังสือจากชั้นวางในห้องสมุดมาอ่านแล้ว นำไปวางที่โต๊ะคืนหนังสือ จะช่วยให้สะดวกต่อการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่					

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่อการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
1	นิสิตพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป					
2	เมื่อนำสิ่งของออกมาใช้ นิสิตพยายามจะเก็บเข้าที่ทุกครั้ง เพื่อสะดวกในการใช้งานครั้งต่อไป					
3	นิสิตพยายามช่วยประหยัดทรัพยากร โดยปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังเลิกใช้ทุกครั้ง					
4	นิสิตจะใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม เพื่อที่จะได้มีใช้นานๆ					
5	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรม นิสิตจะวางแผนการใช้งานงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
6	นิสิตเชื่อว่าการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา ทำให้มีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้น					
7	นิสิตทราบถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม					
8	นิสิตเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้จิตใจตนเองเป็นสุข					
9	นิสิตจะไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาใช้ จนกว่าจะได้รับอนุญาต					
10	นิสิตสามารถเข้าแถวรอซื้ออาหารได้ ถึงแม้ว่าจะหิวเพียงใดก็ตาม					

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมต่อการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
1	พ่อแม่กล่าวชื่นชมเมื่อนิสิตปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าก่อนออกจากบ้าน					
2	พ่อแม่คอยเป็นกำลังใจ เมื่อนิสิตทำงานผิดพลาด					
3	พ่อแม่กล่าวชื่นชมนิสิตกับคนอื่น เมื่อนิสิตช่วยทำความสะอาดบ้าน					
4	พ่อแม่แสดงความภูมิใจเมื่อนิสิตเก็บขยะที่ตกเกลื่อนกลาดในที่สาธารณะไปทิ้ง					
5	พ่อแม่สอนให้ช่วยเหลือแลรักษาของใช้ส่วนรวม					
6	พ่อแม่ให้คำแนะนำแก่นิสิตเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเพื่อส่วนรวม					
7	พ่อแม่สอนให้รู้จักเสียสละให้น้องหรือผู้ที่ต่ำต้อยกว่า					
8	เมื่อเพื่อนมาเที่ยวบ้าน พ่อแม่คอยเตือนว่าอย่าทำเสียงดังรบกวนคนอื่น					
9	พ่อแม่จัดเตรียมสิ่งของจำเป็นในการทำความสะอาดบ้านไว้เสมอ					
10	พ่อแม่ให้คำปรึกษาเมื่อนิสิตพบปัญหาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
11	พ่อแม่สนับสนุนเงินแก่นิสิตในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
12	พ่อแม่ช่วยนิสิตรวบรวมสิ่งของเหลือใช้เพื่อนำไปบริจาค					
13	พ่อแม่อนุญาตให้ไปทำกิจกรรมเพื่อสังคมได้					
14	พ่อแม่พานิสิตไปทำกิจกรรมเพื่อสังคมอยู่เสมอ					
15	พ่อแม่สนับสนุนให้นิสิตร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย					
16	เพื่อนกล่าวชื่นชมเมื่อนิสิตปิดไฟ ปิดแอร์ ก่อนออกจากห้องเรียน					
17	เพื่อนเห็นตัวที่จะต้องช่วยกันปิดไฟ ปิดแอร์ก่อนออกจากห้องเรียน					
18	เพื่อนคอยเป็นกำลังใจให้เมื่อนิสิตทำงานเพื่อสังคม					
19	เมื่อมีกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อนจะชวนนิสิตเข้าร่วมด้วยเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
20	นิสิตมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม					
21	เมื่อไปเที่ยวตามที่สาธารณะ เพื่อนจะช่วยกันเตือนไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น					
22	เพื่อนคอยเตือนให้น้ำขยะไปทิ้งถังขยะ ก่อนออกจากห้องเรียน					
23	หากนิสิตทำของใช้ส่วนรวมเสียหาย เพื่อนคอยช่วยหาทางแก้ไขปัญหา					
24	เพื่อนคอยช่วยเหลือ เมื่อนิสิตได้รับมอบหมายให้ทำงานเพื่อสังคม					
25	เพื่อนช่วยนิสิตรวบรวมสิ่งของเหลือใช้เพื่อนำไปบริจาค					
26	นิสิตและเพื่อนๆจะคอยเตือนให้ช่วยกันปิดไฟปิดแอร์ ก่อนออกจากห้องเรียน					
27	นิสิตและเพื่อนๆจะคอยเตือนกันให้น้ำขยะออกมาทิ้งถังหลังเลิกเรียน					
28	เพื่อนชอบชวนนิสิตไปร่วมกิจกรรมค่ายอาสาต่างๆ					
29	เพื่อนยินดีเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมตามที่นิสิตชักชวน					
30	อาจารย์ไม่เคยดุว่าเมื่อมีเศษขยะทิ้งไว้ในห้องเรียนหลังเลิกเรียน					
31	อาจารย์คอยดูแลให้ทุกคนช่วยรักษาสิ่งของส่วนรวมของมหาวิทยาลัย					
32	อาจารย์แสดงความชื่นชมเมื่อนิสิตช่วยเหลืองานส่วนรวม					
33	อาจารย์กล่าวชมเชยเมื่อทุกคนช่วยกันดูแลความเรียบร้อยของสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยฯ หลังทำกิจกรรมแล้วเสร็จ					
34	อาจารย์กล่าวชื่นชมนิสิตกับคนอื่นเมื่อนิสิตช่วยดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม					
35	คณะ/มหาวิทยาลัย มีการให้รางวัลแก่นิสิตที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม					
36	คณะ/มหาวิทยาลัย มีป้ายเตือนห้ามสูบบุหรี่ ตามบริเวณต่างๆ					
37	คณะ/มหาวิทยาลัย มีป้ายเตือนการทิ้งขยะให้ลงถัง ตามบริเวณต่างๆ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริง มาก ที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง น้อย 3	ไม่ ค่อย จริง 2	ไม่ จริง เลย 1
38	เนื้อหาของวิชาที่เรียนมีการสอดแทรก เรื่อง การดูแลรักษาทรัพย์สินสาธารณะ					
39	อาจารย์ยินดีให้คำปรึกษา เรื่อง การทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
40	คณะ/มหาวิทยาลัย มีงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
41	คณะ/มหาวิทยาลัย มีการรณรงค์ให้ทุกคนช่วยกันดูแลรักษาของส่วนรวม					
42	คณะ/มหาวิทยาลัย มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ					
43	คณะ/มหาวิทยาลัย อนุญาตให้ใช้พื้นที่ของมหาวิทยาลัย ในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม					

ภาคผนวก ง
คำสั่งในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์
ก่อนและหลังปรับรูปแบบ

คำสั่งในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ (ก่อนปรับรูปแบบ)

GAG

Observed Variables PMU PMD PMR EFE EFO AT1 FU1 FA1 FA2 FA3 FA4 FA5 FR1 FR2 FR3 FR4 FR5 UN1 UN2 UN3 UN4 UN5

Correlation Matrix

1.000

0.537 1.000

0.528 0.766 1.000

0.630 0.337 0.350 1.000

0.584 0.385 0.474 0.763 1.000

0.668 0.490 0.515 0.694 0.657 1.000

0.649 0.316 0.328 0.755 0.683 0.715 1.000

0.417 0.181 0.208 0.490 0.451 0.508 0.555 1.000

0.367 0.180 0.187 0.418 0.393 0.472 0.509 0.740 1.000

0.465 0.267 0.223 0.522 0.438 0.535 0.587 0.587 0.567 1.000

0.438 0.294 0.272 0.486 0.454 0.533 0.559 0.618 0.590 0.707 1.000

0.407 0.231 0.257 0.445 0.417 0.499 0.536 0.595 0.622 0.644 0.724 1.000

0.339 0.191 0.189 0.390 0.363 0.384 0.411 0.509 0.541 0.539 0.532 0.514 1.000

0.315 0.236 0.230 0.329 0.313 0.373 0.370 0.380 0.393 0.432 0.406 0.414 0.608 1.000

0.290 0.215 0.140 0.316 0.305 0.350 0.340 0.353 0.409 0.433 0.416 0.404 0.565 0.592 1.000

0.340 0.258 0.225 0.354 0.375 0.416 0.399 0.389 0.413 0.482 0.456 0.394 0.581 0.560 0.642 1.000

0.313 0.191 0.226 0.306 0.356 0.350 0.352 0.404 0.421 0.426 0.425 0.436 0.602 0.552 0.587 0.643 1.000

0.570 0.450 0.498 0.561 0.529 0.622 0.599 0.490 0.441 0.502 0.536 0.478 0.418 0.388 0.370 0.439 0.406 1.000

0.453 0.195 0.206 0.500 0.429 0.489 0.553 0.503 0.406 0.464 0.474 0.467 0.423 0.359 0.331 0.386 0.392 0.696 1.000

0.398 0.103 0.189 0.457 0.438 0.446 0.497 0.532 0.468 0.496 0.482 0.516 0.435 0.329 0.342 0.367 0.431 0.559 0.696 1.000

0.440 0.199 0.260 0.446 0.406 0.478 0.551 0.505 0.429 0.468 0.484 0.457 0.416 0.384 0.365 0.389 0.442 0.627 0.676 0.695 1.000

0.467 0.203 0.261 0.493 0.437 0.503 0.574 0.555 0.468 0.477 0.502 0.481 0.426 0.394 0.387 0.420 0.452 0.650 0.667 0.703 0.815 1.000

Sample Size = 596

Latent Variables PM SE AT FU SOFA SOFR SOUN

Relationships

PMU = PM

PMD = PM

PMR = PM

EFE = SE
EFO = SE
AT1 = AT
FU1 = FU
FA1 = SOFA
FA2 = SOFA
FA3 = SOFA
FA4 = SOFA
FA5 = SOFA
FR1 = SOFR
FR2 = SOFR
FR3 = SOFR
FR4 = SOFR
FR5 = SOFR
UN1 = SOUN
UN2 = SOUN
UN3 = SOUN
UN4 = SOUN
UN5 = SOUN
PM = AT SE FU SOFA SOFR SOUN
AT = SOFA SOFR SOUN
SE = FU
FU = SOFA
Set the Error of AT1 to 0.00
Set the Error of FU1 to 0.00
Path Diagram
LISREL OUTPUT: ME=ML EF SS SC MI
End of Problem

คำสั่งในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ (หลังปรับรูปแบบ)

GAG

Observed Variables PMU PMD PMR EFE EFO AT1 FU1 FA1 FA2 FA3 FA4 FA5 FR1 FR2 FR3 FR4 FR5 UN1 UN2 UN3 UN4 UN5

Correlation Matrix

1.000

0.537 1.000

0.528 0.766 1.000

0.630 0.337 0.350 1.000

0.584 0.385 0.474 0.763 1.000

0.668 0.490 0.515 0.694 0.657 1.000

0.649 0.316 0.328 0.755 0.683 0.715 1.000

0.417 0.181 0.208 0.490 0.451 0.508 0.555 1.000

0.367 0.180 0.187 0.418 0.393 0.472 0.509 0.740 1.000

0.465 0.267 0.223 0.522 0.438 0.535 0.587 0.587 0.567 1.000

0.438 0.294 0.272 0.486 0.454 0.533 0.559 0.618 0.590 0.707 1.000

0.407 0.231 0.257 0.445 0.417 0.499 0.536 0.595 0.622 0.644 0.724 1.000

0.339 0.191 0.189 0.390 0.363 0.384 0.411 0.509 0.541 0.539 0.532 0.514 1.000

0.315 0.236 0.230 0.329 0.313 0.373 0.370 0.380 0.393 0.432 0.406 0.414 0.608 1.000

0.290 0.215 0.140 0.316 0.305 0.350 0.340 0.353 0.409 0.433 0.416 0.404 0.565 0.592 1.000

0.340 0.258 0.225 0.354 0.375 0.416 0.399 0.389 0.413 0.482 0.456 0.394 0.581 0.560 0.642 1.000

0.313 0.191 0.226 0.306 0.356 0.350 0.352 0.404 0.421 0.426 0.425 0.436 0.602 0.552 0.587 0.643 1.000

0.570 0.450 0.498 0.561 0.529 0.622 0.599 0.490 0.441 0.502 0.536 0.478 0.418 0.388 0.370 0.439 0.406 1.000

0.453 0.195 0.206 0.500 0.429 0.489 0.553 0.503 0.406 0.464 0.474 0.467 0.423 0.359 0.331 0.386 0.392 0.696 1.000

0.398 0.103 0.189 0.457 0.438 0.446 0.497 0.532 0.468 0.496 0.482 0.516 0.435 0.329 0.342 0.367 0.431 0.559 0.696 1.000

0.440 0.199 0.260 0.446 0.406 0.478 0.551 0.505 0.429 0.468 0.484 0.457 0.416 0.384 0.365 0.389 0.442 0.627 0.676 0.695 1.000

0.467 0.203 0.261 0.493 0.437 0.503 0.574 0.555 0.468 0.477 0.502 0.481 0.426 0.394 0.387 0.420 0.452 0.650 0.667 0.703 0.815 1.000

Sample Size = 596

Latent Variables PM SE AT FU SOFA SOFR SOUN

Relationships

PMU = PM

PMD = PM

PMR = PM

EFE = SE
 EFO = SE
 AT1 = AT
 FU1 = FU
 FA1 = SOFA
 FA2 = SOFA
 FA3 = SOFA
 FA4 = SOFA
 FA5 = SOFA
 FR1 = SOFR
 FR2 = SOFR
 FR3 = SOFR
 FR4 = SOFR
 FR5 = SOFR
 UN1 = SOUN
 UN2 = SOUN
 UN3 = SOUN
 UN4 = SOUN
 UN5 = SOUN
 PM = AT SE FU SOUN SOFA SOFR
 AT = SOFA SOFR SOUN
 SE = FU
 FU = SOFA
 Set the Error of AT1 to 0.00
 Set the Error of FU1 to 0.00
 Set the Error Between PMR and PMD Correlate
 Set the Error Between AT and FU Correlate
 Set the Error Between FA1 and FA2 Correlate
 Set the Error Between UN4 and UN5 Correlate
 Set the Error Between SE and FU Correlate
 Set the Error Between UN1 and UN3 Correlate
 Set the Error Between PMR and EFO Correlate
 !Set the Error Between PMU and AT1 Correlate

!Set the Error Between PMU and FU1 Correlate
Set the Error Between FA4 and FA5 Correlate
Set the Error Between PMR and UN1 Correlate
Set the Error Between PMD and UN1 Correlate
Set the Error Between FA3 and FA4 Correlate
Set the Error Between FA2 and FA5 Correlate
Set the Error Between PMR and FR3 Correlate
Set the Error Between PMD and UN3 Correlate
Set the Error Between EFO and UN3 Correlate
Set the Error Between PMR and AT1 Correlate
Set the Error Between PMD and AT1 Correlate
!Set the Error Between UN1 and AT1 Correlate
Path Diagram
LISREL OUTPUT: ME=ML EF SS SC MI
End of Problem

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล สุคนธ์ธา เส็งเจริญ
 วันเดือนปีเกิด 27 เมษายน 2524
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 305/159 แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
 อีเมล kokkak_555@hotmail.com
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (งานวิชาการและวิจัย)
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม สังกัดมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537 ประถมศึกษาตอนปลาย
 จากโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ จังหวัดนครนายก
 พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์-คณิต)
 จากโรงเรียนอภินิหาร จังหวัดนครนายก
 พ.ศ. 2545 บริหารธุรกิจบัณฑิต (ภาษาอังกฤษธุรกิจ)
 จากคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
 จังหวัดปทุมธานี
 พ.ศ. 2556 การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา)
 จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ